

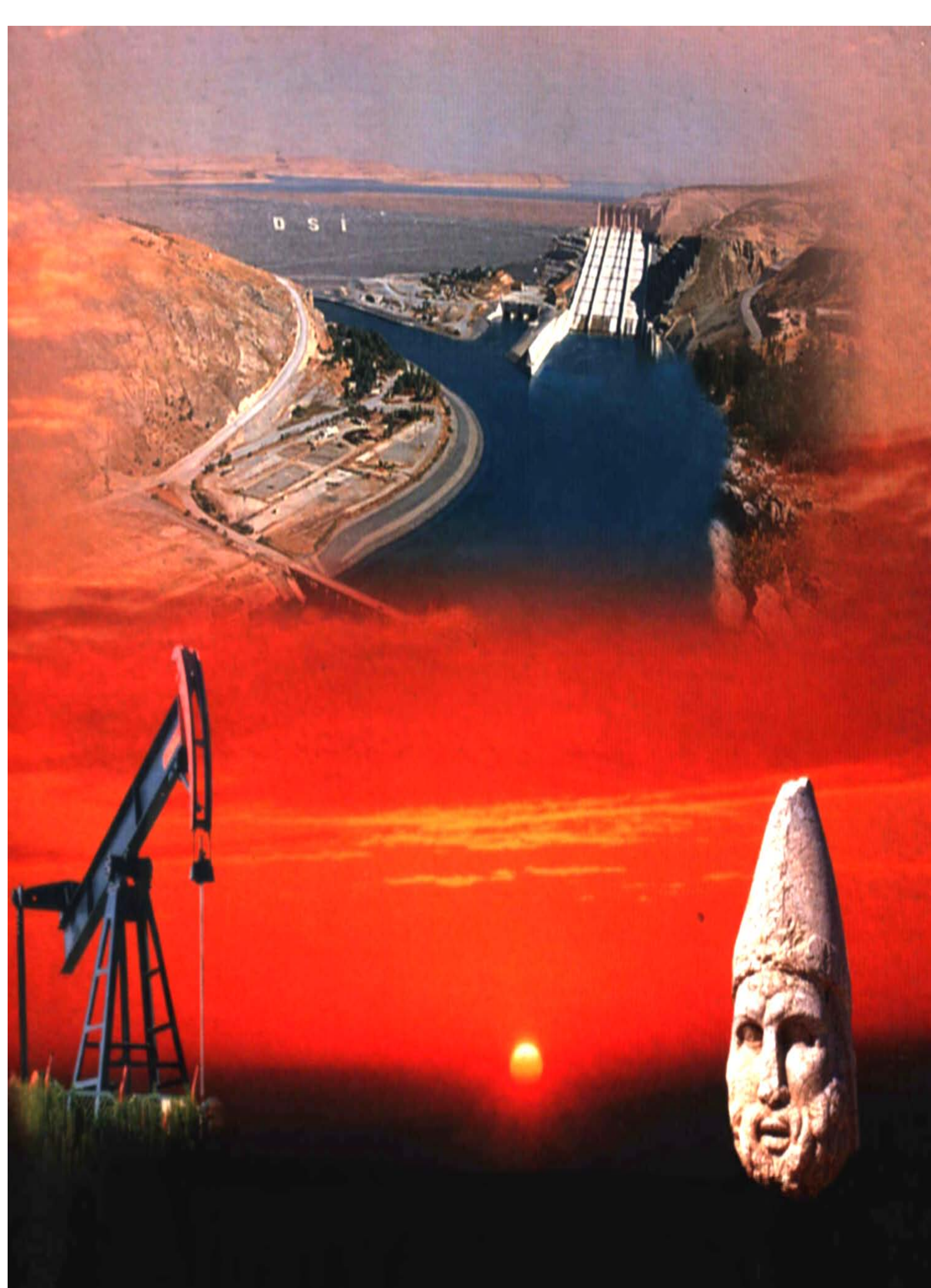
**TARIM VE KÖYİŞLERİ
BAKANLIĞI**

**ADİYAMAN TARIM İL
MÜDÜRLÜĞÜ**

**İL TARIM VE KIRSAL KALKINMA
MASTER PLANLARININ
HAZIRLANMASINA
DESTEK PROJESİ**

**ADİYAMAN
TARIM MASTER PLANI**

ARALIK 2004

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Adıyaman Tarım İl Müdürlüğü

Halil IŞIK
Vali

Hasan ŞILDAK
Vali Yardımcısı

Cafer KINANÇ
İl Müdürü

Faik ÇELİK
İl Müdürü Yardımcısı

Adıyaman Tarımsal Master Plan Hazırlama Ekibi

Alper KOCATÜRK
Ziraat Mühendisi
Adıyaman Tarım İl Müdürlüğü

Enver KÖYLÜ
Ziraat Yüksek Mühendisi
Adıyaman Tarım İl Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	1
ADİYAMAN İLİ TARIMSAL MASTER PLANI	1
BÖLÜM 1. GİRİŞ	1
BÖLÜM 2. PLANLI KALKINMA VE TARIM	2
2.1. TARIMSAL PLANLAMA SÜRECİ	2
2.2. POLİTİKA ÇERÇEVESİ	2
2.2.1. Türk Tarım Politikasının Gelişimi	2
2.2.2. Uluslar arası Tarım Politikasının Ulusal Tarım Politikasına Etkisi	3
2.2.3. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda Tarım	5
2.3. TARIMSAL KALKINMANINGEREKLİLİKLERİ	9
2.4. MEVCUT PLAN VE PROGRAMLAR	9
2.4.1. Türkiye Hayvancılık Stratejisi Raporu	9
2.4.2. Ulusal Ormancılık Raporu	9
2.4.3. Doğu Anadolu Su Havzası Rehabilitasyon Projesi	10
2.4.4. Tarım Ve Köyışleri Bakanlığınca Yürütülen Projeler	12
2.4.4.1. Çayır-Mera Yem Bitkileri Ve Hayvancılığı Geliştirme Projesi	12
BÖLÜM 3. İLİN ÖZELLİKLERİ	13
3.1. BİOFİZİKSEL ÖZELLİKLER	13
3.1.1. İlin Tarihçesi	13
3.1.2. İlin Genel Tanımı	13
3.1.3. Agroekolojik Alt Bölgeler	13
3.1.4. Toprak Yapısı	14
3.1.5. Topografya	15
3.1.6. İklim	15
3.1.7. Yeryüzü Şekilleri	16
3.1.8. Bitki Örtüsü	16
3.1.9. İl Arazisinin Niteliklere Göre Dağılımı	17
3.2. SOSYO-EKONOMİK YAPI	17
3.2.1. Kişi Başına Gelir	19
3.2.2. Eğitim	20
3.2.3. Sağlık	21
3.2.4. Ulaşım	21
3.3 TARIMSAL ÜRETİM SİSTEMİ	21
3.4. TARIMSAL PAZARLAMA SİSTEMİ	22
3.4.1. Türkiye Ve Adıyaman İli Hayvancılık Sektöründe Pazarlama Ve Örgütlenme	22
3.4.1.a. Adıyaman'da Et Ve Et Ürünleri Pazarlanması	23
3.4.1.b. Adıyaman'da Süt Ve Süt Ürünleri Pazarlanması	25

3.5. TARIMSAL HİZMETLER	27
3.5.1. Tarıma Hizmet Sağlayan Kuruluşlar	28
3.5.2. İldeki Girdi Piyasaları	30
BÖLÜM 4. DOĞAL KAYNAK ENVANTERİ	30
4.1. YENİLENEBİLİR KAYNAKLAR	31
4.2. YENİLENEMEYEN KAYNAKLAR	32
4.3. TOPRAK YAPISI	33
4.4. SU POTANSİYELİ	35
4.4.1. İçme Ve Kullanma Suyu Projeleri	35
4.4.2. İşletmede Olan İçme Suyu Tesisleri	35
4.4.3. Ön İncelemede Olan Projeler	35
4.5. ADIYAMAN İLİ TARIM ARAZİLERİNİN SULAMA DURUMU	36
4.6. ÇAYIR-MERA ALANLARININ DAĞILIMI	36
4.7. ORMAN VE FUNDALIKLAR	37
BÖLÜM 5. TARIM PERFORMANSININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ	38
5.1. TARIM SEKTÖRÜNÜN GSYİH'YA KATKISI	38
5.2. TARIMSAL ÜRETİM VE VERİMLİLİK	38
5.2.1. Adıyaman İlinde Bitkisel Üretim	38
5.2.1.a . Adıyaman İlinde Hububat Bitkileri Ekilişi Ve Üretimi	39
5.2.1.b. Adıyaman İlinde Endüstri Bitkileri Ekilişi Ve Üretimi	39
5.2.1.c. Adıyaman İlinde Baklagil Bitkileri Ekilişi Ve Üretimi	40
5.2.1.d. Adıyaman İlinde Yem Bitkileri Ekilişi Ve Üretimi	41
5.2.1.e. Adıyaman İlinde Meyve Fidanı Dikimi Ve Üretimi	42
5.2.1.f. Adıyaman İlinde Sebze Bitkileri Ekilişi Ve Üretimi	43
5.2.1.g Adıyaman İlinde Flora Ve Fauna	43
5.2.2. Bitkisel Üretimde Verimlilik	45
5.2.3. Hayvansal Üretim Ve Hayvan Varlığı	47
5.2.3.a. Büyük Baş Hayvan Varlığı	47
5.2.3.b. Küçük Baş Hayvan Varlığı	49
5.2.3.c. Kanatlı Hayvan Varlığı	51
5.2.3.d. Kovan Varlığı	51
5.2.3.e. Su Ürünleri Üretimi	53
5.2.4. Hayvansal Üretimde Verimlilik	53
5.2.5. Kaba Yem Üretimi	56
5.3. İLDE YETİŞTİRİLEN ÖNEMLİ ÜRÜNLERİN NET GELİRLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	57
BÖLÜM 6. PROBLEMLER POTANSİYELLER VE KISITLAMALAR	59
6.1. PROBLEMLER VE KISITLAMALAR	59
6.1.1. Sos yo Ekonomik Problemler	59
6.1.2. Üretim Problemleri	59
6.2. POTANSİYELLER	68

BÖLÜM 7. AMAÇLAR VE STRATEJİLER	72
7.1. AMAÇLARIN BELİRLENMESİ VE UYGUN STRATEJİLERİN GELİŞTİRİLMESİ	72
7.1.1. Amaçlar	72
BÖLÜM 8. PROGRAM VE PROJELER	77
8.1. AMAÇ VE STRATEJİLER KAPSAMINDA YER ALAN MEVCUT PROJELER	77
8.2. PROGRAMLARIN VE PROJELERİN BELİRLENMESİ	81
8.3. ÖNCELİKLİ PROJELER	84
8.4. ADIYAMAN İLİ MERKEZ-İLÇE VE KÖYLERİNİN HALİHAZIRDA ÜRÜN DESENİ VE ÖNERİLEN ALTERNATİF ÜRÜN DESENİ	87
BÖLÜM 9. KAYNAKLAR	124
<u>EKLER</u>	125
EK-1 ZON HARİTASI TOPRAK HARİTASI SU, GÖLET VE BARAJ HARİTASI TARİHİ ESER HARİTASI TARIM ÜRÜNLERİ ÜRETİM HARİTASI GAP ÇALIŞMALARI HARİTASI DSİ PROJELERİ HARİTASI	

KISALTMALAR

DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
BYKP	: Beş Yıllık Kalkınma Planı
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
OTP	: Ortak Tarım Politikası
AB	: Avrupa Birliği
IMF	: Uluslar arası Para Fonu
TMO	: Toprak Mahsulleri Ofisi
TŞFAŞ	: Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
GSYİH	: Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
DSİ	: Devlet Su İşleri
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
SYDV	: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
KHGB	: Köylere Hizmet Götürme Birliği
TKB	: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü

SUNUŞ

Ülkemizde tarım sektörü, insanların beslenmesi, istihdamı, ekonomiye katkısı ve ihracat potansiyeli bakımından büyük önem taşımaktadır.

Özellikle Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde, kırsal alandaki sorunların tespiti ve bu sorunlara kalıcı çözümler bulunması öncelikli bir konudur.

Çiftçilerimizin; iç ve dış pazarlar için üretim yapar hale gelmeleri, daha iyi gelir düzeyine kavuşabilmeleri için üretim kaynaklarını daha etkin kullanmaları gerekmektedir.

Ülkemiz için; sahip olduğu tarımsal kaynakların tespiti, geliştirilmesi, amacına uygun kullanılması ve bu çalışmaların, kaynakları kullananlarla beraber planlanması önem arz eden bir husustur.

Dolayısıyla, il ve bölge Tarım Master Planlarının hazırlanması; tarımsal kaynakların ve problemlerin belirlenmesi, kaynak ve potansiyelin değerlendirilerek verimliliğin ve çiftçi gelirlerinin artırılması, tarımın çevre, sanayi, turizm gibi diğer sektörlerle ilişkilerinin değerlendirilmesi, doğal kaynakların ve çevrenin korunması açısından önem taşımaktadır.

Tarım Master Planlarının hazırlanmasının amacı; sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için, bölgenin mevcut kaynaklarının, fırsatlarının ve kısıtlarının analiz edilmesi suretiyle ihtiyaçlarının belirlenmesi ve potansiyelin verimli bir şekilde kullanılmasına yönelik stratejiler geliştirerek, bölgeye uygun tarımsal program ve proje alanlarının belirlenmesidir.

Bu bağlamda, master planlar; yerel kurum ve kuruluşlar ile üniversite, sivil toplum örgütleri ve özel sektör temsilcilerinin katılımları sağlanarak, tarımın kısa, orta ve uzun vadeli kalkınma faaliyetlerinin planlanmasına, problemlerin çözüm yollarının yerinden ve doğru bir şekilde ortaya konulmasına ve uygulanmasına rehberlik etmektedir.

Tarım sektörünün temsilcileri olarak görevimiz; sektörün yapısal sorunlarını çözecek politikaları belirlemek ve bunları en kısa sürede hep birlikte uygulamaya koymaktır.

Bu çerçevede, yöre halkının yaşam standardını yükseltmeye yönelik ihtiyaçların tespit edilmesi, bunların en kısa yoldan çözüme kavuşturulması için gerekli çalışmaların yapılmasına ışık tutması amacıyla hazırlanan ve tarımsal planlamanın yerelleşmesi anlamına gelen Tarım Master Planlarının, kamu ve özel sektör girişimcilerine yol gösterici ve faydalı olmasını temenni ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

Dünya nüfusu hızla artmakta ve bu artışa paralel olarak Ülkemizin nüfusu da artmaktadır. Dolayısıyla bu çoğalarak artan nüfusa daha çok besin maddeleri ve susuz hayat olmayacağı gibi su gerekir. Dünyada bilhassa geri kalmış ülkelerde insanlar açlık ve susuzluktan ölmekte veya sakat kalmaktadır.

Ülkemiz gerçekten çok güzel olup dört mevsimin aynı zamanda yaşanabildiği ve insanların her mevsim her çeşit ürün ve besin maddelerini bulabileceği birçok Ülkenin hayalinde olan bir Ülkedir. Her karış toprağı kanla sulanan bu cennet vatan Atalarımızdan bizlere miras kalmış olup; bizler de çocuklarımıza yaşanılır, daha verimli ve her yönüyle kalkınmış olarak teslim etmek üzere verilmiş kutsal bir emanettir. Gelenek, görenek ve inançlarımıza göre emanete ihanetin cezası çok büyüktür. Bizler de bu emaneti esas sahiplerine teslim etmeliyiz. Doğal güzellik ve yapısını bozmadan her yönüyle kalkınmış olarak bırakmak zorundayız.

Bilgi çağında yaşadığımız, bir dönemde hala daha Ülkemizi tam olarak tanımış değiliz. Birkaç örnek ile açıklayacak olursak; birçok Ülkede Tapu Kadastro çalışmaları 13. defa yapılıyor iken bilgi çağında biz hala Ülkemizin %40-50'sinde birinci Tapu ve Kadastro çalışmalarını yapamadık. Ülkemizde yapılan Kadastro tespitleri hala yerden demode sistemlerle zaman kayıpları önemsenmeden ve arazi kaliteleri çeşidine göre sınıflandırılmadan yapılmaktadır. Bu tip çalışmalar ve tespitler gelişmiş ülkelerde kullanılmıyor. Uydu sistemleri ile cm² lik alanları tespit ettikleri gibi yer altı zenginliklerini inceliyor ve bu rezervlerin planlamasını yapıyorlar. Mevcut su rezervlerinin çoğalan nüfuslarına kaç yıl dayanacağını hesaplarını yapıyorlar. Bunları öğrenince kahroluyorum ve diyorum ki biz emanete gereği gibi sahip çıkamıyoruz.

Evet, Tarımda Yeniden Yapılanma, Çiftçi Kayıt Sistemlerinin oluşturulması ve Master Planları çok güzel çalışmalardır. alt yapı olmadan çok yeterli olduklarını söylemek doğru değildir. Çok daha iyisini yapmalıyız. Çünkü bizim insanlarımızın Amerika, Japonya, Almanya, Fransa, İsrail gibi Ülkelerin insanlarından eksikleri olmadığı gibi fazlası vardır. İnsanlarımızın doğdukları yerlerde huzurlu, mutlu, sağlıklı ve teknolojilerin tüm nimetlerinden faydalanıp yaşamak haklarıdır.

Bu çalışmaları başlatan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Yetkililerine, çalışmalarımızda bizlere yardımcı olan başta Adıyaman Valisi Sn. Halil IŞIK'a ve Adıyaman Kurum ve Kuruluş Yetkililerine, özverili çalışmaları ile başarıya almış 8 İlçe ve 7 Şubeden oluşan 320 civarındaki Adıyaman Tarım İl Müdürlüğünde çalışan mesai arkadaşlarıma ve mesai mefhumu gözetmeden çalışarak Adıyaman Tarım Master Planını kısa bir zamanda hazırlayan Ziraat Mühendisi Alper KOCATÜRK Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Adıyaman İl Müdürlüğü adına teşekkür ediyor ve daha nice güzel çalışmalar yapılarak ve hazırlanarak, başarıyla uygulanmış Tarım Master Planları yapılması dileğimle.

Saygılar sunuyorum.

Cafer KINANÇ
İl Tarım Müdürü

ADİYAMAN MASTER PLANI'NIN HAZIRLANMASI ÇALIŞMALARINDA BİLGİ ALINAN KURUM VE KURULUŞLAR.

- Devlet Planlama Teşkilatı
- Dünya Ticaret Örgütü
- Devlet İstatistik Enstitüsü
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
- Toprak Mahsulleri Ofisi
- Adıyaman Valiliği
- Adıyaman İl Özel İdare Müdürlüğü
- Adıyaman Tarım İl Müdürlüğü
- Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü
- Adıyaman Kadastro İl Müdürlüğü
- Adıyaman Orman İşletmesi Müdürlüğü
- Adıyaman AGM Şube Müdürlüğü
- Adıyaman Köyhizmetleri İl Müdürlüğü
- Adıyaman DSİ 203 Şube Müdürlüğü
- Adıyaman Sağlık İl Müdürlüğü
- Adıyaman İl Çevre Müdürlüğü
- Adıyaman Meteoroloji İl Müdürlüğü
- Adıyaman İl Turizm Müdürlüğü
- Adıyaman İl Nüfus Müdürlüğü
- Adıyaman İş Ve İşçi Bulma Kurumu İl Müdürlüğü
- Adıyaman Tekel Müdürlüğü
- T.C.Ziraat Bankası Adıyaman Müdürlüğü
- Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası
- Adıyaman Tarım Kredi Kooperatifi
- Adıyaman İli Orkay Mühendisliği
- Adıyaman İli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
- Adıyaman İli Köylere Hizmet Götürme Birliği
- Adıyaman Ziraat Odası
- Adıyaman Belediyesi

ADİYAMAN İLİ TARIM MASTER PLANI

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Adıyaman İli Tarım Master Planı, TCP//TUR//8924 “İl Tarım ve Kırsal Kalkınma Master Planlarının Hazırlanmasına Destek Projesi” kapsamında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Adıyaman il Tarım Müdürlüğü elemanları tarafından hazırlanmıştır.

Tarım Master Planının amacı; tarımsal kaynakların belirlenmesi (toprak, su, ekoloji, işgücü ve teknik bilgi düzeyi), kısıtların ortaya konulması (üretim tekniği, örgütlenme, yatırım gereksinimi, işgücü ve pazarlama problemleri vb), tarımsal kaynak ve potansiyelin değerlendirilerek tarımda verimliliğin ve çiftçi gelirlerinin artırılması, ürün arzında sürekliliğin sağlanması; tarımın çevre, sanayi, turizm gibi diğer sektörlerle ilişkilerinin belirlenmesi, doğal kaynakların ve çevrenin korunması olarak ifade edilebilir.

Planlamanın kapsamı tarım sektörü ile sınırlı olması nedeniyle, yönetim sorumluluğu Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndadır. Bununla beraber, İlde hizmetleriyle tarım sektörünü doğrudan veya dolaylı şekilde etkileyen diğer kuruluşlarla sıkı işbirliğine önem verilmelidir.

Master Plan 2003-2010 dönemi için hazırlanmakta olup; kalkınma amaçları, bu amaçlara ulaşmada stratejiler ve bu stratejilerin desteğinde muhtemel program ve projeleri içermektedir.

Adıyaman ilinde, alan çalışmasına başlamadan önce, ildeki kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum örgütü temsilcileri ve çiftçilerin katılımı ile il düzeyinde yürütülecek tarım master planı çalışmaları ile ilgili olarak paydaşlar (stakeholder) toplantısı yapılmıştır.

Biyo-fiziksel ve sos yo-ekonomik koşullar bakımından Adıyaman ili tekdüze bir yapıya sahip olmayıp; önemli farklılıklar göstermektedir. Bu durum göz önüne alınarak, il agro-ekolojik alt bölgelere ayrılmıştır. Her alt bölgede yer alan ilçelerin, Tarım İlçe Müdürlerinin hepsinin birlikte katıldığı toplantılarda alt bölgenin problemleri, potansiyelleri, fırsatları ve kısıtlamaları tartışılmış ve ayrıca, alt bölgeleri temsil edebilecek ilçe ve köylerde alan çalışması yapılmıştır. Planlama sürecinin en önemli aşamalarından birisi tarım ilçe müdürlerinin planlama sürecine katılımının sağlanmasıdır.

Alan çalışmasının tamamlanmasının ardından İlk yapılan paydaş toplantısına iştirak eden kişilerin katılımı ile ikinci paydaş toplantısı yapılmış ve bu toplantıda alan çalışmaları sırasında tespit edilen problem, potansiyel ve bunlara yönelik olarak önerilen muhtemel program ve alt programlar üzerinde mutabakata varılmıştır.

Adıyaman ili Tarım Master Planı sekiz bölümden oluşmaktadır. Plan öncesi durum, amaç, kapsam ve yöntemi **birinci bölümde**; planı etkileyebilecek plan, politikalar ise **ikinci bölümde** sunulmaktadır. **Üçüncü bölümde**; ilin biyo-fiziksel, sos yo-ekonomik özellikleri, üretim sistemleri, pazarlama sistemleri ve tarım hizmetlerini içine alan il yapısına yer verilmiştir. **Dördüncü bölümde**; ilin doğal, fiziksel, insan ve kurumsal kaynak boyutunu içine alan tarımsal kaynak envanteri tanımlanmıştır. **Beşinci bölümde**; tarımın performansı (yerel ekonomiye katkısı, üretim ve verimlilik, bölgesel ve ulusal

ekonomi ile bağlantılar) ele alınmıştır. **Altıncı bölümde ise;** ilin kalkınmasıyla ilgili problemleri, potansiyelleri, ve sınırlılıkları incelenmiştir. **Yedinci bölümde;** kalkınma amaçları ve stratejiler formüle edilmiştir. **Sekizinci bölümde;** program ve projeler tanımlanmış olup program ve projeleri içeren birleştirilmiş kalkınma önerileri belirlenmiştir.

BÖLÜM 2. PLANLI KALKINMA VE TARIM

2.1. TARIMSAL PLANLAMA SÜRECİ

1963 yılında planlı dönemin başlamasıyla birlikte, ulusal düzeydeki tarımsal planlama, beş yıllık kalkınma planları içinde (BYKP) yer almaya başlamıştır. Böylece tarımsal planlamada merkezi planlamanın yönlendirmesi artmıştır. Bununla birlikte, VII. BYKP’ında ulusal düzeyin altındaki düzeylerde yerinden planlamaya yönelik bir strateji değişikliğinin işaretleri görülmektedir. Bu değişiklik, il özel idarelerinin etkin hale getirilmesi ve yerel kurumların güçlendirilmesini içine alan kapsamlı yapısal reform için genel bir altyapı oluşturmaktadır.

VIII. BYKP’ında yerinden planlamaya verilen önem daha da artmıştır. Planda **“İl planlama ve koordinasyon birimleri güçlendirilecektir”** ve **“Tarım sektörü ile ilgili her türlü konuda, her aşamada ve düzeyde katılımcı proje planlaması ve yönetim esas alınacaktır”** ibarelerine yer verilmiştir. Bu çerçevede, 81 ilin her birinde tarımsal master planların hazırlanması çalışmaları başlamıştır.

2.2. POLİTİKA ÇERÇEVESİ

2.2.1. Türk Tarım Politikasının Gelişimi

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren tarımsal sorunları aşmak ve tarımı geliştirebilmek için çeşitli programlar uygulanmıştır. Tarıma ilişkin geniş çaplı kurumsallaşmanın gerçekleştirilmesinin yanında, fiyat politikaları ve dış ticaret koruması yoluyla tarım desteklenmiştir.

1963 yılında planlı döneme geçilmesiyle birlikte, tarıma yönelik politikalar kalkınma planları çerçevesinde belirlenmeye başlamıştır.

Geçmişten günümüze ülkemizdeki tarımsal politikalar incelendiğinde; destekleme alımları, girdi destekleri, zirai kredi faiz sübvansiyonları, doğal afet ödemeleri, süt teşvik primi ödemeleri, destekleme primleri ve ekim alanlarının sınırlandırılması; araştırma, eğitim, yayım ve denetim gibi kamu hizmetleri, tarımsal alt yapı yatırımları, yatırım teşvikleri, ihracat iadesi ödemeleri , ithalat korumaları ve vergi politikaları gibi araçlarla tarımın desteklendiği ve yönlendirildiği görülmektedir.

Uygulanan tarım politikaları bir çok amaca yönelik olmakla birlikte, temel amaç kendi kendine yeterlilik olmuştur. Bu açıdan değerlendirildiğinde, şimdiye kadar uygulanan tarım politikaları başarılı olmuştur. Ancak, mevcut politika uygulamalarının en önemlilerinden biri olan destekleme alımları zamanla üretimin pazar koşullarına uygun olarak gelişmesini engellemiş, üretici gelirlerinde istikrarsızlık yaratmış ve bazı ürünlerin iç ve dış pazarlarda

değerlendirilmesini zorlaştıracak şekilde aşırı stokların oluşmasına neden olmuştur. Ayrıca, sürdürülen tarım politikaları, sağlanan desteklerin üreticiye yeteri kadar yansımaması nedeniyle sosyal amaçların gerçekleştirilememesi yanında, kamu kaynaklarına önemli ölçüde yük getirmesi bakımından da olumsuz etkilere sahiptir.

2.2.2. Uluslararası Tarım Politikasının Ulusal Tarım Politikalarına Etkileri

Türkiye’de 1990’lı yılların ikinci yarısında başlatılan tarım politikalarının yeniden şekillendirilmesine ilişkin yoğun arayışta, uluslararası kuralların yönlendirmesinin etkisi büyüktür.

Son yıllarda ülkemiz tarım politikaları, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Tarım Anlaşması, AB ile imzalanan 1/95 sayılı Ortaklık Konsey Kararı ile girilen Gümrük Birliği Anlaşması ve IMF ile imzalanan Stand-By Anlaşması sonucunda yeniden gözden geçirilerek tarım sektöründeki devlet müdahalelerinin azaltılması ve destekleme sisteminde buna yönelik değişiklikler yapılması gündeme gelmiştir.

Bu çerçevede ülkemizin üstlendiği yükümlülükler şu başlıklar altında sıralanabilir:

1-Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Tarım Anlaşması ile ilgili yükümlülükler;

Dünya tarım ürünleri ticaretinin serbestleşmesini hedefleyen DTÖ Tarım Anlaşması, üzerinde yoğunlaştığı alanlar açısından üçlü bir yapıya sahiptir.

i) Tarifelendirme ve tarife indirimi (Pazara Giriş):

Türkiye ekonomik liberalizasyon süreci içerisinde birçok üründe koruma yöntemi olarak gümrük vergilerini kullandığı için tarifelendirme konusunda fazla sorun yaşamamıştır. Anlaşma çerçevesinde Türkiye’nin, 2004 yılına kadar gümrük tarifelerinde ortalama % 24, her bir üründe ise % 10 oranında indirim gerçekleştirmesi gerekmektedir.

ii) İhracat Sübvansiyonları

İhracat sübvansiyonlarının azaltılması Tarım Anlaşmasının bir diğer taahhüdüdür. Türkiye 1986- 1990 yılları arasında verilen sübvansiyonları tavan olarak bildirmiş, gelecekte ihracat sübvansiyonu verilmesi gerekirse, on yıl içinde eşit taksitler halinde kaynak tahsisinde %24, sübvansiyonlu mal miktarlarında ise % 16 indirim yapılacağı taahhüt edilmiştir. Türkiye’de son yıllarda bu kapsamda tarım ürünleri ihracatının da desteklenmesi azaltılmıştır. Bu nedenle, Türkiye’nin tarım ürünleri ihracatına uygulanan sübvansiyonlarla ilgili yükümlülükleri, bu alanda ciddi politika değişikliğinin ortaya çıkmasına neden olmayacaktır.

iii) İç Destekler

Ülkelerin ulusal tarım politikaları çerçevesinde sağladıkları iç destekler de dünya ticaretini dolaylı yoldan olumsuz etkilemektedir. Bu çerçevede iç destekler ticaret üzerinde yarattıkları olumsuz etkiye göre kırmızı kutu, mavi kutu ve yeşil kutu uygulamaları olmak üzere üç kategoriye ayrılmıştır. Kategorilerin belirlenmesinde ilgili sübvansiyonun üretimi hangi ölçüde teşvik ettiği esas alınmıştır. 1995-2004 yılları arasında 1986-1988 yılları baz alınarak destekler

değer olarak % 24 miktar olarak ise % 14 oranında azaltılacaktır. Ancak yeşil kutu kriterleri olarak belirtilen (araştırma, yayım, kontrol, alt yapı, pazarlama sistemlerinin iyileştirilmesi, gıda güvenliği stokları, ürün sigortaları, doğal afet yardımları, yurtiçi gıda yardımları, gelir desteği, yapısal uyum, çevre programları, üretimden bağımsız gelir desteği uygulamaları (decoupled) alanlarda indirim taahhüdünde bulunulmayacaktır.

İç desteklerin indirimi konusundaki diğer bir istisna da “de minimis” uygulamasıdır.

Türkiye geliştirmekte olan ülkeler için uygulanan asgari destek (de minimis) kuralı uyarınca, destekleme düzeyi, üretim değerinin % 10'unun altında olduğundan iç desteklerle ilgili herhangi bir taahhütte bulunmamıştır. Bu çerçevede, DTÖ nezrinde 2004 yılına kadar iç desteklerin indirimi ile ilgili bir taahhüdümüz bulunmamakla birlikte, bu taahhülle gelecekte de hiç bir ürün için %10'luk desteğin üzerinde bir destek verilmemesi taahhüdü altına girilmiştir.

2-Türk Tarımının Avrupa Birliği (AB) Ortak Tarım Politikasına (OTP) Uyumu:

Genel olarak, Türkiye'nin OTP'ye uyumu, tarım sektöründe fiyat ve pazar mekanizmalarının yakınlaştırılması, yapısal politikaların uyumlaştırılması ve mevzuatın yakınlaştırılması olmak üzere üç ana başlık altında değerlendirilebilir.

AB'de fiyat desteğinin ağırlığının giderek azaldığı, Türkiye'de ise halen tarımsal destekleme politikasının esas unsuru olarak fiyat desteğinin kullanıldığı görülmektedir. Ancak, Türkiye 2001 yılı içerisinde doğrudan gelir desteği için uygulamalar başlatmış olup ve bu uygulamayı yaygınlaştırma çalışmalarını sürdürmektedir.

Türkiye'nin uyguladığı ikinci önemli destek olan girdi desteği OTP çerçevesinde hiç kullanılmamaktadır. Türkiye'de uygulanan gübre desteği 2002 yılında tamamen kaldırılmıştır.

Türkiye'nin yapısal uyum açısından da önemli eksikleri bulunmaktadır. AB kırsal kalkınma adı altında bütünleştirilmiş bir yaklaşım belirleyerek, kırsal alanlarda tarım faaliyetlerinin turizm, küçük ölçekli sanayi, el sanatları ve benzeri ekonomik faaliyetlerle desteklenmesi için çaba göstermektedir.

Avrupa Birliği (AB) Ortak Tarım Politikası (OTP) uyum amacıyla 1/95 Sayılı Ortaklık Konsey Kararının 8. Maddesi Türk mevzuatında ticaretin önündeki teknik engellerin 5 yıl içinde kaldırılması öngörülmüştür. 8 Kasım 2000 yılı içinde AB ile imzalanan Katılım Ortaklığı Belgesini (KOB) takiben 24 Mart 2001 yılında yürürlüğe giren Ulusal Programda Türkiye tarımında kısa ve uzun vadede yapılması gerekenler belirlenmiştir.

Kısa vadede çiftçi kayıt sistemi, hayvan kimlik sistemleri ve bitki sertifikası oluşturulması, pazar piyasa sistemlerinin düzenlenmesi, çevresel, yapısal ve kırsal kalkınma önlemlerinin uygulanması konularını kapsamaktadır.

Orta vadede ise tarımsal ve kırsal kalkınma politikalarında AB müktesebatına uyumun tamamlanması, gıda işleme tesislerinin AB normlarında modern ize edilmesi, balıkçılıkta toplam kalite ve güvenirliliğin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

AB tarım politikalarının Gündem 2000 doğrultusunda tahıllar, sığır eti ve 2005/2006 dan itibaren süt için doğrudan ödemeler şeklinde olması

öngörülmüştür. Türkiye’de 2001 yılı içinde tarımsal destekleme aracı olarak üretimden ve girdi kullanımından bağımsız olarak Doğrudan Gelir Desteği uygulamasına başlanılmıştır.

Üretim fazlası olan ürünlerde ise Alternatif Ürün Projesi gündeme gelmiştir. Proje ile üretim fazlası olan ve destekleme alımları nedeniyle bütçeye büyük yük getiren fındık, tütün ve şeker pancarı gibi ürünlerde üretim alanlarının azaltılması yoluyla kazanılan tarım alanlarında üretim açığı olan ürünlerin (yağlı tohumlu bitkiler ve yem bitkiler) ekilişinin yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

3-IMF Niyet Mektubu

Türkiye’nin IMF ile imzalamış olduğu Stand By anlaşması (anti-enflasyon programı) çerçevesinde verilmiş olan ülke taahhütleri aşağıda verilmektedir.

- Mevcut destekleme politikaların kademeli olarak kaldırılması yerine fakir çiftçiye yönelik DGD uygulanması,
- Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerine (TSKB) özerklik verilmesi. Konuyla ilgili olarak 16 Haziran 2000 tarih ve 24081 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan kanun ile TSKB özerk ve mali yönden bağımsız bir yapıya kavuşturulması hedeflenerek Yeniden Yapılandırma Kurulu oluşturulmuştur.
- Girdi sübvansiyonlarının kademeli olarak kaldırması; gübre de uygulanan sübvansiyon 2002 yılında tamamen kaldırılmıştır, tarımsal amaçlı kredilerde de faiz oranları düşürülmüştür.
- Tarımsal amaçlı KİT’lerin özelleştirilmesi, Tarımsal amaçlı KİT’lerin bu doğrultuda yeniden yapılandırılması çalışmaları devam etmektedir. TEKEL, TŞFAŞ, ÇAYKUR için özelleştirme gündemde olup, TMO 2002 yılında borsada oluşan fiyat ile alım yapmıştır.

Türkiye’de tarım ürünleri pazarlama sistemi kamu, özel ve kooperatifler olmak üzere üç kurumsal yapıda yer almaktadır. Pazarlama sistemi içinde kamu kurumları; hububat (TMO), şeker pancarı (TSFAŞ), çay (ÇAYKUR) ile tütün, tuz ve alkol (TEKEL) ürünlerinin pazarlanmasında aktif olarak yer almakta ve fiyat oluşumunda satın aldıkları ürün miktarının üretim miktarına oranı kadar etkili olmaktadır. Türkiye Hükümeti ile IMF arasında imzalanan stand-by anlaşmasında yer alan tarım da reform kapsamında bu kurumların bazılarının özelleştirilmesi öngörülmektedir.

TMO ve TEKEL’e yönelik uygulamalardan Adıyaman ili tarımının doğrudan etkilenmesi muhtemeldir. Çünkü, bu ilde buğday ve tütün iki önemli tarımsal üründür.

2.2.3. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda Tarım

I- Mevcut Durum:

Geçmişte uygulanan destekleme politikaları ile üretici gelirlerinde istikrar sağlanamamış, dünya fiyatları üzerindeki destekleme alım fiyatları bazı ürünlerin ekim alanlarının aşırı genişlemesine, üretim fazlası oluşmasına ve devletin fazla alım yaparak yüksek stok maliyetine katlanmasına sebep olmuştur.

Bu olumsuzlukları kısmen gidermek üzere, yeni bir tarımsal destekleme aracı olarak; Çiftçilere Yönelik “Doğrudan Gelir Desteği” uygulanmıştır. 2003

yılında İl merkezi ve ilçelerimize ödenmesi planlanan DGD desteği icmali aşağıda çıkarılmıştır.

Tablo 1. Adıyaman ili DGD verileri 2003

İlçe Adı	Çiftçi Sayısı	Alan Toplamı (dekar)	Desteğe Tabi Alan Top (da)	Destek Miktarı (TL)
BESNİ	6513	438927,066	438800,753	7.020.812.048.000
ÇELİKHAN	1709	19408,771	19408,771	310.540.336.000
GERGER	2587	92707,882	92707,882	1.483.326.112.000
GÖLBAŞI	4064	211704,265	211704,265	3.387.266.240.000
KAHTA	7144	506996,407	506996,407	8.109.134.032.000
MERKEZ	9066	604146,61	604146,61	9.665.659.520.000
SAMSAT	849	97311,83	97311,83	1.556.690.480.000
SİNCİK	3076	67085,164	67085,164	1.073.362.624.000
TUT	2036	82486,828	82486,828	1.319.789.248.000
TOPLAM	37044	2120774,823	2120411,415	33.926.582.640.000

KAYNAK:Adıyaman Tarım İl Müdürlüğü

VII. Plan döneminde, 4342 sayılı Mera Kanunu çıkarılmıştır. Tarımda Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurulu oluşturulmuştur. 4487 sayılı Kanun ile Ürün Borsalarında vadeli işlemler yapılabilmesi imkanı sağlanmıştır. Ayrıca, 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname çıkarılmış, 4367 sayılı Kanunla söz konusu KHK'nın bazı maddeleri değiştirilmiş ve ilgili mevzuatta düzenlemeler yapılmıştır. 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanun 1 Haziran 2000 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilmiştir.

II- Amaçlar, İlkeler ve Politikalar

Türkiye kendi tarım politikası ihtiyaçları, dünya tarımındaki gelişmeler ve Türk tarımının OTP'ye uyumu zorunluluğunu göz önünde bulundurarak VIII. Planda aşağıdaki amaç, ilke ve politikaları belirlemiştir:

- Kaynakların etkin kullanımı ilkesi çerçevesinde ekonomik, sosyal, çevresel ve uluslararası gelişmeler boyutunu bütün olarak ele alan örgütlü, rekabet gücü yüksek, sürdürülebilir bir tarım sektörünün oluşturulması temel amaçtır. Gıda güvenliği ilkesi çerçevesinde artan nüfusun dengeli ve yeterli beslenmesi esas alınacaktır.
- Piyasa fiyat oluşumu üzerinde olumsuz etkileri olan ürün fiyatlarına devlet müdahaleleri yerine, üretimin piyasa koşullarında talebe uygun olarak yönlendirilmesini sağlayacak politika araçları devreye sokularak, üretici gelirlerinin artırılması ve istikrarlı bir yapıya kavuşturulması esas alınacaktır. Üretim maliyetlerini azaltıcı ve teknolojik gelişimi hızlandırıcı tedbirler uygulamaya konulacaktır.
- Tarım politikalarının esasları; DTÖ Tarım Anlaşmasının öngördüğü yükümlülükler ile AB'ye tam üyelik sürecine girerken AB Ortak Tarım

Politikasında ve uluslararası ticaretteki gelişmeler çerçevesinde belirlenecektir.

- İnsan kaynakları başta olmak üzere, üretim faktörlerinin daha etkin kullanılması, verimliliğin artırılması, tarımla ilgili kuruluşlarda kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi, kurumsal hizmet akışında gözlenen sorunların giderilmesi, sektör içi kaynak dağılımında etkinlik ve rasyonel kullanımın sağlanması, üretici örgütlerinin güçlendirilmesi, tarımsal işletmelerin rekabet güçlerinin artırılması ve pazarlama ağlarının geliştirilmesine ağırlık verilecektir.
- Çiftçi Kayıt Sistemi, Tapu-Kadastro Sistemi, Coğrafi Bilgi Sistemi ve Çiftlik Muhasebe Veri Ağının geliştirilmesi sağlanacaktır. Tarımsal veri tabanını kullanan Tarım Bilgi Sistemi kurulacaktır.
- Üretici ve üretim düzeyini risklere karşı korumak amacıyla risk Yönetimi araçları geliştirilecektir. Bu çerçevede; tarım ürünlerine yönelik sigorta sistemi, vadeli işlemler borsası, sözleşmeli tarım ve stok yönetimi araçlarının geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve etkin şekilde uygulamaya konulması sağlanacaktır.
- Tarımsal gelişmede bölgesel nitelikli programların önemi nedeniyle Tarımda Sorunlu ve Öncelikli Üretim Alanlarının Tespit Çalışmaları çerçevesinde bölgesel özel programlar geliştirilecektir.
- Tarım sektörü ile ilgili her türlü konuda, her aşamada ve düzeyde katılımcı proje planlaması ve yönetimi esas alınacaktır.
- Üreticilerin katılımını ve sorumluluğunu esas alan ve doğrudan üreticilere finansman sağlayan Kırsal Kalkınma Projelerine ilişkin çalışmalar sürdürülecektir. Bu çerçevede, gerçekleştirilmekte olan ve kırsal kesimdeki gelir seviyesini artırmayı amaçlayan Doğu Anadolu Su Havzası Rehabilitasyon Projesi ilimizde bitmiş olup halen 7 ilde uygulanmaktadır.
- Kırsal alanda tarım-dışı sektörlerle destek verilmesi ve kırsal sanayiye yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Tarımdan çekilecek nüfusa yeni istihdam imkanları yaratacak projeler geliştirilecektir.
- Tarımsal araştırma kurumları etkili bir yapıya kavuşturulacak, çeşitli kurum, kuruluş ve üniversiteler tarafından yapılan araştırma faaliyetlerinde koordinasyon sağlanacaktır.
- Tarımsal araştırma önceliklerinin belirlenmesinde üretici talepleri dikkate alınacak ve uygulamaya yönelik araştırma projelerinin geliştirilmesi ve uygulanmasında üreticilerin katılımı ve katkısı esas alınacaktır.
- Tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesi, tarımsal ürünleri işleme sanayiinin rekabet edebilirliğini artırıcı nitelikte uygun ve kaliteli hammaddenin temini ile tarımsal sanayiye dönük sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
- Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin kooperatifçilik ilkeleri doğrultusunda özleştirilmesi sağlanırken, söz konusu kurumların yeniden yapılandırılması durumunda sürdürülebilirliği sağlayıcı gerekli önlem ve politikalar uygulamaya konulacaktır.

- Kamu tarafından yapılmakta olan bir kısım görevler üretici organizasyonlarına devredilecektir.
- Doğal kaynak kullanımında havza bazında katılımcı proje planlaması ve yönetimi benimsenecektir. Doğal kaynakların sürdürülebilir biçimde kullanılması, gen kaynakların korunması ve saklanması sisteminin kurulması sağlanacaktır.
- Tarımsal politikalar doğrultusunda dengeli ve çevreyle uyumlu tarımsal kalkınmanın sağlanmasına yönelik olarak tarımsal altyapı yatırımlarının her aşamasında yatırımdan faydalananların her türlü katılımı sağlanacak, mevcut altyapının etkin kullanımı ve yeni yatırımların gerçekleştirilmesinde kaynakların rasyonel kullanımı temin edilecektir.
- Detaylı toprak etütlerinin ve toprak haritalarının yapılması ile toprakların kullanım ve korunmasına ilişkin bir Kanunun çıkarılması, kadastro çalışmalarının tamamlanması ve toprak veri tabanının oluşturulması sağlanarak Arazi Kullanım Planı hazırlanacaktır.
- Bölünemeyecek en küçük parsel anlamında optimum işletme büyüklükleri bölgelere göre tespit edilecek, belirlenecek ekonomik işletme büyüklüklerine bağlı özendirici tedbirler geliştirilecektir.
- Hayvansal ürünler üretimi geliştirilecek, toplumun hayvansal protein bakımından dengeli ve yeterli beslenebilmesini sağlamak amacıyla hayvan ıslahı, hayvan hastalık ve zararlılarıyla mücadele ile kaliteli kesif yem ve yem bitkileri üretiminin artırılmasına, meraların ıslahına ve yayım hizmetlerine ağırlık verilecektir.
- Su ürünlerinde sürdürülebilir üretimin artırılması amacıyla; doğal kaynakların rasyonel kullanımı sağlanacak, yetiştiricilik ve açık deniz balıkçılığı geliştirilecek, araştırma ve geliştirme faaliyetlerine önem verilecek ve kamuda etkin kurumsal bir yapının oluşturulması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
- Ormanlar; toplumun ormancılık sektörü ürün ve hizmetlerine olan gereksinimlerini, sürdürülebilir ormancılık, biyolojik çeşitlilik ile yaban hayatını koruma ve çok yönlü yararlanma ilkeleri doğrultusunda ekonomik, sosyal, çevresel ve ergonomik kriterler çerçevesinde yönetilecek, işletilecek ve korunacaktır.
- Türkiye’de ormansızlaşma, çölleşme, toprak erozyonu, sel, heyelan ve çığ gibi afetleri önlemek amacıyla; ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mera ıslahı ve sosyal ormancılık faaliyetleri geliştirilecek, gerçek ve tüzel kişilerin orman yetiştirme etkinlikleri desteklenecektir.

III- Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler

- Tarım sektörü ile ilgili konuları bir bütünlük içinde ele alan Çerçeve Tarım Kanunu çıkarılacaktır. Ziraat Odalarının etkin olarak faaliyetlerini sürdürmeleri ve geliştirilmeleri yönünde düzenlemeler yapılacaktır.
- Kamudan bağımsız bir yapıda üreticilere üretimden pazarlamaya kadar olan safhalarda hizmet vermek üzere kar amacı gütmeyen organizasyonlar oluşturmaya yönelik Üretici Birliklerine ilişkin bir kanun tasarısı hazırlanmış olup, Başbakanlığa sunulmuştur. Örgütlü çiftçi

kesiminin desteklenmesi ve bu yönde teşvik önlemlerinin uygulamaya geçirilmesi sağlanacaktır. Söz konusu örgütlerde denetimin özertleştirilmesi yönünde düzenlemeler yapılacaktır.

- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile tarımsal nitelikli Kamu İktisadi Teşebbüsleri yeniden yapılandırılacaktır.
- Tarımsal Ürün Sigortaları Kanununun ve buna ilişkin eylem planının hazırlanmasına ilişkin çalışmalar tamamlanacaktır.

2.3. TARIMSAL KALKINMANIN GEREKLİLİKLERİ

Tarım sektörü ekonomik, sosyal, politik ve teknik yönleriyle diğer sektörlerden farklı özellikleri olan ve vazgeçilmez öneme sahip bir sektördür.

Tarım ürünlerinin temel ihtiyaç maddeleri oluşu, bu ürünlere stratejik bir önem kazandırmıştır. Bütün ülkeler tarımsal ürünlerde; özellikle, tahıl, şeker, süt, et ve bitkisel yağ gibi temel tarımsal ürünlerde kendi kendine yeterli olma çabası içerisinde olup tarım politikalarını bu hedef doğrultusunda yönlendirmektedirler.

Türkiye’de tarım sektörü 1999 yılı itibariyle GSYİH içindeki payı %15 olmasına karşılık, tarımsal sivil istihdam içindeki payı %45,1’dir. Görülmektedir ki nüfusun önemli kısmı geçimini tarım sektöründen sağlamaktadır. Bununla birlikte, tarım sektöründe istihdam edilenlerin gelirleri diğer sektörlerle göre daha düşüktür. Bunun sonucu ortaya çıkan kır-kent farklılığı, köyden kente yoğun göçe sebep olmuştur.

Ayrıca tarım, sanayie hammadde sağlama yanında, sanayiinin pazarı olması bakımından da büyük önem taşımaktadır.

Büyüyen bir tarım sektörü, istihdamın artmasına ve ekonominin gelişmesine önemli katkılarda bulunacaktır.

2.4. MEVCUT PLAN VE PROGRAMLAR

2.4.1. Türkiye Hayvancılık Stratejisi Raporu

Bu rapor, hayvancılık sektörünün gelişmesiyle ilgili temel amaçları, sorunların boyutlarını ve planlama çatısını içeren ve 2005 yılına kadar uzanan bir stratejiyi sunmaktadır. Strateji seçenekleri olarak belirlenen temel seçenekler ise; üretim bazını ve hayvansal verimliliği geliştirmek, gerçek ürün fiyatını ve ithalatı artırmak şeklindedir.

2.4.2. Ulusal Ormancılık Programı

Ormancılık sektöründe üstlenilmiş olan uluslararası ve bölgesel sorumlulukların yerine getirilmesini ve takibini kapsayan Ulusal Ormancılık Programı çalışmaları devam etmektedir.

2.4.3. Doğu Anadolu Su Havzası Rehabilitasyon Projesi

Adıyaman ilinde bu proje kapsamında;

1-Özet Proje Geçmişi:

Proje “Orman Bakanlığı” ve “Tarım ve Köyişleri Bakanlığı” tarafından hazırlanmış ve Dünya Bankası Yönetim Kurulu tarafından Mart 1993’te onaylanmıştır. Daha sonra 25 Mart 1993’te Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve

Dünya Bankası tarafından İkraz Anlaşması imzalanmış, 5 Temmuz 1993'te de Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. İkraz Anlaşması Proje ile ilgili tüm sorumluluğu Orman Bakanlığına bırakmakta ve AGM, TÜGEM ve KHGM'nin sorumluluklarını da belirlemektedir.

2-Projenin Tanımlanması :

Doğu Anadolu Su Havzası Rehabilitasyon Projesi, Fırat Havzasındaki kırsal fakirlik ve doğal kaynakların vasıflarını kaybetmesine dair önemli sorunları ele alan katılımcı doğal kaynak yönetim tekniklerini kullanmaktadır. Bir Mikro-Havza Rehabilitasyon Planının hazırlanması ve yürütülmesinde İl Yürütme Kuruluları (AGM, TÜGEM ve KHGM) köylülerle birlikte çalışacaklardır.

Plan, Proje tarafından finanse edilen bir faaliyetler listesinden köylüler tarafından seçilen faaliyetleri kapsamaktadır. Faaliyetler arasında Mera Yönetimi ve Rehabilitasyonu (AGM ve TÜGEM), Orman Rehabilitasyonu ve Ağaçlandırma (AGM) ve Geliştirilmiş Tarım ve Hayvancılık Sistemleri (TÜGEM) bulunmaktadır.

Köylülerin doğal kaynakların Yönetim Faaliyetlerini Uygulamaları ile ilgili teşvik; Altyapıdan ve arı kovanlarından tarımsal ormancılık, küçük çaplı sulama ve su depolama faaliyetlerini içeren gelir getirici faaliyetler gelmektedir. KHGM, TÜGEM ve ORKÖY desteği ile AGM tarafından yürütülmektedir.

3-Proje Amaçları :

Projenin ana amacı orta Fırat üzerinde yer alan yüksek havzalardaki ormanların, Mera ve tarım alanlarının geliştirilmesi ve üretkenliğinin korunmasıdır.

Üretim, köylülerle birlikte çalışarak havzalardaki toprak vasfının korunması, erozyon ve sedimantasyonun azaltılması ve köy gelirlerinin artırılması ile yükseltilebilir.

Projenin diğer bir amacında Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da doğal kaynakların idaresinde köy topluluklarının ve çiftçilerin katılımlarını arttırmaktır. Bu amaca, SOR-SAP-ÇÖZ olarak katılımcı doğal kaynak planlaması tekniğiyle ulaşılmıştır.

Projenin yürütülmesinde üç Devlet Kuruluşu AGM, TÜGEM, KHGM ve ORKÖY köylülerle birlikte çalışacaktır. Bu üç Devlet Kuruluşun Merkez, İl ve Köy seviyesinde daha yakın entegrasyonu, proje amaçlarına dahildir.

4-Proje Finansmanı :

Proje Dünya Bankası tarafından finanse edilmektedir. Her mikro havzanın toplam maliyetinin %70'i Dünya Bankası tarafından, %30'u ise iç paradan karşılanmakta olup, Dünya Bankası tarafından sağlanan %70'lik kısım beş yılı ödemesiz, on yedi yıllık bir dönem için alınmış olup, Dünya Bankasının standart değişken faizi uygulanmaktadır.

5-Proje Organizasyonu :

Proje Merkez, İl ve mikro havza seviyelerinde organize edilmiştir. İkraz anlaşmasına göre de Orman Bakanlığı icra organı olarak tanımlanmış ve projenin tüm sorumluluğunu üstlenmiştir.

İl seviyesinde, proje, her ilde İl Yönlendirme Komitesi tarafından kontrol ve organize edilir. Her ildeki Proje Uygulama Birimi; AGM, TÜGEM ve KHGM personeline oluşan üç ekibin faaliyetlerini idare ve koordine eder. Ekipler mikro havzaların planlanmasından, uygulamadan ve izlemekten sorumludurlar. Mikro

havza seviyesinde, proje katılanlarla (çiftçilerle) temas halinde olan bir mikro havza mühendisi bulunur.

TÜGEM, Tarım İl Müdürlüğünün Çifti Eğitim ve Yayım Şube Müdürü tarafından illerde temsil edilir. Müdür, mikro havza planlamasında ve uygulama ekiplerinde çalışan elemanların başkanlığını yapar.

6- Mikro havza Seçimi :

Mikro havzaların seçimi aşağıdaki kriterlere dayanmaktadır.

- Yerel köylülerin aktif olarak katılma istekleri
- Mevcut ve ilerideki üretim potansiyeli
- Bozulmanın mevcut durumu ile hiçbir şey yapılmamasının sonuçları
- Mikro havzaları rehabilite etmek ve yönetmek konusunda Devlet Kuruluşlarının istekleri
- Proje uygulanması için köylülerin ve Kuruluşların mevcut iç durumları

Bu kriterlere dayanarak 1993 yılında ilimizde 3 mikro havza seçimi yapılmış 2000 yılına geldiğimizde de bu sayı 18'e çıkmıştır.

7-Proje İle Yürütülen Tarımsal Faaliyetler:

Tarımsal faaliyetler; Her mikro havzada sürdürülebilir üretimi arttırmak ve tarımsal kaynak tabanını muhafaza etmek amacıyla yapılan rehabilitasyon faaliyetlerinden (Nadas Azaltma Uygulamaları, Agronomik Paket Uygulamaları ve Yem Üretimi) oluşur. Bu faaliyetlerin etkin olabilmesi içinde yaygın demonstrasyonlar uygulamalı ve yayım girdileri ile desteklenmiştir.

Tarımsal gelir getirici faaliyetler, kabullenmeyi teşvik için rehabilitasyon faaliyetleri ile bağlantılıdır. Bu faaliyetlerin etkileri ise şöyle özetlenebilir.

7.a. Mer'a Uygulamaları :

- Erozyonu önleyerek toprağın yerinde tutulması
- Mera alanlarında verimliliğin artırılması
- Hayvancılığın teşvik edilmesi
- Hayvansal ürünlerin artırılması
- Toprak yapısının iyileştirilmesi
- Yem bitkisi üretiminin teşviki
- Doğal floranın çeşitlendirilmesi
- Ahır hayvancılığına geçişin sağlanması
- Doğal çevrenin güzelleştirilmesi

"Mera Yönetimi, Mera Yönetimi+Sunı Gübre, Mera Yönetimi+Tohum Ekimi+Gübre, Sunı Gübre Demonstrasyon, Zenginleştirilmiş Tonum Ekimi Demonstrasyon, Otlatma Yönetimi Demonstrasyon" faaliyetlerinden oluşmuştur.

7.b. Tarım Alanlarındaki Demonsrasyonlar :

Çiftçilere yeni çeşit ve teknolojilerin tanıtılması, amacıyla çiftçi düzeyinde kurulan demonstrasyonlar ise;

7-c. Toprak Muhafaza Sürüm Demonstrasyon :

Eğimli alanlarda çiftçiler tarafından tesviye eğrilerine dik olarak yapılan sürümler yağmur suyuyla erozyona neden olmakta, bu alanların verimli tabakalarının yok olmasına neden olmaktadır.

Bu demonstrasyon ile tesviye eğrilerine paralel sürüm teknikleri ve yararlı uygulamalı olarak proje çiftçilerine gösterilmekte ve anlatılmaktadır.

2.4.4. Diğer Projeler

Aşağıda bahsi geçen projeler Türkiye genelinde Adıyaman ilini kapsayacak şekilde yürütülen projeler olup, ayrıca Adıyaman ilinde çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülmekte olan tarımsal projelere ait bilgiler de 8'inci bölümde ele alınmıştır.

2.4.4.1. Çayır Mera Yem Bitkileri ve Hayvancılığı Geliştirme Projesi

1991 yılında Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesindeki 18 ilde başlatılan proje, 1996 yılında ülkesel hale getirilmesiyle 81 ilde uygulanmaktadır. Proje faaliyetlerinin devam ettirilmesi, ülkemiz hayvancılığının geliştirilmesi için, gerekli olan kaba yem üretiminin artırılmasına önemli katkı sağlayacağı kanısıyla proje 2001 yılından itibaren 5 yıl süre ile 2006 yılına kadar uzatılması kararı alınmıştır.

Hayvancılığın geliştirilmesine yönelik olarak 10.05.2000 tarih ve 24045 sayılı Resmi Gazetede 2000/467 sayı ile "Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı" ve "Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı Uygulama Esasları Tebliği" (Tebliğ No: 2000/22) yayımlanmıştır.

2000/467 sayılı Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı ile hayvancılığa verilmiş olan teşvikler aşağıda belirtilmektedir.

1. Yem Bitkileri Desteği

a. Tek yıllık yem bitkileri için gerekli olan girdi, tarımsal alet ve ekipmanların masrafların % 20'si kadar,

b. Çok yıllık yem bitkileri için gerekli olan girdi, tarımsal alet ve ekipmanların masrafının % 30'u kadar destekleme ödemesi yapılmaktadır.

2. Suni Tohumlama Desteği

Suni tohumlama bedelinin kalkınmada öncelikli illerle soy kütüğüne kayıtlı işletmelerde %50'si, diğer iller ve işletmelerde ise %25'i suni tohumlama primi olarak ödenecektir. Bu destekleme 5 yıl sürecek olup, bu süre içinde suni tohumlamadan yararlanan inek sayısı en fazla 10 milyon baş olacaktır.

3. Damızlık Teşviki

Yurt içinde çiftçi veya TİGEM tarafından yetiştirilen veya Bakanlıkça ya da Bakanlık tarafından yetki verilmiş kuruluşlarca damızlık sertifikası veya sertifika verilmiş damızlık gebe düveleri alanlara, damızlık belgesi veya pedigraye sahip süt sığırları için her yıl ırk bazında hayvan fiyatının % 30'u, saf ırk sertifikasına sahip kültür ırkı için bu fiyatın % 15'i ödenir.

BÖLÜM 3. İLİN ÖZELLİKLERİ

3.1. BİYOFİZİKSEL ÖZELLİKLER

3.1.1.İlin Tarihçesi

Dicle ve Fırat nehirleri arasındaki tarihi Mezopotamya'ya çok yakın olması nedeniyle, Adıyaman ilinin geçmişi insanların varolduğu erken dönemlere uzanmaktadır. Bu nedenle Adıyaman'da Paleolitik Dönem (Taş Çağı), Neolitik Dönem (M.Ö. 7000-5000), Kalkolitik Dönem (Bakır Çağı), Tunç Çağı dönemlerine ait birçok eser bulunmaktadır.

Adıyaman, Hititler, Asurlar, Frigler, Kommagene Krallığı, Bizanslar, Emeviler, Abbasiler ve Hamdaniler gibi birçok büyük medeniyete ev sahipliği yapmıştır. XI. Yy.' dan itibaren Türklerin hakimiyetine geçmiş olup, Yavuz Sultan Selim' in İran seferi sırasında Osmanlı İmparatorluğu egemenliğine girmiş ve bir sancakla Maraş Beylerbeyi topraklarına katılmıştır.

Daha sonra ilçe olarak Malatya'ya bağlı iken 1954 yılında Malatya'dan ayrılarak müstakil il olmuştur.

3.1.2. İlin Genel Tanımı

Adıyaman, Türkiye'nin orta Fırat havzasında ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin kuzey batı kesiminde 38 11-37 25, kuzey enlemi ile 39 14-37 31' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Adıyaman İli, kuzeyinde Malatya, doğuda, Atatürk Baraj gölü ve Diyarbakır, batıda Kahramanmaraş, güneyde Atatürk Baraj gölü ile Şanlıurfa illeri ile çevrilidir.

İlin yüzölçümü 7.614 km² olup, GAP Projesi kapsamındaki toplam alanın %10'unu meydana getirmektedir. Denizden yüksekliği 669 m olan Adıyaman bir merkez ilçe olmak üzere toplam 9 ilçe 19 belde, 394 köy ve 607 mezradan oluşmaktadır. Adıyaman ilinin ilçeleri Gölbaşı, Kahta, Besni, Samsat, Tut, Gerger, Sincik ve Çelikhan'dır.

3.1.3. Agroekolojik alt bölgeler

Agro-ekolojik bölgelendirme, arazinin çevresel özellikleri, potansiyel verim ve arazi uygunluğu benzer olan özelliklere sahip alt alanlara bölünmesini ifade eder.

Bir agro-ekolojik bölge iklim, arazi formu, toprak yapısı ve/veya arazi örtüsüne göre belirlenir. Bu kapsamda Adıyaman ili 3 agro-ekolojik bölgeye ayrılmış ve haritalandırılmıştır. Tablo 2 de Adıyaman ilini oluşturan alt bölgelerin özellikleri belirtilmektedir.

Tablo 2.Adıyaman İli Agroekolojik Alt Bölgeler Verisi

I*Alt Bölgeler	Alan	Şubat Sıcaklık	Temmuz Sıcaklık	Yıllık Yağış	Su Yüzeyi	Alanın Arazi Kabiliyet Sınıflarına Göre Dağılımı				
		(C°)	(C °)	(mm)	(ha)	1	2	3	4	5 – 8
I. Alt Bölge	% 21,67	2,5 / 0	<25	>750	% 1.84	% 0,74	% 2,29	% 4,48	% 3.32	% 87.33
Çelikhan, Gerger, Sincik	165000 ha				3030 ha	1214 ha	3774 ha	7392 ha	5502 ha	144088 ha
II. Alt Bölge	% 68,03	0,1 / 2,5	>25	<750	% 7,28	% 7.00	% 13,77	% 15,63	% 12,95	% 43,37
Merkez, Kahta, Samsat, Besni, Tut	517995 ha				37686	36280 ha	71308 ha	80955 ha	67082 ha	224684 ha
III. Alt Bölge	% 10,30	0,1 / 2,5	>25	>750	% 0.78	% 1,50	% 3,28	% 13,08	% 14.60	% 66,76
Gölbaşı	78400 ha				613	1178 ha	2572 ha	10253 ha	11445 ha	52339 ha
Toplam 9 İlçe	761400 ha	2,6 / 5	>25	>750	41329	38672 ha	77654 ha	98600 ha	84030 ha	421110 ha
TOPLAM ALANA ORANI	% 100				% 5,43	% 5.08	% 10,20	% 12,95	% 11,04	% 55,30

3.1.4.Toprak Yapısı

İklim, topografya ve ana madde farklılıkları nedeni ile Adıyaman'da değişik topraklar oluşmuştur. Bu değişik toprakların yanı sıra toprak örtüsünden yoksun bazı arazi tipleri de bulunmaktadır. İlin genel toprak yapısı $\frac{3}{4}$ oranında killi-tınlıdır. Renk itibarı ile koyu kırmızıdan koyu kahverengiye kadar değişiklik göstermekte olup, arada tamamen boz renkli kısımlarda vardır. Nehir ve çay kenarlarında alüvyonlu sahalara da rastlanmaktadır. Adıyaman topraklarının cinslerine göre sıralamasında kahverengi topraklar birinci sırada yer alır.

Adıyaman İlinde çeşitli tarım şekillerini kısıtlayan bazı sorunlar bulunmaktadır. Bunların başında erozyon gelmektedir. İlin topraklarının % 90'ı çeşitli şiddetlerde erozyona maruz durumdadır. Erozyonun dışındaki toprak sorunları toprak sağlığı, taşlık, kayalık ve drenaj bozukluklarıdır.

3.1.5. Topografya

Dağlar:

Adıyaman ili topraklarının %52'si dağlıktır. En yüksek tepesi Akdağ olup 2551 m' dir. Diğer dağlarını şöylece sıralaya biliriz. Nemrut dağı, Dibek dağı, Ulubaba dağı, Gördük dağı, Horik dağı, Bozdağ, Karadağ ve Akdağ dağı bulunmaktadır.

Tablo 3. Adıyaman İli Dağları

DAĞIN ADI	YÜKSEKLİĞİ
Akdağ	2.551
Dibek Dağı	2.549
Tucak-Ulubaba Dağı	2.533
Gördük Dağı	2.206
Nemrut Dağı	2.150
Borik Dağı	2.110
Bozdağ	1.200
Karacadağ	1.115

Ovalar:

Kahta ovası, Samsat ovası, Keysun ovası, Adıyaman ovası, Gölbaşı-İnekli ovası, Çelikhane-Pınarbaşı ovası bulunmaktadır. Bu ovalar içerisinde 600-700m yüksekliklerde Kahta ovası 832 km², Keysun ovası ise 306 km²'lik alan ile öncelikli tarıma elverişli ovalar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Akarsular:

Adıyaman sınırları içerisinde bulunan akarsuların en önemlisi Fırat nehridir. Debisi 959m³/sn olup il içerisindeki uzunluğu 180km'dir. Fırat nehrinin Adıyaman topraklarında kalan yatağının büyük bir kısmı Atatürk barajı havzasını oluşturmaktadır. Kahta çayı, Halya deresi, Eğri çayı, Çakal çayı ve Göksu çayı Fırat nehrini besleyen en önemli kollardır. Besni-Akdere çayı, Sofraz çayı ve Keysun çayı, Göksu nehrini, Birimşe çayıda Kahta çayını beslemekle birlikte bu akarsular ilin en önemli akarsuları olup, bu akarsuların hemen hemen tamamı Atatürk Barajını beslemekte ve büyük bir kısmı Fırat gibi Atatürk Barajı havzasını oluşturmaktadır.

Bu akarsularımızın su potansiyeli 3383 ha³/yıldır. Sözü edilen bu akarsular içerisinde Fırat nehri hariç debisi en yüksek olan Göksu Çayı ve Kahta Çayıdır.

Göller:

Adıyaman ilinde doğal göl yüzeyleri 613 hektar olup, bunu Gölbaşı gölü, Azaplı gölü, İnekli gölü ve Karagöl oluşturmaktadır. Bunların dışında Atatürk ve Çamgazi baraj gölleri ise yapay göllerdir.

3.1.6. İklim

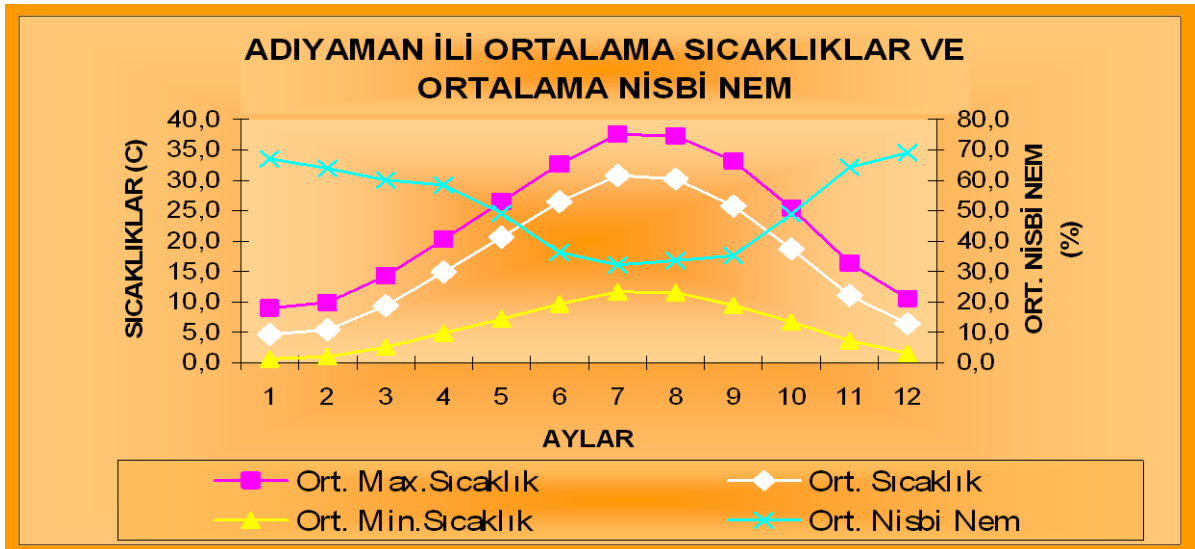
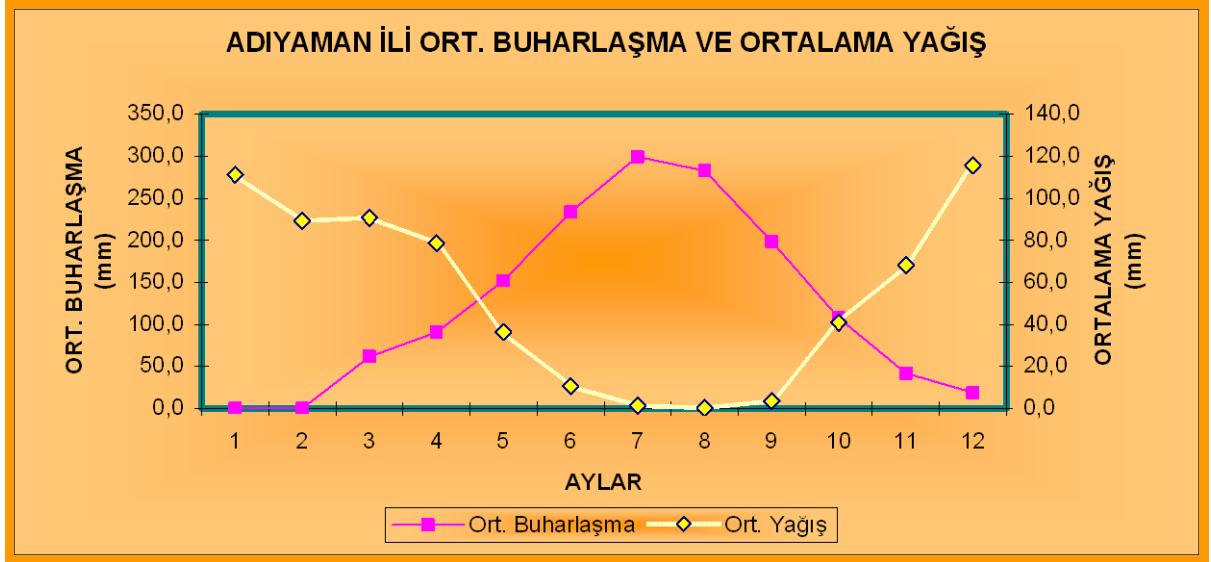
Adıyaman'ı doğudan batıya doğru bölen Anti Torosların kuzeyinde kalan dağlık bölgenin iklimi ile güneyinde kalan bölgenin iklimi birbirinden farklıdır. Güneyi yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı; kuzeyi yazları kurak ve serin, kışları yağışlı ve soğuktur. Doğu Anadolu ile Akdeniz Bölgeleri arasında geçit konumunda olan İlin iklimi, bu özelliği dolayısıyla bölgedeki diğer illerden daha fazla yağış alır.

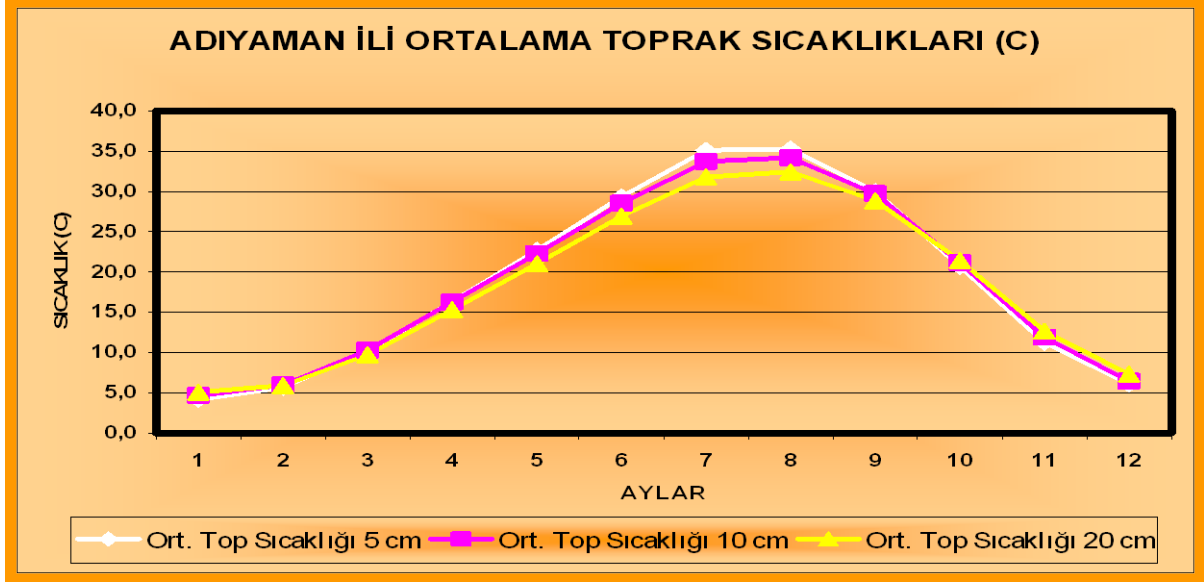
Atatürk Baraj Gölü alanının oluşmasından sonra ilin ikliminde bir yumuşama ve nem oranında artış olmuştur. İlde hakim rüzgarlar kuzey, kuzeydoğu ve kuzeybatı istikametindedir.

Adıyaman İli en çok kış ve sonbahar mevsimlerinde yağış almakta yaz aylarında ise hemen hemen hiç yağış görülmemektedir. Bu durum tarımsal sulamayı gerekli kılmaktadır.

Tablo 4. Adıyaman İli Meteorolojik Verileri

YILLAR	Ortalama Sıcaklık(c°)	En Yüksek Sıcaklık(c°)	En Düşük Sıcaklık(c°)	Yağış Miktarı(mm)	Yağışlı Gün Sayısı	Donlu Gün Sayısı
2000	17.3	45.3	-7.4	584	92	2
2001	17.9	44.9	-5	839	96	5
2002	17,4	41.3	-0.5	593	88	3
2003	17.8	42.2	-3.7	659	94	5
ORT.	17.6	43.4	-4.1	668.7	92.5	3.7

3.1.7. Yeryüzü Şekilleri

Adıyaman ilinin arazi yapısı engebeli olup, kuzeyden güneye doğru alçalan bir yapısı vardır. Kuzey kesimi Torosların güneydoğu uzantısı olan Malatya Dağları ile kaplıdır. Güneye inildikçe tamamıyla ova niteliğinde araziler başlar. Merkez, Besni ve Kahta İlçelerinin kuzeyde kalan yarısı ile Gölbaşı, Çelikhan, Gerger, Sincik ve Tut İlçeleri tamamen dağlıktır. Merkez, Besni ve Kahta İlçelerinin güney kısımları ile Samsat İlçesinin tamamına yakın kısmı düz ve ovalıktır.

İlin en önemli akarsuyu olan Fırat Nehri, Adıyaman'ın doğu ve güney sınırlarını çizerek güney istikametine doğru akmakta iken, Atatürk Barajının yapılması nedeniyle bu alan büyük bir göle dönüşmüştür. Fırat Nehri, bu bölgede akarsu özelliğini kaybetmiştir. İlin diğer önemli akarsuları; Kahta, Göksu, Sofraz, Ziyaret, Çakal, Kalburcu, Eğri, Şepker ve Akdere çayları olup, bunların çoğu yazın kurumakta veya suları çok azalmaktadır.

İlin en büyük gölü 817 km²'lik alanıyla İlin güneyinin ve doğusunun büyük bir bölümünü kaplayan Atatürk Baraj Gölüdür. İlin diğer gölleri Gölbaşı İlçesinde bulunan Gölbaşı, İnekli ve Azaplı Gölleridir. Çelikhan İlçesinde bulunan Abdulharap Gölü, Çat Barajı Göl sahası içinde kalmıştır.

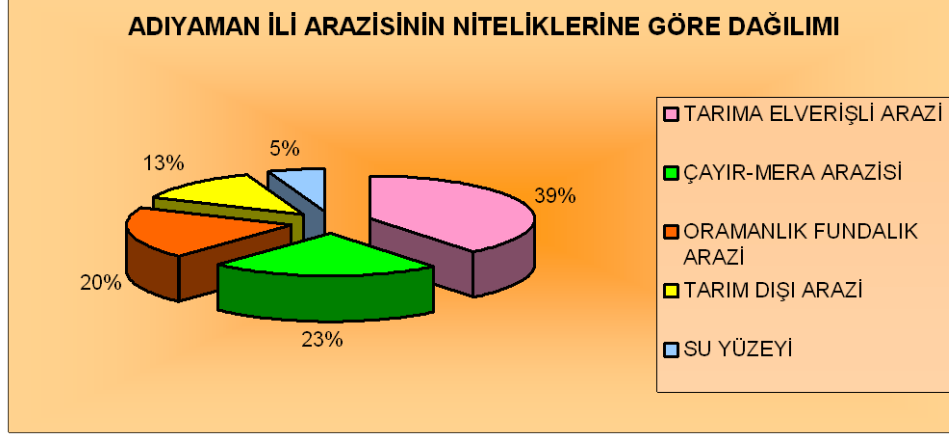
3.1.8. Bitki Örtüsü

Adıyaman ili Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri arasında geçit bir ildir. Hatta kısmen Akdeniz Bölgesinin özelliklerini de taşır. Bu nedenle bitki örtüsü de bu üç bölgenin özelliklerini taşımaktadır. Yüksek rakımlı yerler genelde meşe ağaçları ile kaplanmış olmakla birlikte, su ve toprak erozyonu nedeni ile çıplak hale gelmiş arazilerde mevcuttur.

Yaz mevsiminin uzun ve kurak geçmesi dolayısıyla orman içi bitki örtüsü yok denecek kadar azdır. Tarım yapılmayan alanlar çayır, mera, yabani ağaçlar ve makilerle kaplıdır. Sazlık, bataklık alanlarda suyu seven bitki türlerine rastlanmaktadır.

3.1.9. İl Arazisinin Niteliklerine Göre Dağılımı

İlin toplam yüzölçümü 761.395 ha olup, bunun 298.956ha'ı tarım arazisi, 40.918 ha'ı tescilli olmak üzere toplam 172.078 ha çayır mera arazisi, 150.757 ha orman arazisi, 41.329 ha su yüzeyi ve 98.275 ha diğer araziler olarak dağılım göstermektedir.

Grafik den görüldüğü üzere Adıyaman'da tarıma elverişli arazilerin çok olmasına (%39,2) karşın sulanamamaktadır. Çayır- mera alanlarının oranı yüksek olup (%22,6), tamamına yakın oranda yıllardan beri yapılan aşırı otlatma sonucu bitki örtüsü kaybolmuştur. Orman alanlarının oranı ise (%19,8) olup ağaçlandırma çalışmaları devam etmektedir. Adıyaman ilinde çayır mera alanlarının fazla oluşu hayvancılık için bir avantaj olması gerekirken dezavantaj olmakta, ancak orman alanlarının düşük olmasına karşın bitki örtüsü fazla olmadığından yağış ve rüzgar erozyonuna neden olmaktadır. Arazilerin alt bölgeler bazında dağılımına baktığımızda en fazla tarım ve mera arazisine sahip bölgenin İl. alt bölge olduğu görülmektedir.

3.2. SOSYO – EKONOMİK YAPI

Adıyaman ilinin 1990 yılında 510.827 olan nüfusu yıllık ortalama %19.53'lük bir artışla 2000 yılında 623.811 'e ulaşmıştır. Toplam nüfusun 338.939 (%54.33)' u il ve İlçe merkezinde, 284.872 (%45.66)' si ise köy ve beldelerde bulunmaktadır. Adıyaman ilinde şehir merkezi nüfusunda 1990 verilerine oranla % 42.26 artış göstermiş olup köy nüfusunda ise % -1.34 azalma mevcuttur. Cinsiyete göre nüfus dağılımına bakıldığında ise, Adıyaman'ın toplam nüfusu içinde erkek nüfusun (% 50.03) 312.092, kadın nüfusun ise (%49.97) 311.719'luk bir paya sahip olduğu görülmektedir.İç göç oranları, 1980-1985 döneminde ülke düzeyinde düştüğü halde, GAP bölgesinde artmıştır. Dış göç oranları iller düzeyinde ele alındığında 1975-1985 döneminde Adıyaman ili en yüksek oranlardadır. İlin 1985-1990yılları arasındaki iç göç oranı %o 44, dış göç oranı % 8 net göç hızı ise % -4'dır.

İl. alt bölgede nüfus yoğunluğu diğer bölgelere göre daha fazla olup, km²' ye 10 kişi düşmektedir.

Tablo 5. Adıyaman İli Nüfus Verileri.

ALT BÖLGELER	İLÇELER	1990 YILI			2000 YILI		
		TOPLAM NÜFUS	ŞEHİR NÜFUSU	KÖY NÜFUSU	TOPLAM NÜFUS	ŞEHİR NÜFUSU	KÖY NÜFUSU
I.ALT BÖLGE	ÇELİKHAN	19087	8033	11054	20271	11306	8965
	GERGER	32587	3854	28733	27208	4223	22985
	SİNCİK	19524	2503	17021	21828	5274	16554
TOLAM		71198	14390	56808	69307	20803	48504
II.ALT BÖLGE	MERKEZ	175647	100045	75602	249530	178538	70992
	KAHTA	94928	42183	52745	114994	60689	54305
	SAMSAT	11451	3354	8097	12541	6917	5624
	BESNİ	88531	26076	62455	108667	36123	72544
	TUT	13714	6466	7248	15784	7213	8571
TOPLAM		384271	178124	206147	501516	289480	212036
III.ALT BÖLGE	GÖLBAŞI	55358	29588	25770	52988	28656	24332
TOPLAM		55358	29588	25770	52988	28656	24332
ADİYAMAN GENELİ		510827	222102	288725	623811	338939	284872

Kaynak : DİE

Adıyaman ilinde kilometrekareye 89 kişi düşmektedir. Adıyaman ilinde toplam hane halkı sayısı 1990 verilerine göre 80.440 olup ortalama hane halkı büyüklüğü 7 kişidir. Türkiye genelinde 2.65 olan doğurganlık hızı ilimizde 4.72'ye ulaşmaktadır.

İlçelerdeki nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde özellikle 1985-1990 yılları arası kırsal kesimde yaşayan 12-19 yaş arası genç nüfusun azaldığı görülmektedir. İstihdam imkanlarının yetersizliği nedeniyle çalışma çağındaki nüfus, iş imkanları sağlayabilmek için dışarıya göç etmektedir.

2000 nüfus sayımında iktisadın faal olan erkek nüfusa bakıldığında Türkiye de %78.22 Adıyaman ilinde ise %81.82'lik bir oran karşımıza çıkmaktadır. Buna karşılık aynı oranlar kadın nüfusu için Türkiye de %42.76 Adıyaman ilinde ise %56.86 olarak belirlenmiştir. Tablo 6' dan da görüldüğü üzere, 1990 verilerine göre Adıyaman da iktisadın faal nüfusun %79,17'si (160.478) tarım ve ormancılıkta faaliyet göstermektedir.

Tablo 6. İşgücünün İktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı (1990)

Sektör	Nüfus	%
Tarım ,avcılık, ormancılık ve balıkçılık	160.478	79,17
Madencilik ve taşocağı	1.060	0,52
İmalat sanayi	8.412	4,15
Elektrik,gaz,su	333	0,16
İnşaat	6.041	2,98
Toptan perakende ticaret, lokanta ve oteller	6.666	3,28
Diğer	19.707	9,72
TOPLAM	202.691	100

Kaynak : DİE

Adıyaman da kadın işgücünün büyük çoğunluğu tarım sektöründe çalışmakta olup çoğu ücretsiz aile işçisi statüsündedir.

Adıyaman'dan en fazla göç sanayileşmiş illere doğru olmaktadır. Özellikle İstanbul'a büyük bir göç yaşanmış, bunu Ankara, İzmir ve Kocaeli takip etmiştir.

Göçlerin tamamı sadece ekonomik sebeplerden kaynaklanmayıp, bunun yanında bölgedeki eğitim, sağlık, ulaşım gibi sosyal hizmetlerin yetersizliği de rol oynamıştır.

3.2.1. Kişi Başına Gelir

Adıyaman'da 2001 yılında iller itibarıyla GSYH (Cari Fiyatlarla) 702,442 Milyon TL olup, iller itibarıyla GSYH (Sabit Fiyatlarla) 473 Milyon TL. dir. iller itibarıyla 2001 yılında kişi Başına GSYH (Cari Fiyatlarla) 1.112.304.000 TL dir.

Tablo 7. Adıyaman İli GSYH Verileri

	1997	1998	1999	2000	2001
G.S.Y.H. (2001 YILI CARİ FİYATLARLA MİLYON TL.)	127.157	215.454	336.662	486.661	702.442
KİŞİ BAŞINA G.S.Y.H (2001 YILI CARİ FİYATLARLA MİLYON TL.)	190.209	310.385	468.237	784.975	1.112.304

KAYNAK:DİE 2001

Alt bölgeler bazında gelir karşılaştırılması yapıldığında en fazla kişi başına düşen gelir II' inci alt bölgede en fazla, en düşük ise 1. alt bölgededir.

Tablo 8. Adıyaman'da Alt Bölgelere Göre Temel Veriler

	I.alt bölge	II.alt bölge	III.alt bölge	
	Çelikhan Gerger Sincik	Merkez Kahta Samsat Besni Tut	Gölbaşı	Tüm ilçeler
İlçe sayısı	3	5	1	9
Köy sayısı	86	280	30	396
Toplam nüfus	69307	501516	52988	623811
Toplam şehir nüfus	20803	289480	28656	338939
Toplam kırsal nüfus	48504	212036	24332	284872
Toplam alan	165000	518000	78400	761400
Nüfus yoğunluğu km ²	42	97	67	82
Toplam ekili alan (ha)	120190	227630	23256	371076
Kişi başına tarım yapılan alan (ha)	1.73	0.45	0.43	0.59
Kişi başına tahıl üretim (kg)	396	780	65	73

Kaynak DİE 1998

3.2.2. Eğitim

Adıyaman ilinde toplam 790 adet okul bulunup bunun 133 tanesi il-ilçe merkezinde 657 tanesi de köylerde bulunmaktadır. İl-ilçe merkezinde 5 adet Ana Okulu, 99 adet İlköğretim Okulu ve 34 adet Ortaöğretim Okulu bulunmaktadır. Köylerde 647 adet İlköğretim Okulu ve 10 adet Ortaöğretim Okulu bulunmaktadır. Okuma yazma oranı % 83 dür. Toplam mevcut öğretmen sayısı 5600'dir. Ayrıca üniversitelere bağlı Meslek Yüksek Okulları mevcuttur.

Adıyaman ilinde Meslek Yüksek Okulu, Eğitim Fakültesi, 4 yıllık Sağlık Yüksek Okulu ile Besni, Gölbaşı ve Kahta'da Meslek Yüksek okulları bulunmaktadır.

Tablo 9. Okullarda Bulunan Öğrenci Sayısı (2003-2004 dönemi)

ÖĞRETİM KADEMESİ	TOPLAM			ŞEHİR			KÖY		
	ŞEHİR+KÖY			ŞEHİR İL GENELİ			KÖY İL GENELİ		
	TOPLAM	ERKEK	KIZ	TOPLAM	ERKEK	KIZ	TOPLAM	ERKEK	KIZ
OKULÖNCESİ	5253			2645			2608		
İLKÖĞRETİM	122536	62072	55211	66851	33890	30316	55685	28182	24895
ORTAÖĞRETİM	19963	13628	6335	18496	12707	5789	1467	921	546

Kaynak DİE.İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

3.2.3. Sağlık

İlde 2003 yılı itibariyle sağlık hizmetleri Sağlık Bakanlığına bağlı 6 Devlet Hastanesi, 1 SSK Hastanesi, 65 sağlık ocağı, 125 sağlık evi, 4 verem savaş dispanseri, 4 Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Dispanseri ile yürütülmektedir. İl genelinde yataklı tedavi kurumlarındaki toplam yatak sayısı SSK Hastanesi dahil 830 dur. İlde toplam hekim sayısı 2003 yılı itibariyle 315 dür. Sağlık hizmetleri hususunda, Türkiye genelinde yaşanan sorunlar Adıyaman ilinde de yaşanmaktadır. Öncelikle görev yapan sağlık personeli sayısı artırıldığında, sağlık personeli başına düşen nüfus sayısı da azalmış olacaktır.

3.2.4. Ulaşım

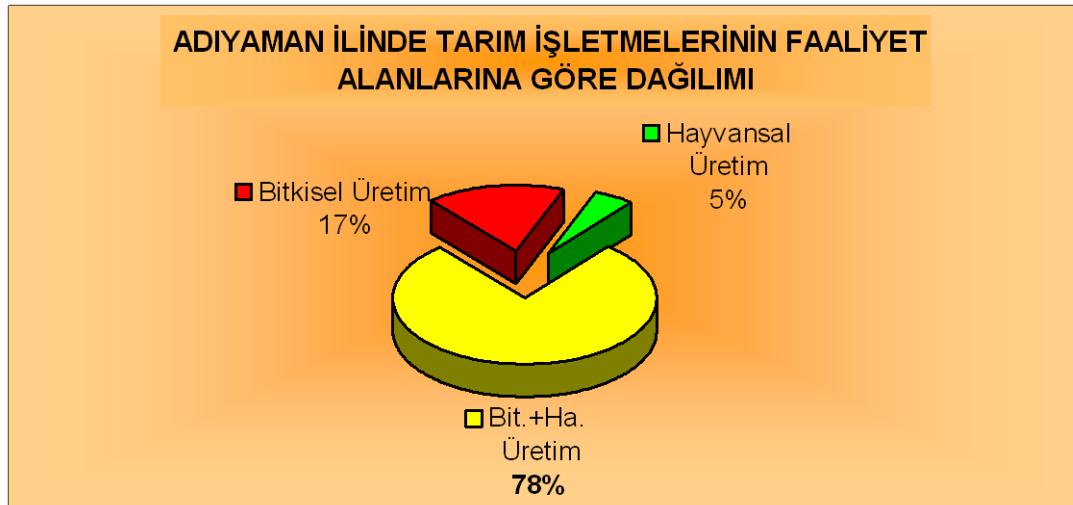
İlde 760 km'lik karayolu ağı bulunmaktadır. İl genelinde asfalt yol 627km, stabilize yol 46km parke yol 12km geçit vermeyen yol 75km'dir. Ağır kış şartlarından dolayı zaman zaman köy yollarının merkezlerle bağlantıları kesilmektedir.

Adıyaman'da Gölbaşı ilçesinden 44km'lik bir demir yolu geçmektedir.

İl merkezine 23 km mesafede sivil bir hava alanı bulunmaktadır. Şehirler arası ve milletler arası otomatik telefon görüşmelerine açık olan Adıyaman'da köylerin tamamında telefon bulunmaktadır.

3.3.TARIMSAL ÜRETİM SİSTEMİ

İlde 1986 Yılı Verilerine göre Tarımın GSYİH'daki payı % 48,48 dir. İlde 37.693 adet tarım işletmesi mevcuttur. İl de tarım işletmeleri genellikle bitkisel ve hayvansal üretimi birlikte yapmakta ve bu işletmelerin oranı da % 88 'i bulmaktadır. Bu işletmeleri sırasıyla % 10'la yalnızca bitkisel üretim yapan işletmeler ve % 3'le yalnızca hayvansal üretim yapan işletmeler izlemektedir.

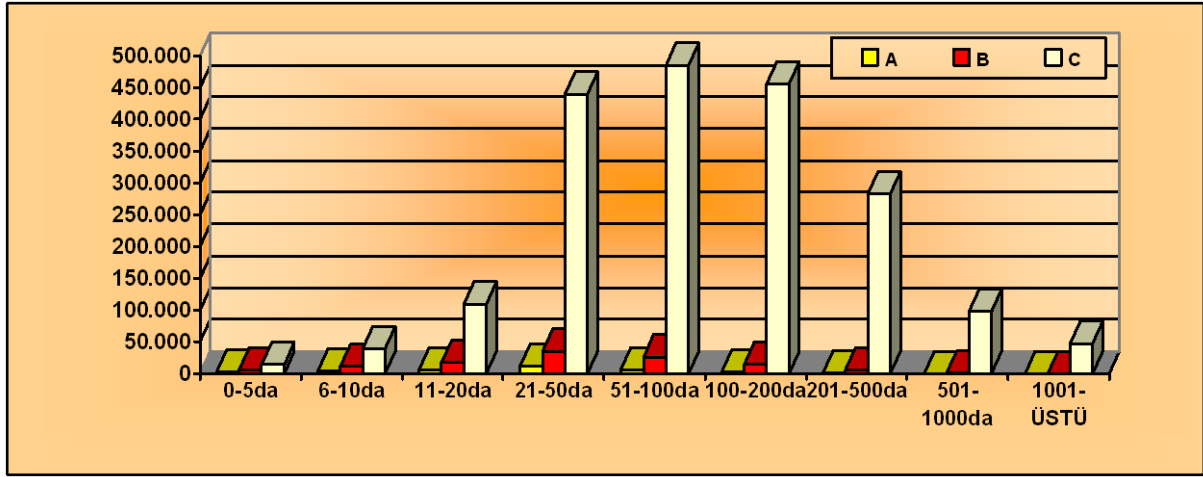

Kaynak: Genel Tarım Sayımı, 1997, DİE

Tablo 10.Tarımda İşletme Büyüklüğü

NİTELİK	0-5 da	6-10 da	11-20 da	21-50 da	51-100 da	100-200 da	201-500 da	501-1000 da	1001-ÜSTÜ	TOPLAM
A	3.445	4.376	6.189	11.688	6.165	2.947	908	130	29	35.877
B	6.487	11.268	17.551	35.386	25.645	14.579	5.925	1.115	389	118.345
C	13.645	39.684	109.173	439.619	484.672	455.500	283.061	97.237	46.982	1.969.573

Kaynak: DİE 1997 A-İşletme Sayısı B- Arazi Parça Sayısı C- Arazi Miktarı(da)

KAYNAK:DİE

Tablo 10 da görüldüğü gibi 35.877 adet işletme bulunmakta olup 118.346 parçadan oluşmaktadır. Bu şekilde işlenen arazi 1.969.573 da. dır.

Adıyaman ilinde 32.658 topraklı 3.219 topraksız işletme mevcut olup Kiracılıkla uğraşan işletme sayısı 302 adet olup topraklı işletme sayısı 72 topraksız işletme sayısı ise 230dur. Ortakçılıklı işletme sayısı toplam 6.671 adet olup topraklı işletme sayısı 4.016 topraksız işletme sayısı 2.655 adettir.

Türkiye genelinde olduğu gibi Adıyaman ilindeki tarım işletmeler1i, hızlı nüfus artışı ve artan nüfusun tarım dışı sektörde istihdam edilmesi zorunluluğuna karşılık, bu sektörlerde iş gücü talebinin nüfus artışına uygun düzeyde artırılmaması; tarımın gelişim hızının nüfus artışını karşılamada yetersiz kalması ve miras yoluyla arazilerin bölünmesi gibi nedenlerle giderek küçülmüştür.

3.4. TARIMSAL PAZARLAMA SİSTEMİ

3.4.1. Türkiye ve Adıyaman İli Hayvancılık Sektöründe Pazarlama ve Örgütlenme

Hayvan ve hayvansal ürünlerin çağın değişen koşullarına uygun bir biçimde üretim ve kalitesinin artırılması, Türkiye ekonomisi açısından büyük önem taşımaktadır. Bunun başarılabilmesi ise, büyük ölçüde pazarlama organizasyon ve fonksiyonlarının etkin bir biçimde yerine getirilmesine bağlıdır.

Hayvansal üretimin yapıldığı işletmelerde; örneğin yetiştirme ve besi faaliyetlerinde başarıya ulaşılsa dahi, pazarlamada ortaya çıkan problemler çözülmedikçe, üretim ve kaliteyi yükseltmek çoğu zaman güç ve bazen de imkansızdır. Hayvansal ürünlerin pazarlanması, ürünlerin hammaddeden mamul halini alıp, tüketim aşamasına geçme anına kadar devam eder. Bu bakımdan pazarlama, hayvansal ürünlerin imalat safhalarını da kapsamaktadır.

3.4.1.a. Adıyaman'da Et ve Et Ürünleri Pazarlaması

Türkiye'de halen hayvan ve hayvansal ürünler pazarlamasında aracı sayısı çok, aynı zamanda pazarlama prodüktivitesi düşüktür. Üretici ile tüketici arasında sayıları bazen 5-6'yı bulan genelde 3-4 arasında değişen pazarlama organları bulunmaktadır

Kasaplık hayvan ve et pazarlaması Türkiye’de çeşitli ölçekteki yerleşim yerleri itibariyle farklılıklar göstermektedir. Kırsal alanda kasaplık hayvan ve et pazarlamasında üretici-köy kasabı ve tüketiciden oluşan çok kısa bir zincir bulunduğu görülür. Ancak buna rağmen tüketici için etin fiyatı ucuz değildir.

Çünkü tüketici sayısının azlığı ve alım gücü yetersizliği perakendeci kasaba yoğun bir iş olanağı sağlamamaktadır. Bu nedenle pazarlama maliyeti yani perakendeci kasap marjı yüksektir. Diğer taraftan bu kesimde maliyet azaltıcı bir faktör olan sakatat ekonomik şekilde değerlendirilememektedir.

Adıyaman’da büyük ölçüde öz tüketime yönelik olarak üretilen hububatın yanında ağırlıklı iktisadi faaliyet hayvancılıktır. Adıyaman da et üretimi ilin hayvancılık potansiyelini göstermekten uzaktır. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde en fazla kültür ırkı hayvan varlığı Adıyaman ilinde mevcuttur.

Tablo 11. 1998-2002 Yılları Arasında Türkiye ve Adıyaman da Et Üretimi

YILLAR	Adıyaman Miktar (Ton)	TÜRKİYE Miktar (Ton)	Adıyaman'ın Üretimdeki Payı (%)
1998	1553	532 504	0.29
2002	2280	420 597	0.54

KAYNAK:DİE, KESİN KAYIT CETVELİ İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ

Adıyaman da hayvan besiciliği özellikle kurban bayramında çevre illerde ve il merkezinde satılmak üzere yapılmaktadır. Besicilik için hayvanlar çiftçilerden veya hayvan pazarından temin edilmektedir. Adıyaman merkezde ve ilçelerde canlı hayvan pazarı mevcuttur Ayrıca kasaplarda direk olarak çiftçiden aldığı hayvanı keserek pazarlamaktadır.

Adıyaman’da, 2002 yılında üretilen et miktarı 1998 yılına göre % 53'lük bir artış göstermektedir. Bu artış sığır eti üretiminden kaynaklanmaktadır. Et tüketimini kişi başına değerlendirdiğimizde bir hayli düşük olduğu görülür. Nitekim ;1998 yılı et üretimi/nüfus oranı kişi başına yaklaşık 4,9 kg / kişi iken 2002 yılında 3,5 kg/kişi şeklinde düşme eğilimi göstermiştir. Bu oranlar Türkiye ortalaması olan 8,2 kg/kişiden daha düşük olduğu gibi Avrupa Birliği ortalamasından da (67,7kg) çok düşüktür.

Adıyaman da cinslere göre hayvan varlığı ile hayvansal üretim aşağıdaki tablo da gösterilmiştir.

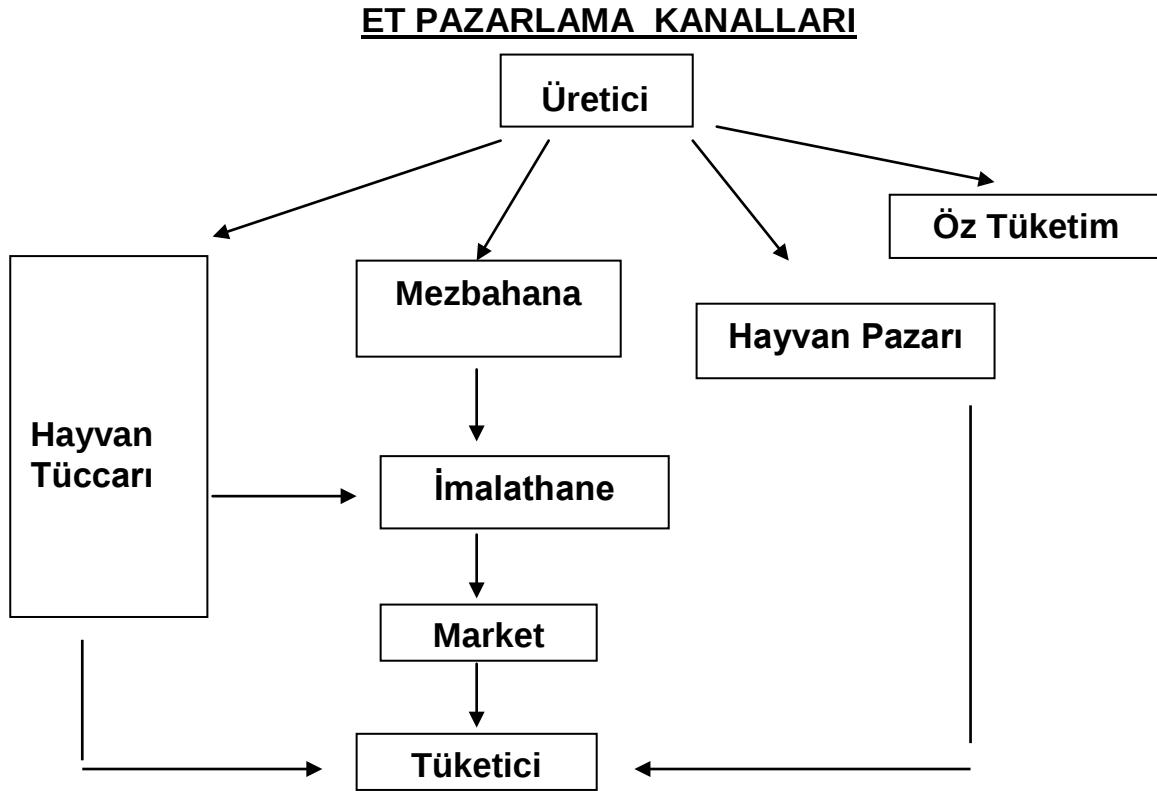
HAYVAN VARLIĞI	
HAYVAN CİNSİ	ADET
Sığır	78248
Koyun	237807
Kıl Keçisi	158395
Tavuk	462790
Arıcılık	37905

HAYVANSAL ÜRETİM	
Et	2280
Süt	83408 ton
Bal	495 ton
Yumurta	2724adet
Yapağı	332 ton

KAYNAK: DİE., KESİN KAYIT CETVELİ İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ 2002

İlde entegre et tesislerinin azlığı ve dericilikle uğraşan işletmelerin bulunmayışı dikkat çekmektedir. Canlı hayvanların yem ihtiyacı Adıyaman ve çevre illerdeki Yem Fabrikalarından karşılanmaktadır.

Adıyaman ilinde hayvansal ürünler hasılasının düşük olmasına karşın tarımsal ürünler hasılası daha yüksektir. Canlı hayvan ve hayvansal ürünlerden elde edilen hasıla 49.720.668 milyon TL. su ürünlerinden elde edilen hasılda yaklaşık olarak 200.000 milyon TL. olmak üzere toplam hayvansal ürünler hasılası 49.920.668 milyon TL dir. Bununla birlikte Adıyaman'ın Türkiye canlı hayvan ve hayvansal ürünler hasılası içindeki payı %0 5,5 kadardır. Adıyaman da et pazarlama kanalları aşağıdaki şemada gösterilmiştir.

Adıyaman ilinde canlı hayvan ve et ürünleri pazarlamasında mevcut sorunların giderilebilmesi için canlı hayvan pazarlarının altyapısı modernleştirilmeli (ahır, mezbaha, yem tedariki, haberleşme, nakliye hizmetleri), pazarda her gün arz-talep durumuna göre kalite bazında tek bir fiyat belirlemelidir. Pazarda malını satan üretici parasını tahsil etmede hiç bir riskle karşılaşmamalıdır.

3.4.1.b. Adıyaman'da Süt ve Süt Ürünleri Pazarlaması

Türkiye'de büyükbaş hayvancılığın gelişmesinin önündeki en önemli engellerden biri işletme ölçeklerinin küçük olmasıdır. Küçük işletmeler üretim maliyetini düşürmede ve hayvanlarını pazarlamada büyük işletmeler kadar başarılı olamamaktadır. Çıktı (et ve süt), yem ve diğer üretim girdilerinin fiyatlarındaki istikrarsızlık da bir başka önemli sorundur.

Hayvan envanterinin genetik kalitesinin göreceli olarak düşük olması, hayvan başına et ve süt veriminin yükseltilmesinde ciddi bir engeldir. Büyükbaş sığır besiciliği ve süt sığırcılığı büyük şehir yakınlarında yeterli ve kaliteli kaba yem üretmeden yapılmaktadır. Bu tür işletmeler üretim maliyetini düşürmedikleri gibi, yerleşim ve su havzalarında ciddi çevre riskleri de yaratmaktadır. İşletmelerin besleme ve bakım konularında teknik bilgi eksikliği vardır.

Hayvancılıkla ilgili teşviklerin verilmesinde mutlaka verimliliğin artırılmasını, yem maliyetini düşürmesini ve işletme ölçeklerinin büyümesini de göz önünde bulundurmalıdır.

2002 yılında Adıyaman ilinde 83 408 ton süt üretimi gerçekleştirmiştir. Adıyaman da süt üretiminin aynı dönemde Türkiye üretimindeki payı yaklaşık %0.99 oluşturmıştır. İlden diğer illere çıkan süt miktarının düşük olmasının nedeni, öz tüketim oranının ve süt toplama maliyetinin yüksekliği sebebiyle üreticiye teklif edilen süt fiyatının düşük olmasıdır. İlde bulunan üç süt işleme sanayii 1997-1999 döneminde ilde üretilen süt miktarının yıllık ortalama olarak sadece %2.5'ini satın alıp işlemişlerdir (Tarım İl Müdürlüğü verileri, Adıyaman). İl, ilçe ve merkezine bağlı köylerde, köylülerle yapılan görüşmede üreticiler ürettikleri sütü çok düşük fiyatla satmak durumunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Sanayicilerde diğer illerde süt fiyatlarının Adıyaman'dan daha düşük olduğunu ifade etmişlerdir. İlde bulunan bir süt işleme sanayii tam kapasite ile çalışmadığını ve süt ihtiyacını Şanlıurfa ve Kahramanmaraş dan aldığını ifade etmiştir.

Adıyaman ilinde süt fiyatlarının pahalı olması ve süt üretiminde mevsimsel yoğunlaşma bu ticarete yol açan en önemli sebepler olarak belirtilmektedir. Hammadde ihtiyacının önemli bir bölümünü başka illerden tedarik eden süt işleme sanayiinin yetkilisi süt üretiminin bahar ve yaz aylarında yoğunlaştığı, buna karşın sonbahar ve kış aylarında Adıyaman da süt bulmanın çok zor olduğunu ileri sürmüştür.

Bölgede süt üretiminin küçük işletmeler tarafından gerçekleştirilmesi süt toplama maliyetini artıran en önemli unsurlardan biridir. Süt işleme sanayilerinin yanında ilde süt, ilçe kaymakamlıklarının öncülüğünde kurulan süt toplama merkezleri tarafından toplanmakta ve satılmaktadır.

İlde bulunan süt işleme tesisleri ürettikleri süt ürünlerinin büyük miktarını il içinde pazarlamaktadır. Köylerde, üreticiler ürettikleri süttten peynir ve tereyağı yapmakta ve yazın yayla için köye gelen akrabalarına satmakta veya hediye olarak vermektedir.

Adıyaman ilinde süt pazarlamasının geliştirilmesi; işletme ölçeklerinin artmasına, süt üretimindeki mevsimsel farklılıkların azaltılmasına, süt işleme sanayilerinin tüketici eğilimli pazarlama konusunda eğitilmesine ve rekabette ürün farklılaştırma konusunun önemini kavramalarına önemli ölçüde bağlıdır.

Sütün sanayiye ulaşmadan çığ olarak tüketiciye ulaştığı pazarlama zincirinde süt üreticisi-toplayıcıları-sokak sütçüsü gibi araçlar bulunmaktadır. Çoğu zaman üretici aynı zamanda sokak sütçüsü görevini de yerine getirip sütü tüketiciye ulaştırmaktadır. Sütün işlenip çeşitli süt mamulleri olarak tüketiciye ulaştırıldığı durumda ise üreticiden çıkan süt, toplayıcı-sanayi-toptancı ve perakendeciden oluşan bir pazarlama zinciri ile pazarlanmaktadır. Sütün

kooperatiflere ait tesislerde işlendiği durumda süt, köy toplayıcıları yanında doğrudan kooperatif üyesi üreticiden de temin edilmektedir.

Adıyaman ilinde süt ve süt mamullerinin ambalajlama eksikliği nedeniyle daha çok dışarıdan gelen ürünler pazar bulmaktadır. Üretilen süt, peynir, yoğurt vb. şekilde aile içinde tüketilmekte, ihtiyaç fazlası il içinde yerel pazarlarda satılmaktadır.

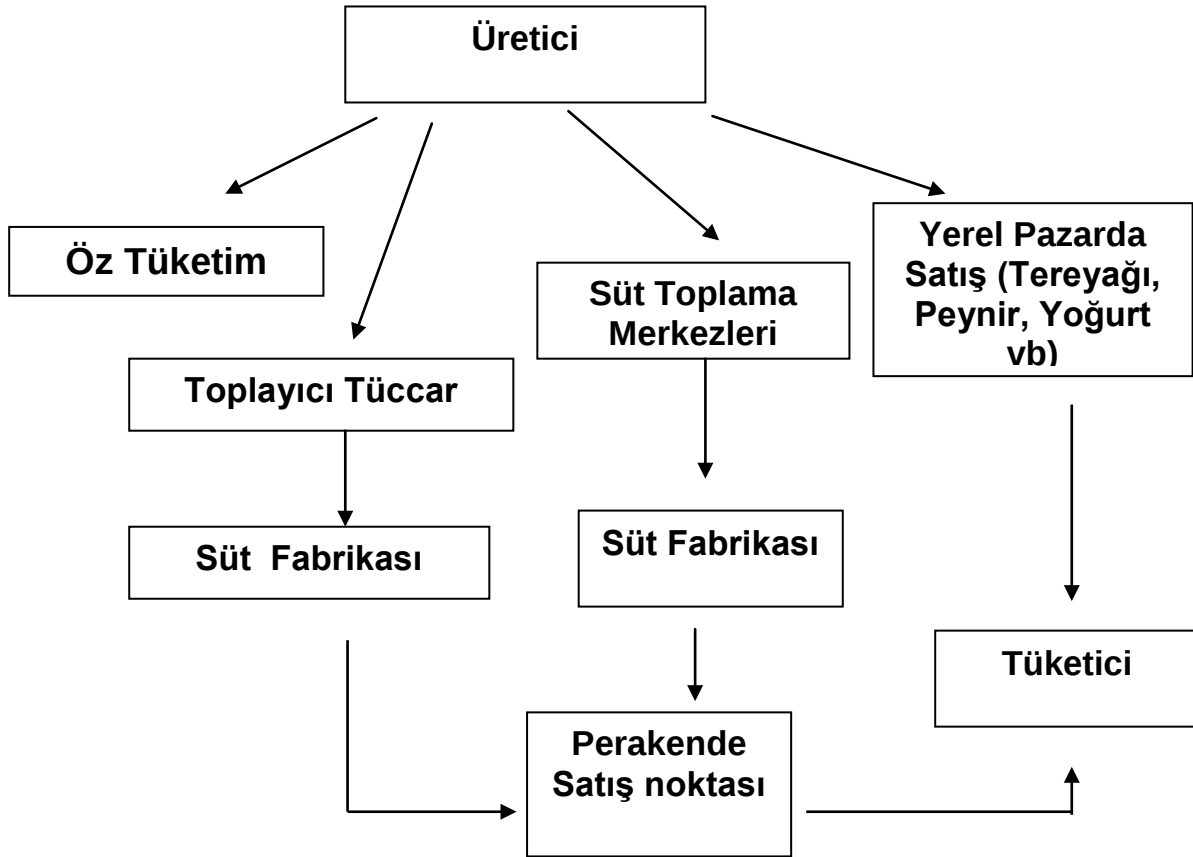
Tablo 12. 2002 Yılı Türkiye ve Adıyaman Süt Üretimi

YILLAR	Adıyaman Miktar (Ton)	Türkiye Miktar (Ton)	Adıyaman İlinin Payı(%)
2002	83408	8 408 566	0.99

KAYNAK: DİE, İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ 2002

Adıyaman da süt pazarlama kanalları aşağıdaki şemada gösterilmektedir.

SÜT PAZARLAMA KANALLARI

Süt pazarında istikrarı sağlayacak çözümler araştırılmalıdır. Süt talebini artırmaya yönelik kampanyalar üretici fiyatlarını artıracak için süt reklam ve kampanyaları hayvancılık için ciddi bir teşvik olarak dikkate alınmalıdır. Sütün beslenmedeki önemi toplumun tüm kesimlerine en etkin şekilde anlatılmalı ve okul sütü uygulaması başlatılmalıdır. Süt kampanyalarının maliyetine artan talepten yarar sağlayacak tüm kesimlerin (süt sanayi, yem sanayi, veteriner ilaç sanayi gibi) katkıda bulunması sağlanmalıdır. Fakirlik sınırları altında yaşayan kesimlere gıda yardım programı altında süt yardımı yapılabilir.

3.5. TARIMSAL HİZMETLER

Tarımsal üretimi destekleme hizmetleri (tarımsal teknoloji, hayvan sağlığı, tohum ve damızlık gibi girdi dağıtımı ve pazarlama) büyük ölçüde devlet kuruluşları, kooperatifler sivil toplum örgütleri ve özel sektör kuruluşları tarafından sağlanmaktadır. Adıyaman ilinde çok sayıda ve dağınık yerleşim yerinin olması özellikle kış aylarında ulaşımın güç olması nedeniyle sadece ekonomik hizmetlerin değil aynı zamanda sosyal hizmetlerin sağlanmasında da aksaklıklar yaşanmaktadır. Adıyaman da tarıma destek veren kuruluşlar ve sağladığı hizmetler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 13. Tarımsal Organizasyonların Fonksiyonları ve Sorumlulukları

Verilen Hizmetler	İlgili Kurum
Yayım- Eğitim	Tarım İl Müdürlüğü
Araştırma	Köy Hizmetleri ve T.B. Araştırma Enstitüleri (Ankara)
Sulama	DSİ (Büyük ölçekli), Köy Hiz. (Küçük ölçekli)
Orman Köylerini Kalkındırma	Orman Bakanlığı
Veteriner Hizmetleri	Tarım İl Müdürlüğü ve Özel Veteriner Hekimler
Suni Tohumlama	Tarım İlçe Müdürlüğü Veterineri , Özel Veterinerler
Damızlık	Tarım İlçe Müdürlüğü Veterinerleri ve diğer çiftçiler
Tarımsal Girdiler (tohum, gübre, zirai mücadele ilaçları)	Özel Şirketler, Tarım İlçe Müd., diğer çiftçiler
Tarımsal Kredi	T.C. Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri
Ürün Pazarı	TMO, Tüccarlar
Canlı Hayvan Pazarı	Adıyaman Merkezde canlı hayvan pazarı
Süt toplama ve Pazarlama	Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri (Süt Top. Mer.), Özel Sektör
Et İşleme	Et Balık Kurumu (Özelleştirildi)
Para Kaynakları	KOBİ, TEMA Vakfı, Tarım Bakanlığı, İl Özel İdaresi K.H.G.B, S.Y.D.V. GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

- İlde tarıma sağlanan hizmet seviyesi yeterli düzeyde olmayıp yaşanan önemli problemler aşağıda verilmiştir.
- Çiftlik seviyesinde araştırma ve teknoloji geliştirme aktiviteleri çok azdır.
- Mevcut tarımsal araştırma kuruluşları Adıyaman'a uzak olup iletişim yeterli değildir.
- Tarım İl Müdürlüğünde görevli veteriner hekimlerin sorumlu olduğu alanların çok geniş olması suni tohumlama hizmetlerinin yeterli şekilde yapılmasına olanak vermemektedir.
- Kaliteli damızlık hayvan sağlama kaynakları yetersizdir.

- Ziraat Bankası tarafından verilen bitkisel ve hayvansal üretim kredileri faiz oranlarının yüksekliği çiftçinin bu hizmetten yeterince faydalanamamasına neden olmaktadır.
- Sertifikalı tohumluk temininde güçlük yaşanmaktadır. Tarım İl Müdürlüğü ve özel sektör bu konuda yetersiz kalmaktadır.

Adıyaman ilinde tarıma sağlanan hizmetlerde alt bölgeler itibariyle farklılıklar gözlenmektedir. Kalkınma amaçlarına ulaşmada bu farklılıkları dikkate alarak öncelikli bölgeleri belirlemek faydalı olacaktır.

3.5.1. Tarıma Hizmet Sağlayan İlgili Kuruluşlar:

1-DSİ Bölge Müdürlüğü :

Adıyaman için önem arz eden projeleri gerçekleştirmiş olan DSİ, bu faaliyetler kapsamında bugüne kadar 1 adet baraj, 1 adet regülatör, 5 adet gölet ve 1 adet pompa istasyonu tesis etmek suretiyle toplam 12.292 ha net tarım arazisinin sulu tarıma açılmasını sağlamıştır. Ayrıca 1 adet sulama amaçlı gölet inşaatı devam etmekte olup, bu projelerin tamamlanmasıyla 208 ha. tarım arazisi daha sulama imkanına kavuşturulacaktır.

2-Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü:

Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü sulama hizmetleri ile birlikte toprak muhafaza hizmetleri, tarla içi geliştirme, drenaj ve laboratuvar hizmetleri vermektedir. Köy Hizmetleri tarafından sulamaya açılan alan 9.479 ha. olup gölet sulamalarıyla, geriye kalan kısmı küçük sulamalar ile yapılmaktadır.

Ayrıca halk sulamalarıyla 27.947 ha alanda sulu tarım yapılmaktadır.

3-Orman İşletme Müdürlüğü:

Adıyaman ili sınırları içerisinde toplam 150.757 ha orman alanı mevcut olup ilin genel olarak %19,8'i oranındadır. Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü 2002 yılında toplam 437ha enerji ormanı tesisi 463ha baltalık yenileme çalışmaları yapılmış olup çalışmalar devam etmektedir.

4-Toprak Mahsulleri Ofisi:

TMO bir kamu iktisadi teşekkülü olup, amacı yurttan hububat fiyatlarının üreticiler yönünden normalin altına düşmesini ve tüketici halk aleyhine anormal derecede yükselmesini engellemektir. TMO Adıyaman da buğday ve arpa alımı yapmaktadır. TMO'nun Adıyaman da 1999 yılında 69.410 ton olan toplam hububat alımı 2000 yılında 2.136 tona düşmüştür. 2001 yılında toplam hububat alımı ise 63.679 tona çıkmıştır. 2001 yılında TMO'nun aldığı toplam buğday miktarı 21.472 ton olup hububat alımlarının % 33.7'sini 42.207 ton Arpa olup hububat alımlarının % 66.3 ünü oluşturmaktadır.

5-Kooperatifler:

İlde ki mevcut örgütlenme istenilen düzeyde değildir. Nüfusunun yarısı kırsal kesimde yaşayan, ekonomisinin önemli bir bölümü tarıma dayanan Adıyaman da tarımsal birliklerin olmayışı ve örgütlenmedeki eksiklik tarımsal faaliyetlerin günün gereklerine göre yapılmasını olumsuz etkilemektedir. Çiftçi nüfusunun yarısı Tarım Kredi Kooperatifi üyesi olmasına rağmen bu durum geleneksel örgütlenme anlayışından farklı olarak T.C. Ziraat Bankası tarafından verilen tarımsal kredilerden yararlanmada sağladığı avantajlar nedeniyle yaygınlaşmıştır.

6-Tarım Kredi Kooperatifleri:

Türkiye genelinde yaygın olarak örgütlenmişlerdir. Çiftçiye üretimde girdi desteği ve nakit kredi imkanı sağlamaktadır. Adıyaman ilinde 14 adet T.K. kooperatifine üye 10.870 çiftçi bulunmaktadır.

7-Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri:

Adıyaman da 32 adet Tarımsal Kalkınma Kooperatifi bulunmaktadır. Bu kooperatiflere 2 181 adet üye kayıtlıdır. Örgütlenmeyi sağlayarak üretimden pazarlamaya kadar olan süreçte ortaklarına ucuz girdi teminini ve ürünlerinin değerinde pazarlanmasını amaçlamaktadır.

8-Sulama Kooperatifleri :

Bu kooperatiflerle yeraltı ve yerüstü sularının çiftçiler tarafından kullanımı amaçlanmaktadır. Bu amaçla kurulmuş 8 adet kooperatif bulunmakta ve bu kooperatiflere 197 adet ortak üyedir.

9-Su ürünleri Kooperatifleri:

Su ürünleri üretim işleme amacıyla kurulmuş olan 8 adet kooperatif bulunmakta ve bu kooperatiflere 163 çiftçi ortaktır.

10-Ziraat Odası:

Tüzel kişiliğe sahip kamu yararına çalışan “Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği”, bağımsız politika üretememeleri ve üreticilerin ekonomik örgütleri olan kooperatiflerle işbirliği yapmamaları gibi nedenlerle üreticilere yeterince hizmet verememekte olup, ülke düzeyinde tüm kesimini temsil eden devlet müdahalesinin olmadığı bir örgüt yapısına da kavuşamamıştır.

11-Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği:

16 adet merkezde ve 8 adet ilçe merkezinde olmak üzere toplam 24 adet esnaf ve sanatkarlar odası vardır.

12-Diğer Kooperatifler:

69 adet yapı kooperatifi, 54 adet motorlu araçlar taşıyıcılar kooperatifi, 7 adet tüketim kooperatifi, 4 adet Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi, 1 adet Güneydoğu tarım Satış kooperatifi, 6 adet esnaf ve sanatkar kredi kefalet kooperatifi, 1 adet Çukobirlik, 1 adet Besni Kilimciler, 2 adet Toplu işyeri yapı ortaklığı olmak üzere merkezde 98 adet, ilçelerde 47 adet, toplam 145 adet Kooperatif bulunmaktadır.

13-Şirketler:

230 adet anonim şirket, 686 adet limitet şirket bulunmaktadır.(2000 yılı Ticaret ve Sanayi Odası Yıllığı)

İlde Sanayi ve Ticaret Odası ile Ticaret Borsası bulunmaktadır.

14-Sivil Toplum Örgütleri:

-Tema Vakfı:

Amacı erozyonla mücadele, ağaçlandırma ve doğal varlıkları korumaktır.

-Özel İdare, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu, Köylere

Hizmet Götürme Birlikleri:

Tarımın geliştirilmesi yönünde bitkisel ve hayvansal projelere önemli derecede maddi kaynak sağlayarak destekleme hizmeti vermektedirler.

3.5.2. İldeki Girdi Piyasaları

-Tohum:

İl genelinde faaliyet gösteren tohum bayisi ve tohum yetiştiriciliği yapan kişi ve kuruluş yoktur. İlde bulunan Tarım Kredi kooperatifi ve Tarım İl Müdürlüğü Döner Sermaye işletmesi tarafından çiftçilerin tohumluk talepleri karşılanmaktadır.

-Yem:

İlimiz merkez ve ilçelerinde 4 adet yem fabrikası olup toplam ruhsatlı 94 adet de yem bayisi bulunmaktadır. Yem ihtiyacı ilde bulunan yem fabrikalarından ve civar illerden temin edilmektedir. Ayrıca İl Müdürlüğü çiftçiye silaj makinesi temin ederek mısır silajı üretimini teşvik etmekte olup son yıllarda silaj üretimi giderek artmaktadır.

-İlaç:

İlde 2001 yılı itibariyle 24 adet ilaç bayisi faaliyette bulunmaktadır. 136.065 kg/lt herbisit ve insektisit kullanılmıştır.

-Gübre:

İlde gübre üreten fabrika bulunmamaktadır. Gübre ihtiyacı kooperatifler ve ilde bulunan gübre bayilerinden temin edilmektedir. İlde 2001 yılı itibariyle gübre tüketimi 47.477 tondur.

BÖLÜM 4. DOĞAL KAYNAK ENVANTERİ

İlin doğal kaynaklarının bilinmesi tarımsal ve kırsal kalkınma potansiyellerinin ve kısıtlarının tanımlanması bakımından önemlidir. Doğal kaynaklar yenilenebilir ve yenilenemez kaynaklardan oluşmaktadır. Her ikisi de sürdürülebilir biçimde kullanılmalı, tarım ve tarım dışı kullanımlara uygunluğu ve kayıplarıyla ilgili tehlikeler açısından dikkatli olunmalıdır. Bu bölümde Adıyaman da bulunan ana doğal kaynakların kısa tanımlamaları, mevcut durumları ve kullanımlarıyla ilişkili potansiyel tehlikeler verilmektedir.

4.1.YENİLENEBİLİR KAYNAKLAR

Güneş ve rüzgar enerjisi gibi enerji kaynakları sürekli ve koşulsuz olarak kullanılabilen yenilenebilir kaynaklardır. Tarım ekolojisinde bulunan toprak, bitki örtüsü/ormanlar, flora ve fauna/yaban hayatı ve su eko-sistemleri gibi diğer kaynaklar uygun kullanım koşullarında yenilenebilen, uygun olmayan kullanımlarla tüketilebilirler. Bu önemli kaynakların oluşumları ve büyüklükleri ile ilgili niceliksel ve niteliksel tanımlamalar aşağıda verilmiştir:

Tablo 14. Yenilenebilir Kaynaklar

Kaynak	Tanımlama
a) Güneş ve Yağış:	Güneş: Mevcut verilere göre Adıyaman Merkezde yılda 180 gün güneşli geçmektedir. Güneşli geçen saatler veya yıllık birleşik sıcaklıklarla ilgili bilgiler bulunmamaktadır. İlde alt bölgeler arasında farklılıklar olmaktadır. İl, (yılda 2000 veya daha fazla saat güneş alan) Ege veya Akdeniz illeri ile karşılaştırıldığında güneş enerjisi bakımından aynı özellikleri göstermektedir. Yağış: Alt bölgeler arasında mikro-iklimsel farklılıklar bulunmaktadır.. I' inci ve III' üncü alt bölgeler yılda ortalama >750 mm yağış almaktadır. Adıyaman Merkezde yıllık ortalama yağış 650 mm olurken Gölbaşı'nda (III. alt bölge) 850 mm'dir.
b) Tarımsal Topraklar ve Ekilebilir Arazi	Tarımsal Topraklar: Adıyaman da iklim topografya ve ana madde farklılıkları nedeni ile değişik topraklar oluşmuştur. Bu değişik toprakların yanı sıra toprak örtüsünden yoksun bazı arazi tipleri de bulunmaktadır. İlin genel yapısı $\frac{3}{4}$ oranında killi-tınlıdır. Renk itibarı ile koyu kırmızıdan koyu kahverengiye kadar değişiklik göstermekte olup arada tamamen boz renkli kısımlarda vardır. Nehir ve çay kenarlarında alüvyonlu sahalara da rastlanmaktadır. Ayrıca küçük miktarda kolüvyonlu topraklar ve kayalar bulunmaktadır. Ekilebilir Arazi: Adıyaman da I' inci – IV' üncü sınıf arazi miktarı 298.956 ha'dır. Ayrıca tarıma elverişli olmayan diğer sınıf (V-VIII) marjinal arazilerin tarımsal üretimde kullanıldığını görülmektedir.

c) Su: (sulama, hidro-elektrik ve termik enerji kaynakları)	Su ve yeraltı su kaynakları yılda 3.403 hm³ hacme sahip olup bunun %99'u yüzey kaynaklardan oluşmaktadır (nehirler, göller). Sulama: Sulanabilir toplam arazi miktarı 156.393 ha olarak tahmin edilmekte olup bunun yalnızca 59.718 ha'ı (%38) sulanmaktadır. Bunun %56'sı halk sulaması ve %44'ü devlet sulamasıdır (DSİ ve KHGM).
d) Su ve Balıkçılık Kaynakları:	Doğal göller (613 ha), baraj ve rezervuarlar (39.076ha) gölet ve bentler (177 ha) ve nehirler (1.463 ha) olarak yaklaşık 41,329 ha yüzey suyu bulunmaktadır.
e) Ormanlar ve muhafaza	Doğal ve plantasyon olarak 150.757 ha orman bulunmaktadır. Ormanlar çoğunlukla meşe, çam, ve ardıç gibi ağaç çeşitlerinden oluşmaktadır.
f) Diğer Flora ve Fauna	Doğal Türler: İlin Floraları ; Meşe türleri Q.Cerris, Q.Sessiliflora,Alıç, Yabani elma, Alalat, Yabani erik, Badem yapraklı armut,Böğürtlen, Laden, Ayı üzümü, Sumak, Sakız, Melengiç, Ardiç, Çam, Sedir, Çayır otları, Domuz ayrığı, Geven, Sütleyen, Orman çileği, Menekşe, Sarmaşık, Gıcır, Kekik, Eğrelti ve Yavşanlar. Faunalar;Dağ keçisi, Tavşan, Keklik, Tilki, Kurt, Ayı, Yaban güvercin, Sansar, Porsuk, Fare, Gelincik, Köstebek, Çakal, Kaplumbağa, Kirpi ve Yılan. Tarımsal Çeşitler: Adıyaman lalesi (Fırıttaria Persica), Ağlayan gelin (Fırıttaria Imperialis), Kavun, Besni Üzüümü,

4.2. YENİLENEMEYEN KAYNAKLAR

Yenilenemeyen kaynaklar arasında madenler, fosil yakıtlar (gaz/petrol) ve yerel turistik, tarihi ve kültürel yerler bulunmaktadır. Yenilenemeyen kaynaklar tarımda doğrudan kullanılmamalarına rağmen kırsal ekonomi üzerinde bir bütün olarak olumlu ve olumsuz etkileri olmaktadır. Bu kaynaklarla bağlantılı ekonomik faaliyetler tarım gelirlerinin artırılmasına yardımcı olur ve gerek tarım gerekse tarım dışı kırsal kesimin yararlanabileceği yerel altyapı ve sosyal yapı

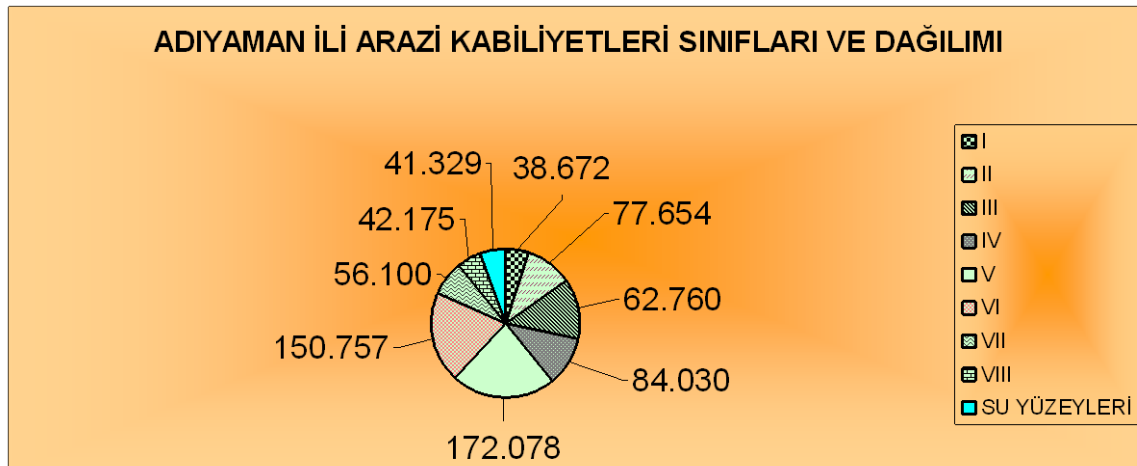
yatırımlarına katkıda bulunurlar. Ancak bu çalışmalar arazi, su ve tarım işgücü unsurlarıyla rekabet ederek tarım fiyatlarının yükselmesine ve işgücünün tarımdan uzaklaşmasına neden olabilir. Adıyaman'daki yenilenemeyen kaynaklar (madenler, fosil yakıtlar ve tarihi/turistik mekanlar) aşağıda belirtildiği gibi muhtelif yerel alanlarda bulunurlar:

Tablo 15. Yenilenemeyen Kaynaklar

Kaynak	Tanımlama
Madenler ve Fosil yakıtlar	Gölbaşı ilçesinde (III. Alt bölge) zengin kömür yatakları vardır. Bu ilçede 1980 yılında kurulmuş olan ve halen yaklaşık 500 kişiyi istihdam eden özel kömür İşletmesi bulunmaktadır. I ve II. Alt bölgede Türkiye de çıkarılan petrolün %64'ü çıkarılmaktadır. II. Alt Bölgede Çimento Fabrikası ve Tuğla Fabrikası olup halen 200 kişiyi istihdam etmektedir.
Tarihi ve turistik yerler	Türkiye'nin diğer bölgelerinde olduğu gibi, Adıyaman'da da birçok turistik ve tarihi mekanlar vardır. Dicle ve Fırat nehirleri arasındaki eski Mezopotamya düzlüklerine oldukça yakın bir yerde kurulan İl çok eski çağlardan beri tarihi bir merkez olmuştur. Dünyanın sekizinci harikası olan 2150 metre yükseklikteki Nemrut Dağı, tarihin bilinen ilk köprülerinden Cendere köprüsü il sınırları içinde yer almaktadır. Ayrıca Kahta da Eski Kale ve Karakuş Höyüğü, eski Besni Ören yeri, Perde Kenti kalıntıları ve Atatürk Barajı da görülmeye değer yerler arasındadır.

4.3. TOPRAK YAPISI

İlde görülen iklim ve jeolojik yapı farklılıkları ile vejetasyondaki çeşitlilik değişik özelliklere sahip toprakların oluşumuna neden olmuştur.

Adıyaman da I-IV. sınıf tarım arazileri 298.956 ha olup, genelde tarım bu araziler üzerinde yapılmaktadır. 468.067 ha' dan fazla alanı olan V-VIII. sınıf arazilerde de işlemeli tarım yapıldığı görülmektedir. Ancak, bu araziler işlemeli tarıma uygun değildir. Tarım alanlarından sonra ikinci sırayı alan mer'a alanları ve orman alanları VII. sınıf araziler üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Kullanma kabiliyet sınıfları sekiz adet olup, toprak zarar ve sınırlandırmaları I. sınıftan VIII. sınıfa doğru giderek artmaktadır.

SINIF - I:

Topografya düz veya düze yakın (%0-2)'dir. I. Sınıf arazilerin kapladığı alan 38.672 ha olup il yüzölçümünün % 5,08'ni teşkil etmektedir. İl içindeki bu arazilerin % 6,0'sını Alüvyal, % 34,1'ini Kolüvyal, % 17,8'ini Kahverengi, %22,7'sini kireçsiz kahverengi ve % 19,4'ünü kırmızımsı kahverengi topraklar oluşturmaktadır.

SINIF- II:

Toplam miktarı 77.654 ha olup kapladığı alan ile ilin % 10,20'ini teşkil eder. İl içindeki bu arazilerin % 2,5'ini Alüvyal, % 6,6'sını Kolüvyal, % 29,7'sini Kahverengi, %32,8'sini kireçsiz kahverengi ve % 28,4'ünü kırmızımsı kahverengi topraklar oluşturmaktadır.

SINIF- III:

III. sınıf araziler 98.600 ha kapladığı alan ile ilin % 12,95'sini teşkil eder. Bu arazilerin % 3,3'ünü Kolüvyal, % 40,6'sını Kahverengi, % 15,1'ini kireçsiz kahverengi ve % 30,6'sını kırmızımsı kahverengi topraklar, % 1,5'ini kahverengi orman, % 4,9'unu kireçsiz kahverengi orman ve % 4,0'ını kırmızı kahverengi Akdeniz toprakları oluşturmaktadır.

SINIF- IV:

IV. sınıf araziler ilin 84.030 ha alanı ile %11,04'ini kaplamaktadır. İl içindeki bu arazilerin % 2,7'sini kolüvyal, % 42,6'sını Kahverengi, % 6,8'ini kireçsiz kahverengi, % 36,5'ini kırmızımsı kahverengi topraklar, % 1,2'sini kahverengi orman, % 3,1'ini kireçsiz kahverengi orman ve % 7,0'ını kırmızı kahverengi Akdeniz toprakları oluşturmaktadır.

SINIF- V:

172,078 ha alanı ile ilin % 22,6'sini kaplamaktadır. Bu alandaki araziler taşlı, sığ ve kolüvyal topraklardan oluşmaktadır.

SINIF- VI:

150,757 ha alanı ile ilin % 19,8'nü kaplar. Bu arazilerin % 10,4'ünü kahverengi orman, % 2,6'sını kireçsiz kahverengi orman, % 5,3'ünü kırmızı kahverengi Akdeniz toprakları, % 42,7'sini kahverengi, % 3,9'unu kireçsiz kahverengi ve % 35,1'ini kırmızımsı kahverengi topraklar oluşturmaktadır.

SINIF- VII:

56,100 ha alanı ile ilin % 7,37'lük kısmını kaplar. Bu sınıfın % 0,2'sini kolüvyal, % 26,7'sini kahverengi, % 6,5'ini kireçsiz kahverengi, % 28,8'ini kırmızımsı kahverengi topraklar, % 18,7'sini kahverengi orman ve % 16,8'ini kireçsiz kahverengi orman ve % 2,3'ünü kırmızı kahverengi Akdeniz toprakları oluşturmaktadır.

SINIF- VIII:

42,175 ha ile il topraklarının % 5,54'sini oluşturur. Bu araziler sazlık-bataklık, ırmak-taşkın yatakları, çıplak kayalık ve molozlardan ibarettir.

4.4. SU POTANSİYELİ

4.4.1. İçme ve Kullanma Suyu Projeleri

İlde içme su ihtiyacı yaklaşık 705 lt/sn dir. (1997) DSİ 'nin yaptığı etütlere göre Adıyaman'ın su ihtiyacı Tablo 16 da verilmiştir.

Tablo 16. Adıyaman İli Su İhtiyacı

YILLAR	SU İHTİYACI (lt/sn)
2000	990
2005	1215
2010	1482
2015	1672
2020	1959

KAYNAK:DSİ. ADIYAMAN BELEDİYESİ

4.4.2.İşletmede Olan içme Suyu Tesisleri:

Gürlevik 1 tesisleri: 300 lt/yıl

Gürlevik 2 tesisleri: 70 lt/yıl

Koru-Palanlı tesisleri:150 lt/yıl

Tut-Medetsiz tesisleri:110lt/yıl

Kırkgöz tesisi:75lt/yıl

TOPLAM:705 lt/yıl

4.4.3.Ön İncelemede Olan Projeler:

Havşeri: 1000 lt/yıl

Sincik-Aksu:300lt/yıl

TOPLAM:1300lt/yıl

4.5. ADIYAMAN İLİ TARIM ARAZİLERİNİN SULAMA DURUMU

DSİ tarafından yapılan araştırmalara göre tarım arazilerinin (298.956 ha.) 156.393 ha'ı sulanabilecek alandır. Bunun il tarım alanlarına oranı %52'dir. Halihazır durumda sulanabilecek arazilerin %14'si DSİ ve KHGM tarafından (devlet sulaması) sulanmakta, %18'lik kısım halk tarafından sulanmaktadır.

Tablo 17. Alt Bölgeler Bazında Adıyaman İli Sulama Durumu

Alt bölgeler	Sulanan Alan (ha)	Sulamaya Açılacak Alan (ha)	Sulanabilecek Alan (ha)
I.alt bölge	1290	143	1433
II.alt bölge	58.428	96.532	151.631
III.alt bölge	-	-	3329
TOPLAM	59.718	96.675	156.393

KAYNAK: DSİ,DİE,İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, KHGM,GAP İL İSTATİSTİĞİ

Tablo 18. DSİ Sulama Amaçlı Proje Hedefleri

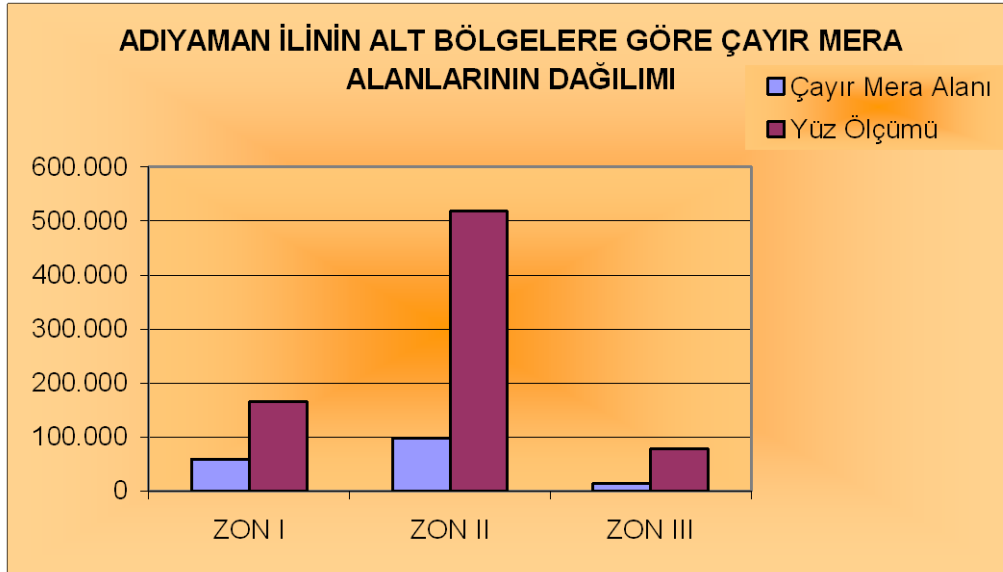
Aşama	I.alt bölge (ha)	II.alt bölge (ha)	III.alt bölge (ha)
Etüt	-	32.773	-
Planlama	-	33.927	-
Planlaması Yapılmış	-	26.724	3.544
Projesi Tamamlanmış	1.290	3.572	-
İnşaatı Devam Eden	143	3.376	-
Toplam	1.433	100.372	3544

KAYNAK: DSİ

DSİ Etüt- Planlama; planlaması yapılmış, projesi tamamlanmış, inşaatı devam eden aşamalardaki projeleriyle toplam 105.349 ha alanı cazibeli ve pompaj sistemiyle sulamaya açmayı hedeflemektedir. Bunun 52.5 ha'lık kısmı ilk 5 yıllık hedef içindedir.

4.6. ÇAYIR MERA ALANLARININ DAĞILIMI

Adıyaman ilinde çayır ve mera alanlarının toplamı 172.078 ha'dır. Bu alanın alt bölgelere göre dağılımı aşağıdaki Grafikte verilmiştir.

Alt bölgelerin yüzölçümleriyle mera alanları karşılaştırıldığında, II. Alt bölgenin yüzölçümünün %19'unu mera alanlarının oluşturduğu görülmektedir. I. Alt bölgenin yüzölçümünün ise %35'i mera alanıdır. III. Alt bölgede mera alanı %18'dir.

Tablo 19. Adıyaman İli Mera Ot Verimi

Mera Alanı (ha)	Kuru ot Verimi (kg/ha)	Toplam Verim (Ton/Yıl)
172.078	293	50.418

KAYNAK:İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ

4.7. ORMAN VE FUNDALIKLAR

Adıyaman'ın yüzölçümünün %19,8'ini (150.757 ha) orman ve fundalık alanlar oluşturmaktadır. Ormanlar ağırlıklı olarak Meşe, Çam, Ardıç, Kayın, Kavak, Gürgen ve Köknardan oluşmaktadır. Zengin bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip Nemrut dağı milli parkı bulunmaktadır.

Tablo 20. Adıyaman ilinde Orman Alanlarının Dağılımı

Koru Ormanı	Normal	20.630
	Bozuk	2.397
	Toplam	23.027
Baltalık Orman	Normal	0
	Bozuk	127.730
	Toplam	127.730
Genel Toplam	Normal	20.630
	Bozuk	130.127
	Toplam	150.757

KAYNAK:AGM, ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ

BÖLÜM 5. TARIMIN PERFORMANSININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

5.1. TARIM SEKTÖRÜNÜN GSYİH'YA KATKISI:

5.1.1. Adıyaman ili Tarım Sektörü GSYİH 1987-2002

Adıyaman ilinin toplam GSYİH 1987 yılından 2002 yılına kadar mutlak artarken, tarım GSYİH mutlak olarak azalmıştır.

Bunun nedenlerinden birisi ilde yaşanan göçle beraber tarım alanlarının Atatürk Barajı göledinin altında kalmasıdır. Göç nedeniyle tarım arazilerinin büyük kısmı atıl kalmış, ayrıca tarımdaki aktif nüfus azalmış, tarımdaki yaşlı nüfus ise tarımsal faaliyetin gereklerini yerine getirmede yetersiz kalmıştır.

Bir başka neden de, tarıma dayalı sanayiye yeterince gelişmemesidir. Bununla birlikte, il tarımsal sanayi bakımından büyüklü-küçüklü 97 adet kuruluşa sahiptir. Bu kuruluşlar tarımdan hammadde talep etmenin yanında, tarıma girdi sağlama bakımından önem taşımaktadır.

5.2. TARIMSAL ÜRETİM VE VERİMLİLİK

5.2.1. Adıyaman İlinde Bitkisel Üretim

Yağışın yıllık toplamının azlığı ve mevsimlere göre dağılışındaki dengesizlik nedeniyle, ilde kuru tarım sistemi hakimdir. Bitkisel üretim tahıllar üzerinde yoğunlaşmış olup, tahıl yetiştirmede nadas+tahıl sistemi uygulanmaktadır. Adıyaman'da toplam 298.956 hektar tarım arazisi mevcut olup bunun %21'inde hububat tarımı yapılmaktadır. Tablo 21 de tarım arazilerinin kullanım durumuna göre dağılımları verilmiştir.

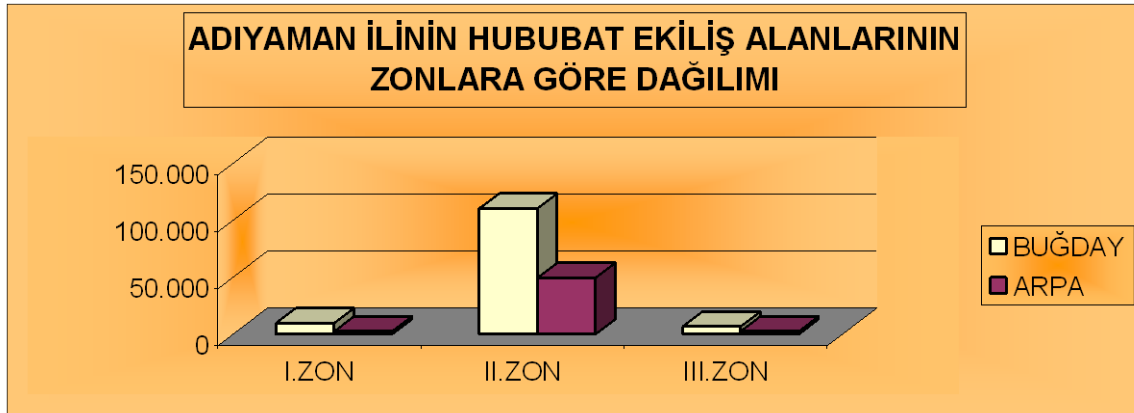
Tablo 21. Tarım Arazilerinin Dağılımı (2003)

ARAZİNİN CİNSİ	MİKTARI (ha)	TARIM ARAZİSİNE ORANI %
Hububat Arazisi	189 013	63.22
Baklagiller	32 539	10.88
Yağlı Tohumlar	3 084	1.03
Yumru Bitkileri	906	0,3
Yem Bitkileri	615	0.2
Endüstri Bitkileri	25 842	8.6
Bağ ve Meyvelik	40 646	13.59
Sebzelik	6 311	2.11
Toplam Tarım Arazisi	298.956	100,00

KAYNAK:DİE,İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, KHGM,GAP İL İSTATİSTİĞİ

Türkiye genelinde tarla bitkileri içerisinde en fazla (%74,8) hububat tarımı yapılmaktadır. Adıyaman genelinde hububat üretimi içinde ekim alanı en fazla olan buğdaydır. Daha sonra arpa gelmektedir. Alt bölgeler bazında karşılaştırma yapıldığında, II' inci alt bölge buğday ekim alanları bakımından en fazla paya sahiptir. I' inci alt bölge ise ikinci sırada gelmektedir.

5.2.1.a. Adıyaman İlinde Hububat Ekilişi Ve Üretimi 2003

Tablo 22.Adıyaman İli Hububat Üretimi 2003

ÜRÜN	ÜRETİM(ton)			
	I.Alt Bölge	II.Alt Bölge	III.Alt Bölge	TOPLAM
Buğday	19.350	574.585	16.080	610.015
Arpa	5.878	136.739	7.560	150.177

KAYNAK:DİE,İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, KHGM,GAP İL İSTATİSTİĞİ 2003

Alt bölgeler bazında karşılaştırma yapıldığında il genelinde toplam buğday üretiminin %94.19'u II. alt bölgede gerçekleşmektedir. Bunu %3.17'le I. alt bölge takip etmektedir. III. alt bölgenin payı %2.64'le en az buğday üretimini gerçekleştiren alt bölgedir.

Arpa üretiminde ise %91.05'lük payla II. alt bölge ilk sırada yer almaktadır.III. alt bölge %5,03'lük payla 2. sıradadır. I. alt bölge üretimin %3.91 gerçekleştirmektedir.

5.2.1.b. Adıyaman İlinde Endüstri Bitkileri Ekilişi Ve Üretimi 2003

Türkiye genelinde endüstri bitkilerinin tarla bitkileri içerisindeki payı ekilen alan olarak %7,6'dır. Adıyaman İli genelinde tarla bitkileri ekiliş alanı içerisinde endüstri bitkilerinin payı ise %7'dir. Alt bölgeler bazında karşılaştırma yapıldığında endüstri bitkilerinden pamuk üretim alanlarının sadece II. zon'da yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 23. Endüstri Bitkileri Üretimi 2003

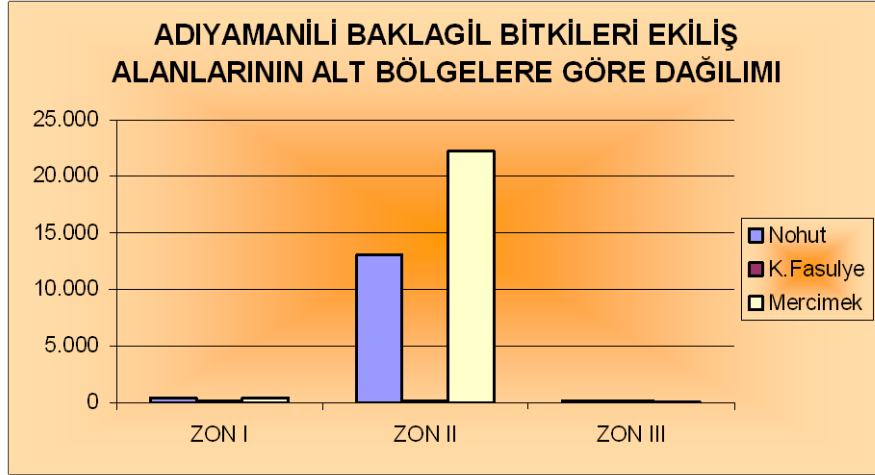
ÜRÜN	ÜRETİM(ton)			
	I Alt Bölge	II Alt Bölge	III Alt Bölge	TOPLAM
Pamuk	0	52.000	0	52.000
Tütün	1.968	7.628	24	9.620

KAYNAK:DİE,İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, KHGM,GAP İL İSTATİSTİĞİ

Pamuk üretiminde II. Alt bölge toplam üretimin tamamını gerçekleştirmektedir. II. Alt bölgede pamuk üretiminin fazla olmasının nedeni ATATÜRK Barajı göl sahasından ve Çam Gazi barajından sulama yapılmasıdır. Son yıllarda sulanan alan miktarının artmasına bağlı olarak, pamuk üretiminde bir artış gözlenmektedir. Bölgede gelişmiş olan Tekstil sektörü için, iyi bir hammadde kaynağı olan pamuktan elde edilen üretim miktarı 2003 yılı için 52.000 tondur.

Tütün üretimi II.alt bölgede birinci sırayı alırken I.alt bölgede ikinci sırayı almaktadır. Kuru tarım alanlarında üretimi gerçekleştirilmektedir. Tütün üretimine getirilen kota nedeniyle üretim alanlarında bir daralma görülmektedir. 2000 yılı içinde tütün ekim alanı 19.038 hektar olup, bu alandan elde edilen ürün miktarı 14.390 ton iken 2001 yılında ekim alanı 12.025 hektar ve üretim miktarıda 9.620 tona gerilemiştir. 2002 yılında ise Tekelin tütün alımı yapmama kararı ile Çelikhhan ilçesi dışında bu daralma hat safhaya ulaşmıştır.

5.2.1.c. Adıyaman İlinde Baklagil Bitkileri Ekiliş Ve Üretimi 2003

Türkiye genelinde tarla bitkileri içerisinde baklagil tarımının payı %10,6'dır. İl genelinde ise bu oran %10.88'dir. Baklagiller içerisinde en az üretim alanına sahip olan kuru fasulyedir. nohut üretimi ise ikinci sıradadır.. II. alt bölge en fazla nohut ekim alanının olduğu alt bölgedir.

Tablo 24. Baklagil Üretimi

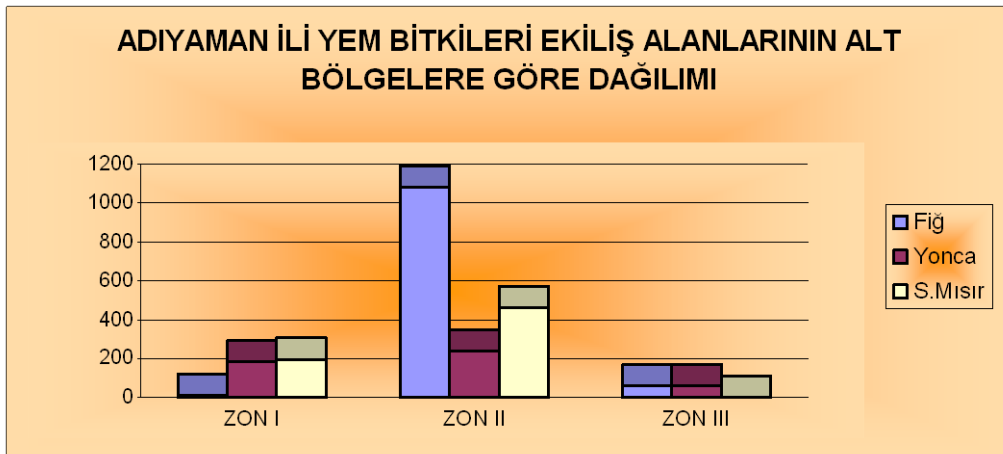
ÜRÜN	ÜRETİM(ton)			
	I Alt Bölge	II Alt Bölge	III Alt Bölge	TOPLAM
K.Mercimek	388	22.743	60	23.191
K.Fasulye	692	264	297	1.253
Nohut	1.127	17.678	374	19.179

KAYNAK: DİE, İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, KHGM, GAP İL İSTATİSTİĞİ 2003

Kırmızı mercimek üretimi %98.06'la II. alt bölge gerçekleştirmektedir. Nohut üretiminde alt bölgeler bazında karşılaştırma yapıldığında II. alt bölge %92.17'lik payla birinci sırayı almaktadır.

Kuru fasulye üretiminin büyük bölümünü %55.22'lik payla I. alt bölge gerçekleştirmektedir.. III. Ve II. alt bölgenin üretimi I. bölgeye kıyasla oldukça düşük kalmaktadır. Baklagil üretimi ağırlıklı olarak I. ve II. alt bölgelerde gerçekleşmektedir.

5.2.1.d. Adıyaman İlinde Yem Bitkileri Ekiliş Ve Üretimi

Hayvansal üretimin gelişmiş olduğu ülkelerde yem bitkileri tarımı, ekili alanların %25-30'unu teşkil ederken bu oran ülkemizde ancak %3,25 dolayındadır. Bu durum yem bitkileri yetiştiriciliğinin yetersizliğinin açık bir göstergesidir. Adıyaman da yem bitkilerinin tarım alanı içindeki payı %0.2'dir. Yem bitkileri ekiliş alanları itibariyle alt bölgeler bazında karşılaştırma yapılacak olursa fiğ üretim alanlarının tamamına yakınının II. alt bölgede yoğunlaştığı görülmektedir. Yonca üretim alanları II. ve I. alt bölgelerde daha fazladır. III. alt bölgede yem bitkileri ekim alanları oldukça düşüktür.

Tablo 25. Yem Bitkileri Üretimi 2003

ÜRÜN	ÜRETİM(ton)			TOPLAM
	I.Alt Bölge	II.Alt Bölge	III.Alt Bölge	
Yonca	629	837	228	1.694
*Fiğ	50	4.345	232	4.627
*S.Mısır	780	3.341	0	4.121

KAYNAK:DİE, İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ

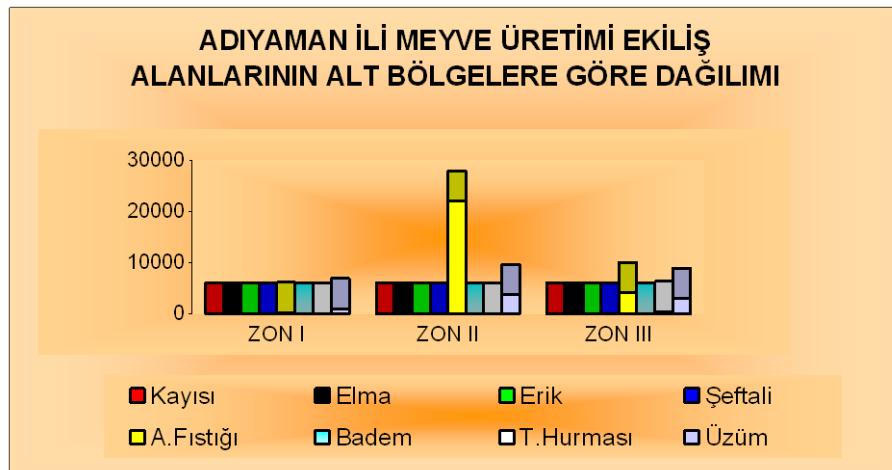
*kuru ot olarak hesaplanmıştır

Yem bitkileri üretim miktarları alt bölgeler bazında karşılaştırıldığında S.Mısır üretimi il genelinde toplam 4.121 ton üretilmiş olup, bunun %81.07'lik kısmını II. alt bölge gerçekleştirmiştir. I. alt bölgenin üretimdeki payı %18.93'dür.

Yonca il genelinde 1.694 ton üretilmiş olup, en fazla üretim yapan alt bölge %49.40'lük payla II. alt bölgedir. I. alt bölge üretimin %37.13'ini gerçekleştirmiştir.III. alt bölgenin üretimdeki payı ise %13.45'dir..

Fiğ il genelinde 4.627 ton üretilmiş olup, üretimde %93.90'lık pay ile II. alt bölge ilk sırayı almaktadır. III. alt bölgenin üretimdeki payı ise %5.1'dir.

5.2.1.e.Adıyaman ilinde Meyve Üretimi Ve Ekiliş Alanları

Türkiye genelinde meyve üretimi yapılan alanlar tarım alanlarının %5'ini oluşturmaktadır. Adıyaman'da ise bu oran %13'tür. İlde genel olarak Kayısı, Elma, Antepfıstığı, Zeytin, Erik, Badem, Trabzon Hurması, Dut, Üzüm ve Şeftali üretimi yapılmaktadır. Son yıllarda Ceviz, Kiraz, Nar, Çilek üretimi de yaygınlaşmaya başlamıştır. Ayrıca, mikro klima özelliğe sahip olan bölgelerde (Gölbaşı) kayısı, şeftali, elma, Trabzon hurması ve çilek üretimi yapılmaktadır.

İlde Kiraz, Üzüm, Antepfıstığı, Zeytin, Badem ve Ceviz yetiştiriciliğinin geliştirilmesi için uygun potansiyel vardır.

Grafikten de izlenebileceği gibi meyve üretimi daha çok öz tüketime yönelik olarak yapılmaktadır. 2001 yılı verilerine göre İl genelinde meyve veren ağaç sayısı 3.925.814 adet olup bu meyve ağaçlarından toplam olarak 33.781 ton/yıl meyve üretimi yapılmıştır. Meyve üretimi daha çok III. ve II.alt bölgelerde yoğunlaşmıştır. Meyvecilik daha çok tahıl üretimi ve hayvan yetiştiriciliğinin yanında ek gelir getirici ve aile ihtiyacını karşılamaya yönelik bir uğraş olarak yapılmaktadır.

5.2.1.f.Sebze Üretimi

Tablo 26. Alt Bölgeler Bazında Sebze Üretim Alanları 2003

	I.alt bölge	II.alt bölge	III.alt bölge	Toplam
B.LAHANA	0	29	0	29
MARUL	0	29	0	29
T.FASULYE	18	10,6	15	43,6
KAVUN	26	1076	5	1107
KARPUZ	8	1711	4	1723
HIYAR	46,8	171	10,3	228.1
PATLICAN	50,4	285,5	27	395,9
DOMATES	115	655	240	1.010
BİBER(Dolmalık)	33	200	28	261
BİBER(sivri)	8	26	3	37
BİBER(salçalık)	0	68	3	71
SARIMSAK(taze)	0,8	12,5	3	16,3
SARIMSAK(kuru)	20	260	4	284
SOĞAN(taze)	28,7	51	4,4	84,1
SOĞAN(kuru)	108	500	20	628

KAYNAK: DİE, İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, KHGM, GAP İL İSTATİSTİĞİ

Türkiye genelinde tarım alanlarının %3'ün de sebze üretimi yapılırken, Adıyaman'da tarım alanlarının %2.11'da sebze tarımı yapılmaktadır. Sebze tarımının gelişmesini engelleyen en büyük faktör sulama kısıdıdır. Ancak, III. ve II. alt bölgede mikro klima özelliği gösteren alanlarda sebze yetiştiriciliği yoğunlaşmıştır. Sebze üretimi daha çok öz tüketime yönelik yapılmaktadır.

2003 yılı verilerine göre İl genelinde 6.041 hektar sebze ekim alanında 119.117 ton sebze üretimi gerçekleştirilmiştir. Sebze üretimi de meyve üretimi gibi daha çok ek gelir getirici ve öz tüketim amacıyla yapılmaktadır.

5.2.1.g. Adıyaman İlinde Flora Ve Fauna :

Adıyaman Lalesi (*Fritellaria Persica*):

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde doğal olarak yetişen bitkilerin bazıları potansiyel süs bitkisi olma özelliği taşıırken, bazıları yurt dışına ihraç edilmektedir. İhracatı yapılan *Fritellaria persica*, *F. Imperialis*, bölgede doğal olarak yetişmektedir. Bu türler yöreden toplanıp kültüre alınmışlardır.

Fritellaria cinsinin dahil olduğu Liliaceae familyasına dahil olup, 100 civarında türü mevcuttur.

Fritellaria ismi latince Fritillus'tan gelmekte olup Zar Kabı anlamına gelmektedir.Çiçeklerinin kumar oynarken zar atmak için kullanılan kaba benzetilmesinden bu isim verilmiştir. Fritellaria cinsinin tüm bireyleri çok yıllık soğanlara sahiptir ve erken veya geç ilkbaharda çiçek açarlar. Lale, Sümbül, Nergis gibi popüler olmamakla birlikte bir kısmı süs bitkisi olarak kullanılır.

Fritellaria persica

Fritellaria imperialis

Ağlayan Gelin (*Fritellaria Imperialis*) :

Fritellaria imperialis Doğu ve Güneydoğu Anadolu , Irak, İran, Afganistan ve Kuzey Hindistan'ın dağlık bölgelerinde doğal olarak yetişir. F.İmperialis en eski süs bitkilerinden birisidir. 1570'li yıllarda Türkiye'de çok ilgi duyulan bir bitki olduğundan kültüre alınmak için büyük oranda söküm yapılmıştır. Avrupada ilk bilgi 1553 yılında İtalya'ya ait olduğu belirtiliyorsa da ,Viyanada saray bahçesine dikildiği ve buradada 1576 yılında çiçek açtığı kayıtlıdır. Sarayın botanikçisi Carolus Clucius olduğu ve daha sonra Laybeden de Profesör olarak çalıştığı belirtilmektedir. Fritellariaimperialis'in tür ismi Kral Tacı anlamına gelmekte olup, muhtemelen bizdeki TUĞ-U ŞAHİ isminden gelmekte olduğu ve ülkemizden götürülmüş ve bu isimle kaydedilmiştir.

Değerlendirme Ve Üretim Çalışmaları :

1500 lü yılların gözde bitkisi olan F. İmperialis ve F. Persica zaman içerisinde unutulduğu anlaşılmaktadır. 1960 lı yıllarda Adıyaman'lı Ali DENİZ bulduğu bitkileri çeşitli Üniversitelere ve kuruluşlara göstermiş; İstanbul Belediyesi park ve bahçeler müdürü tarafından bu bitkinin F. İmperialis olduğu belirtilmiştir. Daha sonra ihracatçı firmalara götürülen soğanlar, o günden sonra

Doğadan sökülüp satılmaya başlanmıştır. F. Persica'da aynı şekilde satışa çıkarılmış olup literatüre Adıyaman Lalesi olarak geçmiştir.

F. imperialis kalp hastalıklarında tedavi amaçlı kullanıldığı belirtilmektedir.

Bu bitkinin ihracata yönelik çalışmaları 1989 yılında soğanlı bitkiler ile ilgili yönetmelik çıkartıldıktan sonra her iki türün de doğadan sökülüp ihracatı yerine, üretimden ihracat yapılabileceğine karar verilmiştir.

Adıyaman Lalesinin üretiminde yerinde üretim çalışmaları başlatılmış olup, alternatif ürün programına alınmıştır.

Toplam olarak iki tür, 1995' de 288.727-1996' da 331.500-1997' de 270.370 adet ihraç edilmiştir.

5.2.2 Bitkisel Üretimde Verimlilik

Tablo 27. Adıyaman ve Türkiye Geneline Yetiştirilen Bazı Ürünlerin Verim Değerleri 2002

Ürünler	Adıyaman (kg/ha.)	Türkiye (kg/ha.)
Buğday	2225	2101
Arpa	2717	2307
Çeltik	2361	3611
Tütün	1100	800
K. mercimek	993	1195
Pamuk (kütü)	3750	3525
Şekerpancarı	33038	44439
Susam	127	458
Nohut	1424	991
Kuru fasulye	1808	1392
Kuru soğan	12057	22778
Sarımsak (kuru)	4767	8333
Yonca (yeşil ot)	3216	6739
Fiğ (kurul ot)	7222	596
Mısır	6700	4219

KAYNAK: DİE, İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, KHGM, GAP İL İSTATİSTİĞİ

Önemli miktarda ekim ve üretim potansiyeline sahip tahılların ortalama verim değerleri incelendiğinde, Türkiye ortalamasıyla aynı olduğu görülmekte olup dane mısır üretimi Türkiye ortalamasının üstündedir. Endüstri bitkilerinden tütün ve pamuğun ortalama verimleri de Türkiye ortalamasının hem üstünde hem de kalite bakımından göz ardı edilemez. Yemelik dane baklagillerde; mercimek ve kuru fasulyenin ortalama verimi Türkiye ortalamasının üstündedir.

Görüldüğü gibi Adıyaman ili tahıl üretiminde, endüstri bitkileri üretiminde ve yem bitkileri yetiştiriciliği açısından büyük potansiyele sahiptir. İl topraklarının % 23'ü çayır-mera alanlarıyla kaplı olması kaba yem ihtiyacının karşılanması bakımından hayvan yetiştiriciliği için bir avantaj olarak değerlendirilebilir.

Meraların yıllık kuru ot verimleri Karadeniz Bölgesi'nde 1000 kg/ha, Doğu Anadolu Bölgesi'nde 900 kg/ha ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde 300 kg/ha'dır. Adıyaman ili ortalaması ise, 300 kg/ha'dır.

Adıyaman'ın bitkisel üretiminde, üretim değeri açısından tahıllar, tahıllarda da buğday ilk sırayı almakta, bunu arpa izlemektedir. Endüstri bitkilerinden pamuk ve tütünün de üretim değeri açısından önemli olduğu

görülmektedir. Yemeklik dane baklagillerde ise, nohut, kırmızı mercimek ve kuru fasulye ön plana çıkmaktadır.

Tablo 28. Adıyaman İlinde Alt Bölgelerde Yıllara Göre Önemli Bitkisel Ürünlerin Ekim alanı Ve Üretim Değerleri (2002 Yılı Fiyatları)

Ürünler	Agro-Ekolojik Alt Bölgeler							
	I. alt bölge		II. alt bölge		III. alt bölge		TOPLAM	
	Ekim Alanı (ha)	Üretim Değeri (Milyon TL)	Ekim Alanı (ha)	Üretim Değeri (Milyon TL)	Ekim Alanı (ha)	Üretim Değeri (Milyon TL)	Ekim Alanı (ha)	Üretim Değeri (Milyon TL)
Buğday	8.700	2.511.255	109.411	31.581.485	5.500	1.587.575	123.611	35.680.315
Arpa	3.340	871.740	47.037	12.276.657	2.600	678.600	52.977	13.826.997
K Mercimek	395	133.756	15.820	5.357.047	0	0	16.215	5.490.804
K. Fasulye	160	213.248	100	133.280	300	399.840	560	746.368
Nohut	25	8.578	13.130	4.505.231	6.000	2.058.750	19.155	6.572.559
Mısır	225	216.703	571	549.944	0	0	796	766.647
Tütün	2.460	2.238.600	9.535	8.676.850	30	27.3000	12.025	10.942.750
Ş.pancarı	0	0	105	195.825	143	266.695	248	462.520
Pamuk	16	25.344	12.454	19.727.136	0	0	12.470	19.752.480
Kuru Soğan	110	173.799	490	774.199	25	39.499	625	987.498
K.Sarımsak	20	122.000	215	1.311.500	2	12.200	237	1.445.700
Yonca	160	76.800	258	123.840	65	31.200	483	231.840

KAYNAK: DİE, İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, KHGM, GAP İL İSTATİSTİĞİ

Üretim değerleri açısından, alt bölgeler il geneli ile benzerlik göstermektedir. Tablo 28 den de görüldüğü üzere yine tahıllardan buğday tüm alt bölgelerde üretilmekte ve üretim değeri açısından ilk sırayı almaktadır. İkinci sırayı Pamuk, üçüncü sırayı da Arpa ve dördüncü sırayı Tütün almaktadır. Üretim değeri açısından Pamuk II' inci ve I' inci alt bölgede önem kazandığı görülmektedir. K.Mercimek II' inci ve I' inci alt bölgede yoğunlaştığı görülmektedir. Fasulye üretimi ise sırasıyla III. II. ve I.alt bölgede üretim yapılmaktadır. Nohut ise üretim değeri açısından, II' inci alt bölgede en yüksek değere sahiptir. Mısır, Adıyaman ilinde yeni üretilmeye başladığı için bütün alt bölgelerde üretim değeri düşüktür. Ancak İl Müdürlüğünün yaptığı yayım çalışmaları neticesinde hızla artma eğilimindedir.

5.2.3. Hayvansal üretim ve Hayvan Varlığı:

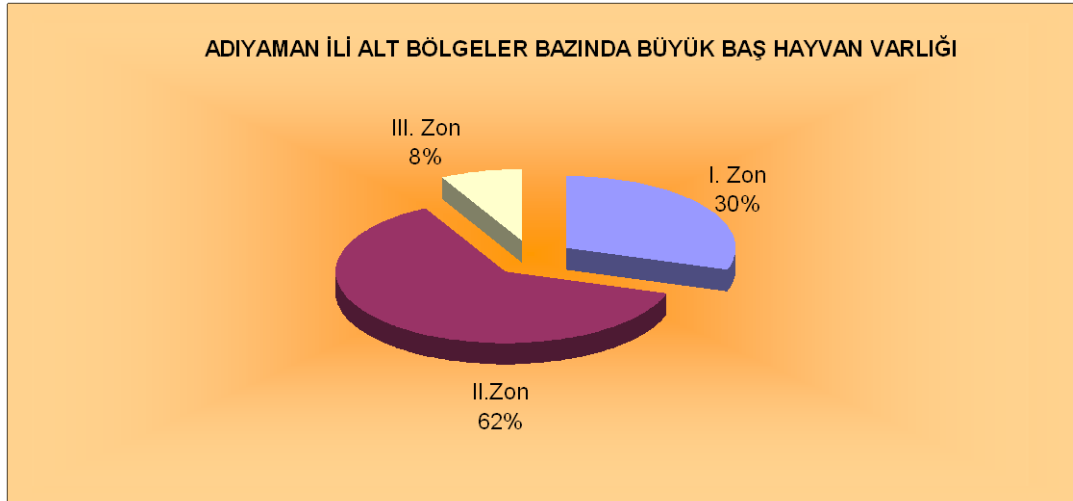
Tablo 29. Adıyaman İli (BBHB) Hayvan Varlığı

ZONLAR	B.Baş Hayvan Varlığı			K.Baş Hayvan Varlığı		BBHB Koyun	BBHB Keçi	TOPLAM BBHB
	Kültür	Melez	Yerli	Koyun	K.Keçi			
I. ALT BÖLGE	1286	2592	10852	25547	31314	2554	2505	19789
II. ALT BÖLGE	4977	19893	12111	130005	68558	13000	5484	55465
III. ALT BÖLGE	1390	4342	2200	21115	32031	1396	2562	11890
GENEL TOPLAM								87144 BBHB

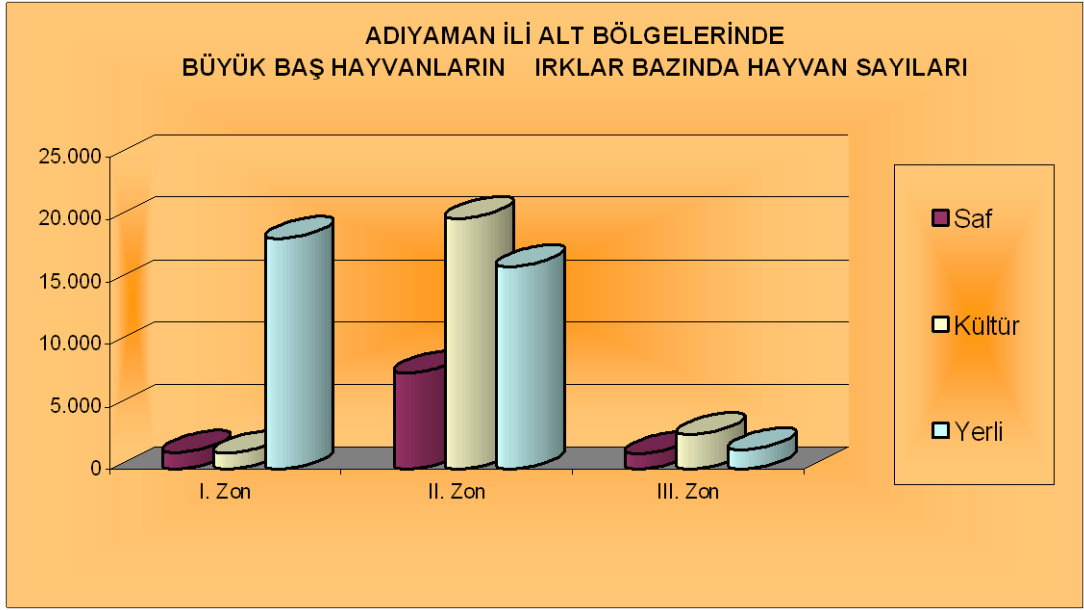
KAYNAK: DİE, İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, GAP İL İSTATİSTİĞİ

5.2.3.a. Büyükbaş Hayvan Varlığı:

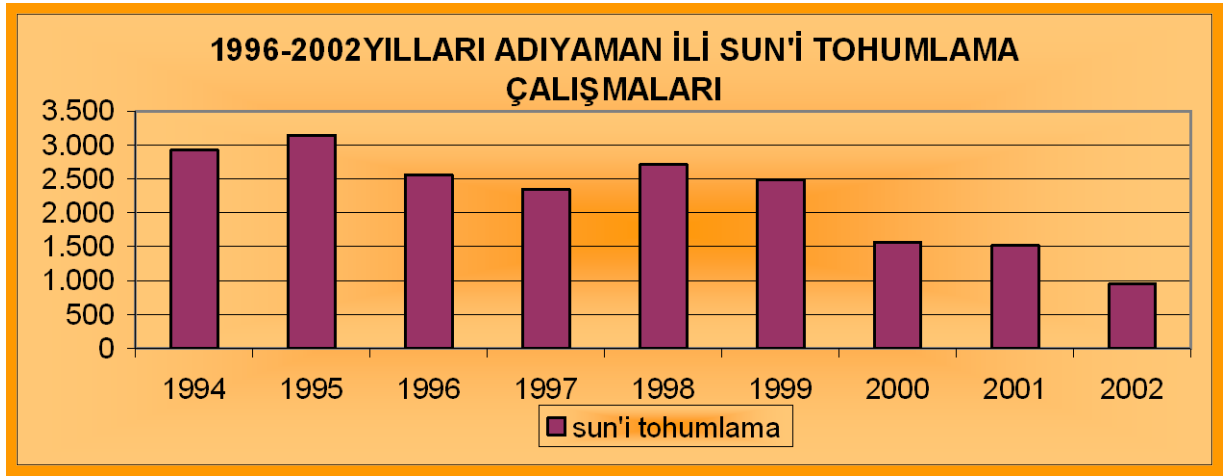
Adıyaman ilinde 2003 yılı itibariyle büyük baş hayvan varlığı 70 647 adettir. Türkiye genelinde mevcut büyük baş hayvan sayısı 9 803 498 adet olup bu rakamın %0,72'si Adıyaman'da bulunmaktadır.

Grafikten de anlaşılacağı gibi Adıyaman'ın II. alt bölgesinde hayvan yetiştiriciliği yüksek oranda yapılmaktadır. Bu bölge, Adıyaman ilinin en büyük yüzölçümüne (518.000 ha.) ve geniş çayır-mera alanlarına sahip bölgesidir. II. Alt bölgeyi sırasıyla I. Alt bölge ve son olarak III alt bölgeleri izlemektedir.

Grafikten de izlenebileceği gibi saf, kültür melezi ve yerli hayvan sayısının en yüksek olduğu alt bölge II' inci alt bölgedir.

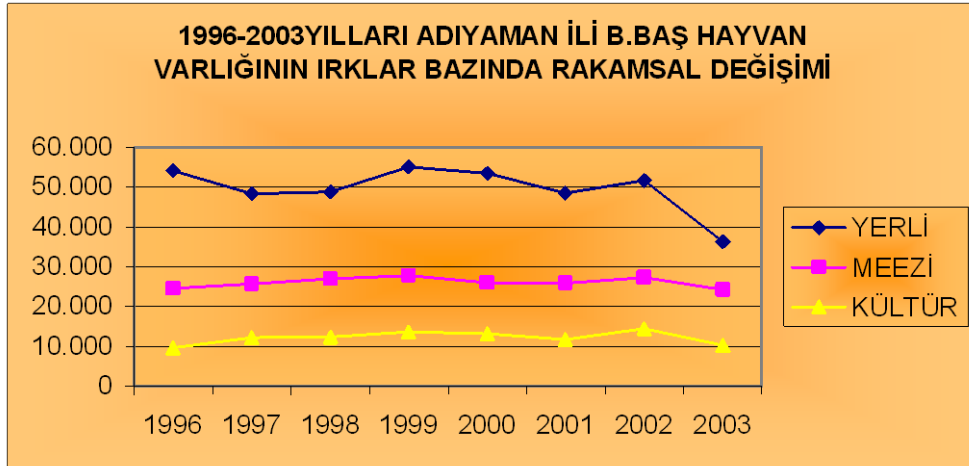
Adıyaman İli sığır populasyonunun genetik kalitesinin yükseltilmesi amacıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (TKB) İl Müdürlüğü personeline bedelsiz yürütülen suni tohumlama çalışmaları 1995 yılında yapılan yasal değişiklik sonucunda bedelli hale dönüştürülmüş böylece özel sektör kuruluşları için de çekici hale getirilmiştir. 1996-2003 yılı arasında Adıyaman ilinde yürütülen hayvan ıslahı çalışmalarında suni tohumlama yöntemi kullanılmıştır.

1999-2002 Yılları Arası Suni Tohumlama Uygulamaları
Tablo 30. Adıyaman İli Suni Tohumlama Verileri

YILLAR	HEDEFLLENEN TOHURLAMA SAYISI	GERÇEKLEŞEN TOHURLAMA SAYISI	GERÇEKLEŞEN TOHURLAMA (%)	ELDE EDİLEN BUZAĞI SAYISI		DOĞUM ORANI (%)
				ERKEK	DİŞİ	
1999	5.000	2.534	64,5	848	766	65,0
2000	3.300	2.100	63,6	556	457	65,1
2001	2.300	1.505	65,4	523	461	65,4
2002	2.000	950	47,8	218	156	64,8

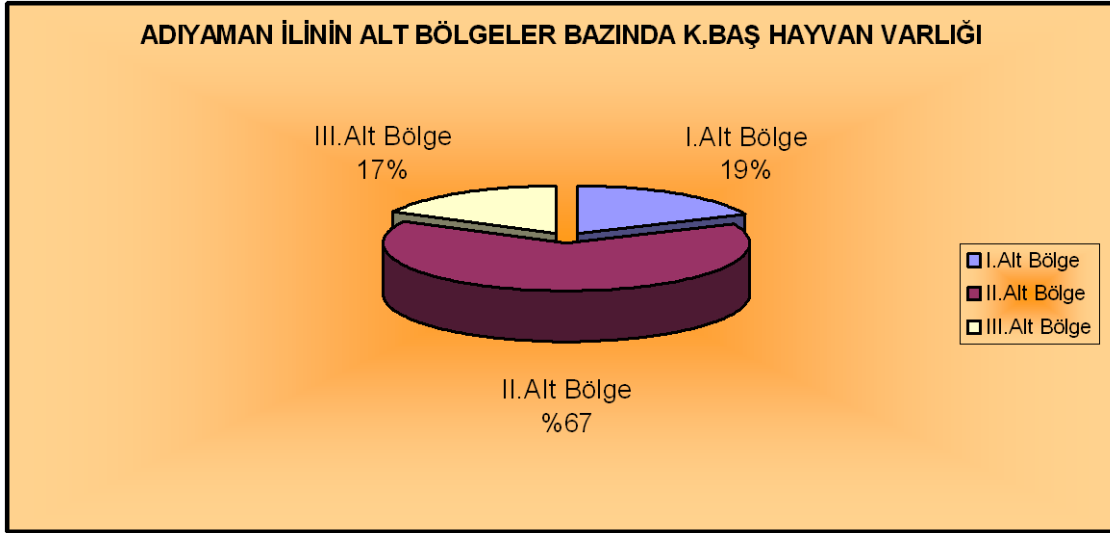
KAYNAK. İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ

Yıllar itibariyle yapılan hayvan ıslah çalışmalarının doğrultusunda Adıyaman ilinin büyükbaş hayvan popülasyonundaki genotip değişimin sağlanmasında başarılı olduğu Tablo 30 da görülmektedir. Adıyaman ilinde B.Baş hayvan ırkları %45 Güneydoğu Anadolu Kırmızısı, %20 saf Holstein, Simental, Montofon ve % 35'le Holstein, Simental, Montofon melezleri bulunmaktadır.

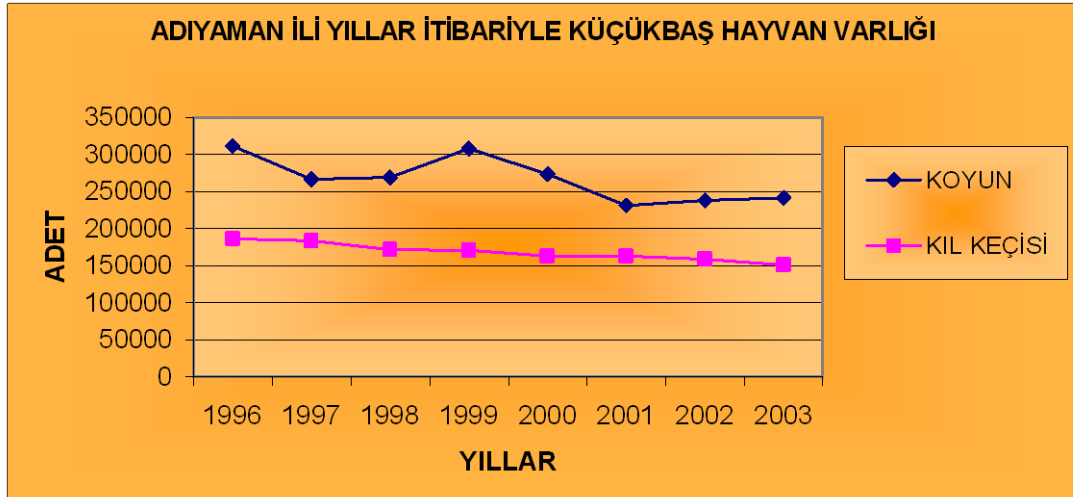
5.2.3.b. Küçükbaş Hayvan Varlığı:

2003 yılı Hayvan Sağlığı Şubesi verilerine göre Adıyaman da küçükbaş hayvan varlığı 392.200 adettir. Adıyaman ilinde K.Baş hayvan ırkları Akkaraman, ivesi koyun ırklarıyla yerli Kıl keçi, saanen keçisi mevcuttur.

I'inci ve II' inci alt bölgede küçükbaş hayvan varlığının diğer III alt bölgeye oranla yüksek olduğu grafikte görülmektedir. Adıyaman ilinde yetiştirilen koyunların %97'den fazlasını yerli koyun ırkı olan İvesi, keçilerin ise tamamına yakını yerli ırk olan kıl keçisi oluşturmaktadır.

DİE verileri son on yıllık dönemde Türkiye geneli küçükbaş hayvan varlığında (koyun %27.4; kıl keçisi %22,4) önemli ölçüde azalma olduğunu göstermektedir. Türkiye genelindeki bu azalışın Adıyaman genelinde 1996-2003 yılları arasında kendini göstermektedir.

Son yıllarda küçükbaş hayvan popülasyonunda meydana gelen hızlı azalma meraya olan baskının azalması nedeniyle mevcut popülasyon için mer'a olanaklarının belli ölçüde de olsa iyileşmesi sonucunu doğurmuştur. Bu durum sektörde pazara yönelik hayvansal üretimin artacağı beklentisini doğurmaktadır. Bu artış gerçekleştiğinde ıslah çalışmalarına olan talebin artması beklenebilir.

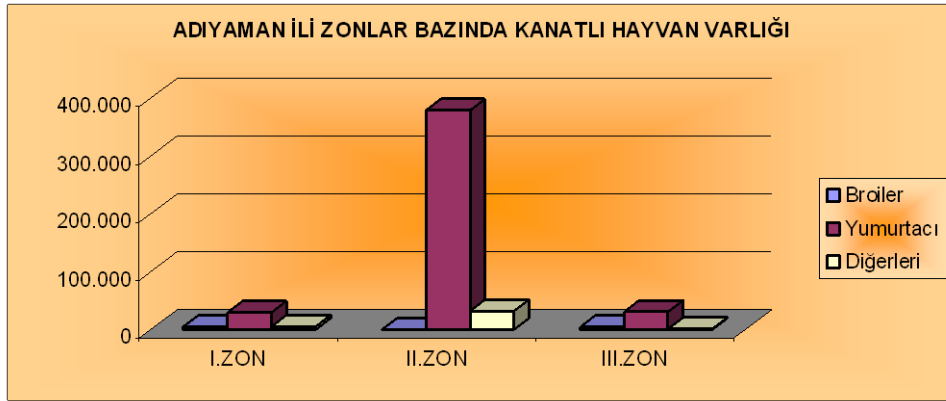
Adıyaman ilinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu (SYDF) ve TKB kaynaklı projelerle damızlık koyun ve koç dağıtımı yapılarak, eldeki mevcut koyun ırkının daha yüksek verimli ırklara dönüşümü teşvik edilmektedir.

5.2.3.c. Kanatlı Hayvan Varlığı:

Tavukçuluk sektörü Türkiye’de 1960’lı yıllardan sonra hızlı ve sürekli bir büyüme göstermiştir. Bu büyümede sektöre yapılan büyük yatırımlar kadar sektörün mukayeseli avantajları da rol oynamıştır. Tavukçuluğun bu avantajlarından yararlanılarak geliştirilmesi yeni istihdam olanaklarının yaratılması yoluyla ekonomik, köyden kente göçün azaltılması yoluyla da sosyal yararlar sağlayacaktır.

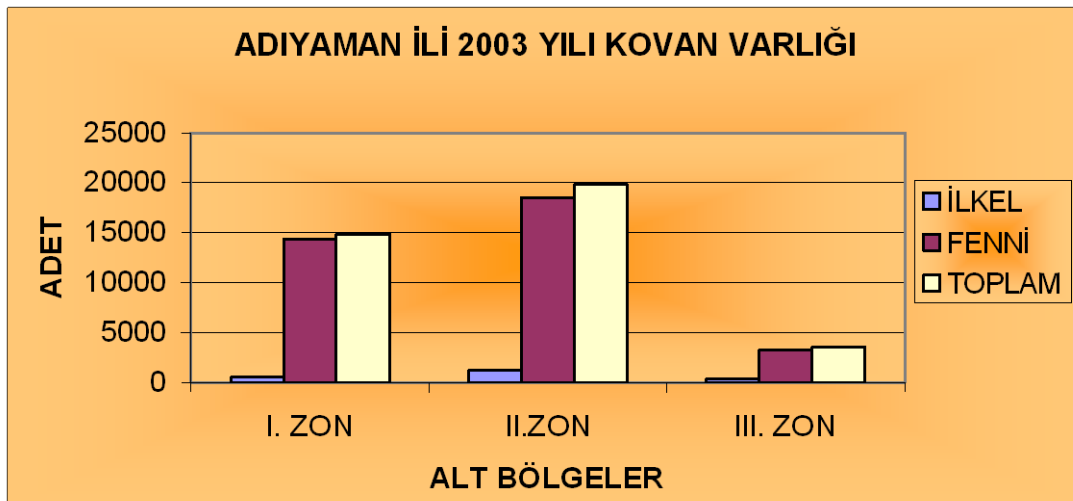
Fakat Adıyaman Türkiye’de tavuk eti üretiminde ve yumurta üretiminde alt sırada bulunan bir il olduğundan bu ürünlerin pazarlanmasından elde edilen gelir sıralamasında Türkiye ‘de son sıralarda bulunmaktadır.

Adıyaman ilinde ticari olarak et ve yumurta üretimi yapan işletmelerin sayısı ve kapasiteleri düşük olup son birkaç yıldır özellikle tüm alt bölgede yumurtacı kanatlı sayısında az da olsa bir artış izlenmektedir.

5.2.3.d. Kovan Varlığı :

2003 yılı verilerine göre Adıyaman ilinde 2.068’i ilkel kovan 36.175’si fenni kovan olmak üzere toplam 38.243 adet kovan bulunmaktadır. Hem kovan sayısı hem de bal üretim miktarı bakımından Adıyaman ilinin Türkiye içerisindeki payı düşük olup Adıyaman’da kovan başına düşen bal üretim miktarı Türkiye ortalamasının altında olup 11 kg’dır. Grafik tende görüldüğü gibi kovan sayısı II’ inci zonda en yüksektir.

Adıyaman ili zengin nektar kaynaklarına sahip olduğundan üretilen balın Türkiye pazarında yüksek fiyatla satılması sonucunda bölge göçer arıcılar için de cazip hale gelmiştir. 1990 yılından bu güne verimde önemli bir değişim gözlenmemiş olmakla birlikte, özellikle yerel yönetimler ve diğer kaynakların arıcılığı teşvik etme çabaları kovan sayısının artmasına sebep olmuştur. İlkel kovanlarda genelde Kara kovan balı üretilmekte olup diğer ballara nazaran yüksek fiyatta satılmaktadır.

Tablo 31. Hayvansal Üretim(2003)

ÜRÜN	ÜRETİM (ton)
	Adıyaman İli Genel Toplamı
Bal	495
Bal Mumu	20
Et (B.Baş+K.Baş)	2.280
Süt(B.Baş+K.Baş)	83.408
Deri (Adet)	54.129
Kıl	66
Yapağı	332

KAYNAK:DİE,İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, GAP İL İSTATİSTİĞİ

2002 yılı verilerine göre ilde toplam 6.583 ton peynir, 718 ton tereyağı ve 30.522 ton yoğurt üretimi gerçekleştirilmiştir.

Tablodan da izlendiği üzere Adıyaman ili bal üretimi 495 ton ve bal mumu üretimi 20 tondur. Alt bölgeler bazında karşılaştırma yapıldığında bal ve bal mumu üretimi sırasıyla II.alt bölge, I.alt bölge ve III.alt bölge olarak görülmektedir.

Adıyaman ilinin büyükbaş et üretimi 1.514 ton olup, üretimin % 80'nini II' inci alt bölgede yapıldığı görülmektedir. I' inci alt bölgede gerçekleşen üretim ise toplam üretimin %15 dir. III' üncü alt bölgede ise sırasıyla üretimin %5 gerçekleştirmektedirler. Büyükbaş et üretiminde görüldüğü üzere II' inci alt bölgede yoğunlaşma olmuştur..

Adıyaman ilinin süt üretimi 83.408 ton olup, en fazla üretim yapan alt bölge II' inci alt bölgedir. Daha sonra III' cü alt bölge ve en son I. alt bölge gelmektedir.. Büyükbaş et üretiminde olduğu gibi süt üretiminde de yoğunlaşma II' inci alt bölgededir.

İlin küçükbaş süt üretimi 9.978 tondur. En fazla üretim sırasıyla I.,II. ve III. Alt bölgeler de üretim gerçekleşmektedir.

İl genelinde yılda toplam olarak 54.129 adet deri üretimi yapılmaktadır.

Ayrıca, yılda toplam olarak 332 ton yapağı üretilmektedir. En fazla yapağı üreten bölge II' inci alt bölgedir. Koyun varlığının yıllar itibariyle düşüş içerisinde olması nedeniyle yapağı üretiminde de büyük düşüş olmuştur.

Kıl üretimi 66 ton olup I' inci ve II'inci alt bölgede yoğunlaşmaktadır.

Gıda işletmelerinin II' inci alt bölgede yoğunlaşmasının nedeni, B.Baş ve K.Baş hayvan sayılarının diğer alt bölgelere göre fazla olması paralelinde et ve

süt üretimlerinin yüksek olmasına bağlıdır. Küçükbaş yetiştirme ve üretiminde I' ve II'inci alt bölge ön plana çıkmaktadır

5.2.3.e. Su Ürünleri Üretimi:

Adıyaman'da su ürünleri üretimi bakımından önemli bir potansiyel bulunmaktadır. 4 adet doğal gölün yanı sıra Fırat ve diğer akarsular ile bunların üzerinde kurulan baraj ve göletlerde yürütülen suni balıklandırma çalışmaları ile Tatlı su balıkçılığının geliştirilmesine olumlu etki yapmaktadır. Ayrıca doğal olarak Çelikhan, Gerger, Sincik ve Gölbaşı ilçelerinde alabalık bulunmaktadır. 2001 yılı sonu itibariyle yüzer ağ kafeslerde Alabalık Yetiştiriciliği yapmak için başvuruda bulunup projesi onaylanan 8 müteşebbis bulunmaktadır. Bu müteşebbislerden 3 tanesi üretime başlamıştır. Bu tesislerden biri Gölbaşı ilçemizde Kıyı Alabalık Tesisi diğer ikisi de Kahta ilçesinde bulunmaktadır. Ayrıca Gölbaşı İlçemize bağlı Harmanlı beldesinde Havuzda Alabalık Yetiştiriciliği tesisi bulunmaktadır. 2003 yılı sonu itibariyle Su Ürünleri üretim miktarı 351.676 kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo32. 2003 Yılı Su Ürünleri Üretimi Miktarı

BALIK TÜRÜ	ÜRETİM MİKTARI
Alabalık	13.350
İnci Kefali	72.400
Karabalık	74.080
Sazan	148.190
Yayın	21.550
Diğeri	13.950
T O P L A M	351.676

5.2.4. Hayvansal Üretimde Verimlilik

Türkiye'de sığır eti üretimi yetersiz ve iç pazar ithalat yasağı ve yüksek gümrük tarifi (%235) ile dış rekabete karşı korunduğu için tüketici fiyatları yüksek ve kişi başına et tüketimi oldukça yetersizdir. Büyük baş hayvan envanterinde azalma devam etmektedir, ancak hayvan mevcudunun genetik kalitesinin iyileştirilmesi (melez ve saf ırk) ile bakım ve besleme tekniğindeki ilerleme hayvan başına et ve süt veriminde artış sağlamıştır ve bu yolla hayvan sayısındaki azalma verimlilik yoluyla dengelenebilmiştir. Ancak ulaşılan verimlilik düzeyi AB ve ABD'de ulaşılmış olan verimlilik düzeyinden oldukça düşüktür. Türkiye'de hayvan başına et verimi ABD'den 2 kat ve süt verimi 2,5 kat daha düşüktür. Türkiye'de üretilen sütün kalitesi de AB normlarına göre oldukça düşüktür.

Gelecek on yıllık dönemde sığır eti üretimi artmaya devam edecektir, ancak üretimdeki artış talep artışının gerisinde kalacağı için sığır eti ithalatı 2004 yılından sonra 100 bin tonu geçecek ve dönem sonunda 323 bin tona ulaşacaktır. İthalat miktarındaki büyük sıçramaya rağmen 2010 yılında kişi başına 13,3 kg/yıl sığır eti tüketilecektir. Türkiye'de 2010 yılında ulaşılabilecek tüketim miktarı gelişmiş ve orta gelirli ülkelerin oldukça gerisinde kalacaktır.

Nitekim Arjantin’de kişi başına sığır eti tüketimi 60 kg/yıl dır. Diğer orta gelirli bir ülke olan Brezilya’da ise kişi başına yılda 35 kg sığır ve 24 kg tavuk eti tüketilmektedir.

2010 yılında Türkiye’de kişi başına sığır eti tüketiminin 20 kg seviyesine ulaşması için yaklaşık 1482 bin ton et tüketilmesi gerekir. Oysa Türkiye’de 2010 yılında 676 bin ton sığır eti üretilebilecektir. Tahmin edilen üretim kişi başına 20 kg/yıl tüketimin ancak %45’ini karşılayabilir. Türkiye’de gelir dağılımının bozukluğına bağlı olarak özellikle et ve diğer hayvansal ürün tüketiminde dengesiz bir dağılım olduğu dikkate alınırsa 2010 yılında bile Türkiye’de hayvansal et tüketiminde tam olarak gıda emniyetine ulaşamayacağı görülmektedir. Türkiye’de kişi başına toplam süt tüketimi (süt eşdeğeri olarak) gelişmiş ülkelerin çok gerisinde değildir. Ancak kişi başına taze ve pastörize süt tüketimi gelişmiş ülkelerden düşüktür. Türkiye’de süt üretiminin yaklaşık %90’ı inek stdr. Projeksiyon alışmaları gelecek on yıllık dönemde inek başına verimlilik artışından dolayı süt üretiminde artışın devam edeceğini ve Türkiye’nin süt üretiminin büyük oranda süt talebini karşılayacağını göstermektedir.

Adıyaman ili genelinde sığırda birim başına et ve süt verimleri arttığı gözlenmektedir. Bunun nedeni ise sığır popülasyonundaki genotip değişimdir. Diğer taraftan aday ülke olduğumuz Avrupa Birliği’nde 1996 yılında sığırda ortalama karkas ağırlığı 281 kg/baş, yıllık ortalama süt verimi ise 5.500kg/baş tır. Türkiye genelinde ise; kültür ırkı sığırda ortalama süt verimi 4.080 kg/baş, melezlerde 2.448 kg/baş ve yerli sığırda 816 kg/baş tır. İl genelinde gerek yetersiz beslenme ve gerekse bakım şartlarının kötü olması nedeniyle verimler ülke genelinin altındadır. 1998 yılı verilerine göre il genelinde üretilen süt miktarı inek sütü olarak 88.389 ton/yıl, koyun sütü olarak 7.909 ton/yıl dır. Süt veren inekler dikkate alındığında verimleri ise yıllık olarak kültür ineklerinde 3000kg/baş, melezlerde 2000kg/baş ve yerli ineklerde ise 600 kg/baştır. Ortalama süt verimi ise 1780 kg/baştır. Küçük başlarda süt verimleri ise ülke genelinde 1998 yılı verilerine göre ortalama 20 kg/baştır. İl genelinde küçük baş süt verimleri ise 20 kg/baştır.

Tablo 34’den görüldüğü gibi süt üretim değeri açısından ilk sırayı sığır sütü almakta, bunu koyun ve keçi sütü izlemektedir. Et retimi değeri açısından süt de olduğu gibi ilk sırayı sığır eti almakta, bunu koyun, keçi ve kanatlı eti takip etmektedir.

Tablo 33. Hayvansal Ürünler Arz ve Talep Projeksiyonu (Bin Ton) Türkiye

ÜRETİM	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Tavuk Eti Üretimi	686	667	711	758	795	831	876	939	1008	1076	1148
Tavuk Eti Talebi	676	657	701	748	785	821	866	929	998	1066	1138
Kişi Başına Tüketim (Kg)	10,35	9,92	10,43	10,99	11,39	11,76	12,25	12,97	13,78	14,55	15,35
Yumurta Üretimi	693	669	700	719	745	768	787	810	826	848	869
Yumurta Talebi	686	662	693	712	738	761	780	804	819	841	862
Kişi Başına Tüketim (Kg)	10,51	9,99	10,33	10,47	10,70	10,89	11,03	11,23	11,30	11,47	11,63
Sığır Eti Üretimi	565	611	621	644	641	636	628	624	643	670	676
Sığır Eti Talebi	596	631	659	701	752	813	870	899	921	967	1016
Sığır Eti İthalatı	-32	-20	-38	-57	-111	-176	-243	-275	-278	-297	-341
Kişi Başına Tüketim (Kg)	9,13	9,53	9,82	10,30	10,91	11,64	12,31	12,57	12,71	13,20	13,71
Koyun Eti Üretimi	263	265	270	272	277	282	286	291	297	303	308
Koyun Eti Talebi	267	273	281	298	314	334	351	357	360	374	389
Koyun Eti İthalatı	-5	-8	-11	-26	-37	-52	-65	-66	-63	-71	-81
Kişi Başına Tüketim (Kg)	4,09	4,13	4,19	4,38	4,56	4,78	4,97	4,99	4,96	5,10	5,25
	Milyon Ton										
Süt Üretimi	10,5	10,7	10,9	11,0	11,2	11,3	11,5	11,7	11,8	11,9	12,1
Süt Talebi	10,6	10,7	10,9	11,1	11,2	11,4	11,5	11,7	11,8	12,0	12,1
Süt Eşdeğeri İthalat	0,083	0,058	0,052	0,051	0,049	0,047	0,046	0,045	0,043	0,040	0,038
Kişi Başına Tüketim (Kg)	162	162	162	163	163	163	163	163	163	163	164

KAYNAK:DİE,İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ,GAP İL İSTATİSTİĞİ.

Tablo 34. Adıyaman İli Hayvansal Ürünler Üretim Miktarları ve Üretim Değerleri 2003

Yıl	Miktar	Süt			Et			Yumurta	Bal	Bal mumu
		sığır	Koyun	Keçi	sığır	Koyun	Keçi			
2002	Ton	73430	6186	3792	1514	347	419	2724	495	20
	Milyon TL	5381024	353916	216949	7961944	1828798	1731677	1476649	1601253	52846
2003	Ton	68907	3820	3396	1691	565	518	44155	489	21
	Milyon TL	2657674	1150270	1022596	9263298	3201855	2816884	703997	298461	104695

KAYNAK:DİE,İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ,GAP İL İSTATİSTİĞİ

5.2.5. Kaba Yem Üretimi

Adıyaman ili 2003 yılı kaba yem üretimi Tablo 35’de gösterilmiştir.

Tablo 35. Adıyaman İli Kaba Yem Üretimi 2003

Ürün cinsi	Ekiliş alanı (ha)	Toplam üretim (ton/yıl)
Yonca *	481	1.694
fiğ *	1.148	2.250
Mısır silajı	657	1.314
Buğday samanı	127.065	12.706
Arpa samanı	54.818	11.908
Çayır –mera	40.918	6.137
Toplam	225.087	36.009

KAYNAK: DİE, İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, GAP İL İSTATİSTİĞİ *kuru ot

İl genelinde kaba yem üretimindeki dağılım incelendiğinde; kaba yem ihtiyacının %68’inin tahıllardan elde edilen samandan karşılandığı görülmektedir. İkinci sıradaki kaba yem kaynağı ise doğal çayır-meralardır (%17). Kaliteli kaba yem üretimi açısından bakıldığında ise ilde yem bitkileri üretiminin yetersiz kaldığı görülmektedir. İlde üretilen kaba yemin %4,7’i yonca, yaklaşık olarak %6.2’si fiğ ve %3.6’ı mısır silajıdır. 2001–2010 yılları için yapılan hayvan sayısı projeksiyonuna göre gelecek yıllarda ilin kaba yem ihtiyacı artacaktır. Yıllara göre kaliteli kaba yem açığının kapatılması ve gelecekte ihtiyaç duyulacak olan miktarın karşılanabilmesi ancak kaliteli kaba yem kaynaklarının geliştirilmesi ile mümkündür.

Tablo 36. Adıyaman İli 2001-2010 Yılları Büyük Baş Hayvan Sayısı Projeksiyonu

YILLAR	KÜLTÜR	MELEZ	YERLİ
2001	11623	25827	48402
2002	14430	27304	51637
2003	15130	27699	52306
2004	15830	28095	53185
2005	16531	28490	54276
2006	17231	28886	55577
2007	17931	29281	57090
2008	18631	29677	58813
2009	19331	30072	60747
2010	20032	30468	62893

Büyük Baş Hayvan sayılarının 2001 ile 2010 yılları arasındaki değişimi izlendiğinde; yerli sığır popülasyonunda azalış, kültür ırkı ve kültür ırkı melezi popülasyonunda da önemli bir artış meydana geleceği tahmin edilmektedir.

Sığır sayısında meydana gelen azalış, bir ölçüde yüksek verimli genotiplerin payındaki artışa bağlanabilir. Bu durum dikkate alındığında yetiştiricilerin, başta yem ve finansman kaynakları olmak üzere yüksek girdi maliyeti ve örgütsüz üretim ve pazarlama yapısı nedeniyle piyasada oluşan düşük ürün fiyatları yüzünden üretimden uzaklaştıkları ve damızlık hayvanlarını dahi mezbahaya sevk ettikleri söylenebilir.

5.3. İLDE YETİŞTİRİLEN ÖNEMLİ ÜRÜNLERİN NET GETİRİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Tablo 37. Bir dekar arazinin gayri safi üretim değeri, maliyeti ve net getirisi (2003)

ÜRÜNLER	FİYAT (TL/KG)	VERİM (KG/DA)		ÜRETİM GİRDİLERİ (TL/DA)		BÜRÜT GELİR (TL/DA)		NET GELİR (TL/DA)	
		Kuru	Sulu	Kuru	Sulu	Kuru	Sulu	Kuru	Sulu
Buğday	331	290	450	69900	93200	159790	247950	89890	154750
Arpa	240	350	470	59700	82500	161000	216200	101300	133700
Pamuk(Kütlü)	810	x	320	x	176000	x	259200	x	83200
Domates	242	x	2.000	x	182000	x	484000	x	302000
Biber (Dolmalık)	367	x	1050	x	180000	x	385350	x	205350
Tütün	2650	70	150	117700	202500	185500	397500	67800	195000
K.Mercimek	420	145	x	90900	x	91980	x	1080	x
Nohut	400	160	x	87000	x	86400	x	-600	x
Kavun	240	1500	x	87000	x	360000	x	273000	x
Karpuz	130	x	2650	x	139000	x	344500	x	205500
K.Fasulye	880	x	210	x	158500	x	184800	x	26300
Mısır	286	x	650	x	163000	x	250900	x	87900
K.Soğan	325	x	1300	x	183500	x	422500	x	239000
Patlıcan	520	x	1550	x	173000	x	806000	x	633000
Lahana (Beyaz)	245	x	2.700	x	183500	x	661500	x	478000
Hiyar	3500	x	1700	x	190000	x	595000	x	405000

KAYNAK: DİE, İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, GAP İL İSTATİSTİĞİ

*maliyetlerde ve satış fiyatlarında 2003 yılı birim fiyatları dikkate alınmıştır.

İlde yetiştirilen ürünlerin dekar başına gayri safi üretim değerleri (2003 yılı fiyatları ile) üretim maliyetleri ve net gelirleri incelendiğinde çok dar alanda ekiminin yapılmasına rağmen en yüksek net gelirin patlıcandan elde edildiği görülmektedir. Bundan sonra net getirisi en fazla olan ürünler ise sebze bitkileridir. Endüstri bitkilerinden tütünün net geliri diğer endüstri bitkilerinden fazladır. Üreticiye endüstri bitkilerinden sonra fazla gelir getiren ürünler ise sebzelerdir.

İl genelinde tarla bitkisi olarak % 95 oranında tahıl üretimi yapılmaktadır. Bu duruma rağmen dekar başına net geliri en az olan ürün grubu yine tahıllardır. Tahıllar grubunda dekar başına net geliri en yüksek olan ürün buğdaydır. Sonuç olarak il genelinde, birim alandan daha yüksek gelir getiren ürünlerin üretim miktarlarının oldukça düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 38. Kaba Yemlerin Hazm olabilir Proteine Göre Ete Dönüştürülmesi ile Elde Edilen Gelir (2002 Fiyatları)

Kaba yemin cinsi	K.M. oranı %	Hzm. Protein Oranı %	Dekara verim (kg)	1 kg et için gerekli kaba yem miktar (kg)	Dekara verime karşılık et miktarı (kg)	Ot olarak Satıldığında elde edilecek gelir (TL)	Ete dönüştürülmüş olarak satıldığında elde edilecek gelir (TL)
Yonca	90	10,5	520	1,809	287,4	130.000.000	1.652.550.000
Mısır silajı	28,4	1,3	2500	14,615	171,05	62.500.000	983.537.500
Korunga	90	15,5	380	1,225	310,2	76.000.000	2.111.975.000
Adi fiğ	90	14,5	300	1,310	229	75.000.000	1.316.750.000
Macar fiğ	90	21,1	300	0,900	333	75.000.000	1.914.750.000

Yonca, fiğ kuru ot satış fiyatı 250. 000 TL/kg,

Korunga kuru ot satış fiyatı 200. 000 TL/kg

Et karkas satış fiyatı 5.750.000 TL/kg olarak alınmıştır.

Tablo 39. Kaba Yemlerin Hazm olabilir Proteine Göre Süte Dönüştürülmesi ile Elde Edilen Gelir (2002 Fiyatları)

Kaba yemin cinsi	K.M. oranı %	Hzm. Protein Oranı %	Dekara verim (kg)	1 kg süt için gerekli kaba yem miktar (kg)	Dekara verime karşılık süt miktarı (kg)	Ot olarak Satıldığında elde edilecek gelir (TL)	Süte dönüştürülmüş olarak satıldığında elde edilecek gelir (TL)
Yonca	90	10,5	520	0,314	1656	130.000.000	281.520.000
Mısır silajı	28,4	1,3	2500	2,538	985	62.500.000	167.450.000
Korunga	90	15,5	450	0,212	2122	76.000.000	360.740.000
Adi fiğ	90	14,5	300	0,227	1321	75.000.000	224.570.000
Macar fiğ	90	21,1	300	0,156	1923	75.000.000	326.910.000

Yonca, fiğ kuru ot satış fiyatı 250. 000 TL/kg,

Korunga kuru ot satış fiyatı 200 .000 TL/kg

Süt satış fiyatı 170 .000 TL/kg olarak alınmıştır.

Kaliteli kaba yemlerin kuru ot olarak satıldığında dahi tahıllardan daha fazla gelir getirdiği gibi bu yemlerin hayvansal üretimde kullanılması halinde üreticilere büyük oranda ilave gelir sağlamaktadır.

İlin hayvancılık potansiyelini geliştirmek, daha ucuz besleme kaynağı olan kaba yemden faydalanmak ve birim alandan daha fazla gelir elde etmek amacıyla hububat üretiminden vazgeçip, dekara daha fazla gelir getiren kaba yem üretimin artırılması ile mümkün olacaktır. Bu durum aynı zamanda üreticilerin daha fazla gelir elde etmelerini sağlayacak, hayvancılığın ve hayvansal üretimin sürdürülebilirliği sağlanmış olacaktır. Yem bitkilerinin ekim alanının artırılması toprak muhafazası açısından da yararlı görülmektedir.

BÖLÜM 6. PROBLEMLER POTANSİYELLER VE KISITLAR

6.1. PROBLEMLER VE KISITLAR

Adıyaman'ın ekonomik yapısı, tarım sektörü ve performansı önceki bölümlerde incelenmiştir. İlin profili ve tarımsal performansı incelenirken Adıyaman ilinin problemleri de tanımlanmıştır. Adıyaman ilinde tarımsal üretimi etkileyen başlıca problemler aşağıda gruplandırılarak verilmiştir.

6.1.1. Sos yo Ekonomik Problemler

Göç: 1990-2000 nüfus sayım sonuçlarının karşılaştırılması sonucu köy nüfusunda % -1,34'lik azalma tespit edilmiş olup şehir merkezi nüfusunda %42,26 lık bir artış olmuştur. Aktif nüfusun şehir merkezlerine doğru hızlı bir şekilde kaydığı görülmektedir.

Eğitim: Eğitim düzeyinin yeterli olmadığı belirlenmiştir. Tarımsal yayım çalışmalarında kadınlar ihmal edilmiştir. Özellikle hayvancılıkla ilgili tüm işlerin kadınlar tarafından yapılıyor olmasına rağmen; suni tohumlama ve hayvan besleme gibi önemli konularda kadınlara yönelik eğitim çalışmaları bulunmamaktadır.

Öz sermaye yetersizliği: Tarımda yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve yeni yatırımın yapılması yani üretimi geliştirmek için daha teknik daha entansif ve rasyonel çalışma gerekmektedir. Bu hususu temin için işletmeler gerekli girdileri sağlamada yeterli ve dengeli sermayeye ihtiyaç duymaktadır. Adıyaman'da çiftçilerin büyük bir kısmının problemi olan sermaye yetersizliği bitkisel ve hayvansal üretimi olumsuz etkilemektedir. Özellikle sermaye yetersizliği üretimde girdilerin yetersiz kullanımına neden olmaktadır.

Gelir düşüklüğü: Türkiye'de genelde tarımda çalışanların geliri diğer sektörlere göre düşüktür. Adıyaman'da 1998 yılı istatistiklerine göre kişi başına düşen gelir 465 \$ dır. Toplam nüfusunun % 60,34'si tarım ve ormancılıkla uğraşan Adıyaman'da doğal olarak tarım nüfusunun geliri de düşüktür.

6.1.2. Üretim Problemleri

a) Hayvansal Üretim

Hayvansal üretim problemlerini kendi içerisinde de sınıflandırarak hayvan ırkına ait problemler ile bakım ve beslemeye ait problemler olarak ikiye ayırmak mümkündür. Bu aşamada hayvansal üretimle ilgili pazarlama problemlerini ayrı bir başlık altında incelenmesi daha uygun görülmektedir.

1. Hayvan ırkına ait problemler :

- Besi ve süt hayvancılığına uygun ırkların kullanılmaması nedeniyle verimin düşük olması
- Çiftçilerin suni tohumlama uygulamasını benimsememesi
- Kaliteli damızlık hayvan sayısının yetersiz olması
- Köylerin suni tohumlama hizmeti veren birimlere uzak olması nedeniyle yeterli veteriner hizmetlerinin verilememesi, suni tohumlamada zamanlamanın tutturulamaması.

2.Bakım ve beslemeye ait problemler:

- Uygun olmayan hayvan barınakları
- Yem bitkileri üretiminin yetersiz olması
- Çoban teminindeki güçlükten dolayı küçük baş hayvan varlığının azalması
- Mera yönetiminde aksaklıkların giderilmesi ve ıslah çalışmalarının tamamlanabilmesi için gerekli olan kadastro işlemlerinin tamamlanamamış olması
- Su ürünleri üretiminde kullanılan yem maliyetlerinin yüksekliği
- Yem bitkileri tohumu temininde güçlük

Hayvansal ürünlerin üretimlerinin artırılabilmesi için öncelikle kaynakların doğru kullanımı ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla yüksek verimli ırklardaki hayvan sayısı artırılmalı ve hayvan yemi arzına önem verilmelidir. Bu koşullarda bitkisel üretim (yem) ve çayır -mera verimliliğinde de artış olması gerekecektir.

Adıyaman'da yem bitkileri üretiminin yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Verimi etkileyen kısıtların başında yem ve besleme gelmektedir. Yerli ırklara yaz dönemi boyunca mera beslemesi sırasında ilave yem verilmemektedir. Bunun nedeni yem fiyatlarının yüksek olmasıdır. Kış aylarında da hayvanlar besin değeri düşük ot/saman gibi kuru ot ile beslenmektedir. Kötü beslenme sonucu yeni doğanların doğum ağırlıkları düşük olmakta ve ineklerin süt veriminin düşük olması buzağların büyüme hızını yavaşlatmaktadır. Kötü beslenme sonucu canlı ağırlık artışı düşük olmakta, genç erkek hayvanların besi süreleri 30 aydan daha uzun olmaktadır.

Hayvan bakımı ve hayvancılık yönetimi ile ilgili faktörler de verimi kısıtlayan diğer faktörlerdir. Hayvanların büyük bölümü barınma şartları kötü, havasız ahırlarda tutulmaktadır. Kötü sağım teknikleri mastitis ve diğer enfeksiyonlara neden olmaktadır. İlk zamanlarda (1994 yıllarında) suni tohumlamada istenilen seviyeye ulaşılammamış olmasına rağmen son yıllarda bu oran da artış gerçekleşmiş ve sığırların genetik yönden gelişimi gerçekleşmektedir. Köylerin dağınık ve köyler arası mesafelerin uzun olması nedeniyle üreticiye suni tohumlama hizmetinin götürülmesi zorlaşmakta ve maliyeti artırmaktadır.

b) Bitkisel Üretim

- Sertifikalı tohumluk kullanımındaki yetersizlik
- Adıyaman'ın bağlı olduğu Tarla Bitkileri Araştırma Enstitüsü ile ilişkisinin yetersizliği
- Yeni üretim tekniklerinin çiftçiye ulaştırılmasındaki yetersizlik
- Mekanizasyon problemi
- Makinelerin optimum kullanılmaması
- Tarıma elverişli olup kiralama sorunu nedeniyle atıl bırakılan araziler
- Düşük verim
- Amacına uygun arazi kullanılmaması ve arazilerin parçalı olması
- Yetersiz girdi kullanımı
- Erozyon problemi (rüzgar ve su erozyonu)

Hangi kültür bitkisi söz konusu olursa olsun, yetiştirme tekniğinde bazı temel prensipler vardır. Bunların başında yetiştirme tekniği paketi kavramı gelmektedir. Yetiştirme tekniği paketi toprak hazırlığından hasada kadar olan uygulamaları kapsamaktadır. Örneğin sertifikalı tohumluk kullanılmadığında, ya da toprak işlemede uygun yöntemler kullanılmadığında diğer işlemler en uygun koşullarda yerine getirilse bile beklenen yüksek verim alınamaz.

Adıyaman ili geniş hububat ekim alanlarına sahip olmasına rağmen toplam üretim miktarı düşüktür. Bunun sebepleri arasında; iklim, toprak yapısı ve arazi kullanım kabiliyet sınıflarına dikkat edilmemesi ve öz sermaye yetersizliğinin yanı sıra; uygun toprak işleme tekniklerinin kullanılmaması, tarımsal mekanizasyon açısından traktör haricinde alet-makine kullanımının yetersiz olması ve uygun sertifikalı tohumluk kullanılmaması yer almaktadır. Bu problemlerin sonucu olarak da üreticilerin net geliri düşük olmaktadır.

c) Su Kaynakları ve Sulama Problemleri :

- Sulama yetersizliği ve drenaj problemleri
- Tatlı su balıkçılığı üretimi için yeterli su kaynağı potansiyeli olmasına rağmen bu kaynakların yeterince değerlendirilememesi.
- Su kaynaklarının kullanımında yasal düzenlemelerden kaynaklanan sorunlar

Tarımsal verimliliğin artmasında sulama öncelikli ve gereklidir. Adıyaman ilinde yıllık ortalama yağış 735 mm olup bu yağışın büyük bir miktarı vejetasyon dönemi dışında düşmektedir. Adıyaman ilinde sulamanın önemi büyük olup, sulama yapılmaksızın yeterli verim alınması mümkün değildir. Hububat ve Endüstri bitkileri üretiminde verimin artması sulamanın artması ile sağlanabilir. Diğer taraftan sulama, ürün çeşitliliğinin artmasına ve bir sezonda iki ürün alınmasına da olanak verecektir.

Atatürk Barajı projesi kapsamında sulanması gereken alanların sulanamaması sebebiyle Adıyaman ili sulu tarıma geçememektedir.

d) Yayım Hizmetlerindeki Problemler :

- Kadınlara yönelik yayım hizmetlerinin yetersizliği
- Tarımsal yayım çalışmalarında pazarlama gibi konularının ihmal edilmiş olması

Tarımsal üretim değerinin artırılması; tarım yapılabilir alanlarda birim alandan ve hayvansal üretimde hayvan başına daha çok ve daha kaliteli ürün alınmasına bağlıdır. Bu durumun gerçekleştirilmesi çiftçinin eğitimi, dolayısıyla tarımsal yayımla mümkündür. Tarımsal yayımın temel amacı, kırsal nüfusun her yönden kalkınmasında rol oynayan tüm faktörlerin iyileştirilmesine yardımcı olmak ve yol göstermektir. Tarımsal yayım ile pratikte uygulanabilir ve yüksek düzeyli bilgi transferi sağlanır. Adıyaman'da yayım hizmetleri Tarım İl Müdürlüğü elemanlarınca başarıyla yürütülmektedir. Yayım hizmetlerinde ihmal edilen önemli konular ve hedef kitleler vardır. Üretim teknikleri dışında, pazarlama, pazar araştırması, işletmecilik ve doğal kaynakların korunması gibi

konularda da ihmal söz konusu olmuş fakat bu ihmallerin giderilmesi için İl Müdürlüğü elemanlarınca ön etüt çalışmalarına 2002 yılı başında başlamıştır. Sözleşmeli çiftçilik gibi bir uygulama olmaması nedeniyle özel sektörün yayım çalışmalarına fazla katkısı yoktur.

e) Örgütlenme Problemleri:

- Mevcut örgütlerin işlevlerinin kısıtlı olmasının da etkisiyle çiftçinin örgütlenme eğiliminin düşük olması.

AB'ye uyum ve DTÖ Tarım Anlaşması kapsamında ortaya çıkan yeni ticaret anlayışı içerisinde, piyasa koşullarına uygun esnek yapıda kuruluş ve organizasyonların oluşturulması büyük önem arz etmektedir. Tarımsal Üretici Birliklerinin oluşturulması ve geliştirilmesi kurumsal reform adımlarından biridir. Türkiye'de tarım sektöründe çok çeşitli örgütler bulunmaktadır. Sektör içerisinde önemli bir büyüklüğe sahip kooperatifler, ziraat odaları, dernekler belli çalışmaları yürütmektedirler. Ancak AB'deki çiftçi örgütleri gibi ürün grubu ve konu bazında ihtisaslaşmış üretici örgütleri bulunmamaktadır. Üretici Birlikleri Yasa Tasarısı, kanunlaştığı takdirde; pazarlama, yayım, girdi temini, üretim planlaması, çiftçinin pazarlık gücünün artırılması ve fiyatın belirlenmesinde çiftçilerin söz sahibi olması gibi konularda katkı sağlayacaktır.

Adıyaman ilinde etkin örgütlenmiş bir tarımsal yapının mevcut olduğu söylenemez. En önemli tarımsal organizasyonlar kooperatiflerdir. Nüfusunun yarısı kırsal kesimde yaşayan, ekonomisinin önemli bir bölümü tarıma dayanan Adıyaman'da tarımsal birliklerin olmayışı, örgütlenmedeki eksiklik, tarımsal faaliyetlerin günün gereklerine göre yapılmasını olumsuz yönde etkilemektedir. Tarımsal üretimin pazar koşullarına uyumunun sağlanması örgütlenmedeki gelişim ile mümkün olacaktır.

f) Tarım politikalarının etkisiyle oluşan problemler:

- Kredi faizlerinin yüksekliği
- Tütün kanunu nedeniyle zorunlu olarak tütün üretiminden vazgeçilmesi
- Destekleme alımlarının giderek azaltılması

Türkiye, AB'ye yaptığı tam üyelik başvurusunun ışığında ve DTÖ Tarım Anlaşması kuralları çerçevesinde; kendi tarımsal kurumlarının ve uygulamalarının AB normlarına uyumlu hale getirilmesini içeren bir tarımsal politika reformu süreci yaşamaktadır. Tarım reformu kararları arasında Ziraat ve Halk Bankası tarafından çiftçiye verilen kredilerin devlete olan maliyetinin azaltılması amacıyla kredi sübvansiyonunun safhalar halinde kaldırılması yer almaktadır. Çiftçilerin kredi talebi, faiz oranlarının yüksekliği nedeniyle giderek azalmaktadır. Yine çoğunluğu buğday üreticisi olan Adıyaman çiftçisi, diğer problemlerinde etkisiyle destekleme alım politikasındaki değişim nedeniyle devlet tarafından belirlenen düşük buğday fiyatlarından olumsuz etkilenmektedir. Tütün kanununun çıkmasıyla Adıyaman ilindeki çiftçiler Sulama suyunun da olmaması nedeniyle alternatif ürün bulup ta yetiştiricilik yapamamaktadırlar.

g) Pazarlama problemleri:

- Pazarlamanın asli ve tali görevlerini yerine getirecek organizasyon yapısının olmaması
- Tarıma dayalı sanayiın yetersizliği nedeniyle hammaddelerin mamule işlenememesi, bu nedenle katma değer kaybı

Son yıllarda tarımsal üretim tekniğinde meydana gelen değişimler ve bazı alanlardaki özel destekler ile tarımsal üretimde önemli artışlar meydana getirmiştir. İç piyasalarda tüketimin aynı oranda artmaması, dış satım sorunları ve yeni pazarların bulunamaması, özellikle kısa zamanda bozulma özelliğine sahip ürünlerde ani fiyat düşmelerine yol açmaktadır.

Ürünlerin belirli toplama merkezlerinde toplanmaları (kooperatifler), işlenmeleri ve tüketici merkezlerine dağıtımı, pazarlamanın başlıca üç ana hizmetini teşkil etmektedir. Adıyaman'da şu anki mevcut kooperatif ve özel organizasyonlar bu hizmetleri tam anlamıyla yerine getirememektedir. Dolayısıyla pazarlamanın yardımcı hizmetleri arasında yer alan standardizasyon, kalite kontrol ve işaretleme, ambalajlama gibi alanlarda verilen hizmetler yeterli değildir. Kaliteyle beraber marka yaratılması ve reklam, pazarlama faaliyetleri içerisinde yer alması gereken hizmetlerdir. Örneğin Çelikhan tütününe patent alınması sevindirici gelişmelerdendir. Tarım sektöründe üretimin pazar verilerine göre yönlendirilmesi ve fiyatın serbest piyasa şartlarında oluşmasında rol oynayan kuruluşlardan birisi de borsalardır. Adıyaman da Ticaret ve Sanayi Odası Borsası tek olmakla birlikte yeterli olmamaktadır.

Tablo 40. Alt Bölgelerdeki Problemlerin Önem Derecesine Göre Belirlenmesi

Problemler	ALT BÖLGE I (ÇELİKHAN-GERGER-SİNCİK)								ALT BÖLGE II (MERKEZ-KAHTA-BESNİ-SAMSAT-TUT)								ALT BÖLGE III (GÖLBAŞI)							
	BB	KB	Tahıllar	End. Bit.	Yem Bit.	Arıcılık	Su Ürün.	Seb-Mey.	BB	KB	Tahıllar	End. Bit.	Yem Bit.	Arıcılık	Su Ürün.	Seb-Mey.	BB	KB	Tahıllar	End. Bit.	Yem Bit.	Arıcılık	Su Ürün.	Seb-Mey.
1-Sosyo-Ekonomik Problemler																								
Göç	3	3	1	2	1	2	1	1	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1
Öz Serm. Yetersizliği	4	3	2	2	2	2	3	2	4	4	1	3	2	2	3	2	3	2	1	2	1	1	4	2
Eğitim	4	3	2	4	2	4	3	2	3	3	2	2	3	2	3	2	4	3	2	3	3	3	4	2
Gelir Düşüklüğü	4	3	3	2	3	1	2	2	3	3	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	1	3	2
2-Üretim Problemleri																								
a) Hayvansal Üretim																								
Hayvan İrki	4	2	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0
Damızlık Sorunu	4	1	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0
Suni Tohumlama	4	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0

Barınak	4	2	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0
Yem açığı	4	2	0	0	4	0	2	0	4	3	0	0	4	0	2	0	3	3	0	0	4	0	2	0
Mer'a Problemi	4	3	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0	4	3	0	0	0	0	0	0
Çoban Problemi	4	5	0	0	0	0	0	0	4	5	0	0	0	0	0	0	4	5	0	0	0	0	0	0
Vet. Hiz.nin Yet.sizliği	3	3	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Verim Düşüklüğü	4	4	3	3	3	2	2	4	4	3	3	2	2	2	1	2	4	4	3	3	2	2	2	1
İşgücü Yetersizliği	2	3	1	2	2	1	0	2	3	3	2	3	2	1	1	2	2	3	1	3	2	2	1	2
b) Bitkisel Üretim																								
Verim Düşüklüğü	3	3	4	3	2	1	0	2	3	3	3	3	3	2	0	3	3	3	3	3	2	2	0	1
Yetersiz Girdi Kullanımı	3	2	2	2	1	1	0	1	3	2	2	3	2	2	1	1	3	2	2	2	2	1	1	1
Mekanizasyon	3	2	2	3	3	1	0	2	3	2	2	3	3	1	1	2	3	2	2	3	3	1	1	1
Tohumluk Problemi	0	0	3	3	4	0	0	2	0	0	3	3	4	0	0	2	0	0	3	3	4	0	0	2
Atıl Arazi	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Erozyon Problemi	0	0	5	4	4	0	0	3	0	0	4	3	3	0	0	2	0	0	4	3	4	0	0	2
Sulama alanlarının yetersizliği	0	0	4	4	3	0	0	2	0	0	4	3	3	0	0	2	0	0	4	3	3	0	0	2
Arazi Parçalılığı	0	0	5	5	5	0	0	4	0	0	4	4	4	0	0	2	0	0	4	4	4	0	0	2

Problemler	ALT BÖLGE I (ÇELİKHAN-GERGER-SİNCİK)								ALT BÖLGE II (MERKEZ-KAHTA-BESNİ-SAMSAT-TUT)								ALT BÖLGE III (GÖLBAŞI)							
	BB	KB	Tahıllar	End. Bit.	Yem Bit.	Arcılık	Su Ürün.	Seb-Mey.	BB	KB	Tahıllar	End. Bit.	Yem Bit.	Arcılık	Su Ürün.	Seb-Mey.	BB	KB	Tahıllar	End. Bit.	Yem Bit.	Arcılık	Su Ürün.	Seb-Mey.
3-Su Kaynakları ve Sulama Problemi																								
Drenaj	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	2	3	1	0	0	1	0	0	2	3	1	0	0	1
Su pot.nin yeterince Değerlendirile memesi	1	1	3	4	4	0	4	2	1	1	4	4	4	0	5	2	1	1	4	4	5	0	5	2
Su kaynaklarının kullanımında etkili kuruluşların yasal düzenlemeleri	0	0	2	2	2	0	5	0	0	0	3	3	1	0	5	0	0	0	3	3	1	0	5	0
4-Yayım Hizmetlerindeki Problemler																								
Yayım Hizmetlerinin Yetersizliği	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
Kadınlara yönelik yayım	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

5-Örgütlenmedeki Problemler																								
Örgütlenme eğiliminin bilinçsiz olması	4	4	0	2	0	3	4	0	4	4	1	2	0	4	4	0	4	4	0	1	0	3	3	0
6-Tarım Politikalarının Etkisiyle Oluşan Problemler																								
Kredi faizlerinin Yüksekliği	5	4	3	3	3	3	2	1	5	4	3	3	3	3	2	1	5	4	3	3	3	3	2	1
Tütün Kanunu	0	0	3	5	3	0	0	1	0	0	3	5	3	0	0	1	0	0	3	5	3	0	0	1
Destekleme Alımlarının azaltılması	3	2	4	4	0	0	0	0	3	2	4	4	0	0	0	0	3	2	4	4	0	0	0	0
7-Pazarlama Problemleri																								
Paz. Organize Yp. Olm	4	3	2	3	3	3	4	1	4	3	2	3	3	3	4	2	4	3	2	3	3	3	4	2
Kalite ve standardizas	4	4	2	1	0	3	0	0	4	4	2	1	0	3	0	0	4	4	2	1	0	3	0	0
Ür. İşl. Tes.nin yet.siz	4	4	4	4	0	3	5	4	4	4	3	4	0	4	5	4	4	4	4	4	0	3	5	4

5- En çok 4- Çok 3- Orta 2- Az 1- Çok az 0- Etkisiz

6.2. POTANSİYELLER

Meralar: Adıyaman ilinin hayvancılık için uygun mera arazilerine sahip olması hayvancılığın geliştirilmesi için avantaj olarak kabul edilebilir. Mera arazileri il arazi toplamının %22,6'sını teşkil etmektedir.

Su Kaynakları: Su ürünleri yetiştiriciliği için Atatürk Baraj Gölü büyük bir potansiyel oluşturmaktadır. Ayrıca sulanabilecek araziler için yeterli yeraltı ve yerüstü su potansiyeli vardır.

Yem Bitkileri Üretimi: Adıyaman'da yem bitkisi üretimine uygun arazi ve iklim mevcuttur.

Hayvansal Üretim: Mevcut hayvan popülasyonunun genotipin de görülen iyileşme sonucu mevcut et, süt ve bal üretimi de artacaktır.

Tablo 41. Potansiyellerin Tespiti

	Tanımlama	Mevcut durum	Gelişme Potansiyeli
Arazi sınıfları ve kullanım şekli	-Toplam tarım arazisinin %39'ı olan 298.956 ha'ı I-IV. sınıf olup % 55' i V - VIII sınıf arazidir.	I-IV. sınıf arazilerin dışında V-VI sınıf arazilerde, tarıma çok elverişli olmamasına rağmen bir kısmında tarım yapılmaktadır. -ilin toplam arazisinin yaklaşık %85' inde erozyon sorunu vardır.	V-VI. sınıf arazilerden korunga gibi yem bitkisi üretiminde faydalanılabilir. Bu arazilerin eğimi %12 den fazla olduğu için işlemeli tarım sisteminin daha az kullanıldığı çok yıllık bitkilerden yem bitkileri ekimine geçildiği takdirde daha rantabil kullanılmış olur.

Sulama Durumu	İlde toplam 3403 hm ³ /yıl su kaynağı bulunmaktadır. Su kaynaklarının 3371 hm ³ /yıl'ı yerüstü suyu, 32 hm ³ / yıl ı yer altı suyudur.	Toplam tarım arazisinin 310.000 ha ı sulanabilir alandır. Sulanabilir alanların %45'i sulanmaktadır. Bu alanların 53.086 ha ı DSİ ve KHGM tarafından ve 96.831 ha ı halk tarafından sulanmaktadır.	Tarım arazilerinin %40'ı (118.967 ha) sulanabilecek alandır. Bu alan için DSİ ve KHGM projelendirme çalışmaları devam etmektedir. KHGM, 9.479 ha alanda sulama planlaması yapmıştır. DSİ ise 29.529 ha alan için sulama projesi yapmış ve bu alanın 4.345 ha'lık kısmı inşa halindedir.
Nüfus	2000 yılı Adıyaman İli toplam nüfusu 623.811 olup % 45'i kırsal alanda yaşamaktadır.	Göç nedeniyle kırsal nüfusta hızlı bir azalma görülmektedir. Türkiye nüfus artış hızı pozitif olarak seyrederken bu rakam - %1,34 olarak gerçekleşmiştir.	2010 yılı için yapılan nüfus tahminine göre Adıyaman'daki nüfus 745.828 olacaktır. Bu 2000 nüfusuna göre % 19.56 'lık bir artma demektir.
Örgütlenme durumu	14 adet 10870 üyeli Tarım kredi Koop. 32 adet 1430 üyeli Tarımsal Kalkınma Koop 8 adet 197 üyeli adet Sulama Koop. 8 adet 163 üyeli Su Ürünleri Koop.	İlde örgütlü tarımsal yapı mevcut olup yeterli değildir.	Örgütlenme konusunda yayım hizmetleri ve eğitim artırıldığı takdirde örgütlenme bilinci artabilir. Üretici Birlikleri Yasası da çiftçi örgütlenmesini olumlu yönde etkileyecektir.

Tablo 42. Önemli Tarımsal Ürünlerin Değerlendirilmesi

	Tanımlama	Mevcut durum ve verimlilik düzeyi	Gelişme Potansiyeli
Yem Bitkileri Üretimi	İldeki ekili alanların % 25 yem bitkileri üretimine ayrılmıştır. Fiğ üretim alanlarının tamamına yakını II. Alt Bölgede yoğunlaşmıştır. Yonca ve korunga üretiminin ise I. ve II. Alt Bölgelerde yapılmaktadır.	Yonca, Korunga ve fiğ'in tohumluk ve yeşil ot verimi Türkiye ortalamasının altındadır.	Tüm Alt Bölgelerde yem bitkileri üretimi yok denecek kadar az yapılıyor.
Hayvansal ürünler	Hayvancılık ilin önemli geçim kaynağından biridir. İldeki mevcut hayvan varlığının %62'si II. Alt Bölgede bulunmaktadır. Melez ve kültür ırkı yine bu alt bölgede fazladır. İl genelinde yerli ırktan, melez ve kültür ırkına doğru geçiş eğilimi fazladır. Bu nedenden dolayı Et ve süt üretiminde artış olmaktadır. Bal üretiminde de son yıllarda artış gözlenmektedir.	İl topraklarının % 23'ü çayır-mera alanlarıyla kaplı olması kaba yem ihtiyacının karşılanması bakımından hayvan yetiştiriciliği için bir avantajdır. Ancak bitki örtüsü olarak çok zayıftır. Süt verimi yıllık ortalama 1619 kg/başdır. Kültür ırkı ineklerde yıllık 3000 kg/baş, melezlerde 2000 kg/baş ve yerli ırkta ise 600 kg/ baştır. Et verimi büyükbaş hayvanda ortalama 157 kg ve küçükbaş hayvanda 17 kg dır. Balda verim 14 kg/ kovandır.	Sığır popülasyonundaki genotip değişmeden dolayı birim başına düşen et ve süt verimlerinde artış gözlenmektedir. Özellikle Adıyaman'ın iklim ve mera koşullarına uygun melez ırkın yaygınlaştığı görülmektedir. Kaliteli bal üretimi, balda derecelendirme ve sertifikasyon işlemine geçildiği zaman artacaktır. Bu da bal pazarlamasını olumlu yönde etkileyecektir.

Su Ürünleri	Su ürünleri üretimi için yeterli miktarda su kaynağı vardır. Su kaynaklarının debisi ve sıcaklığı su ürünleri yetiştiriciliğine uygundur.	Bu kaynaklarda 2000 yılı itibariyle toplam 543 ton/yıl Muhtelif türde balık üretilmektedir.	Alabalık yemi üretimi Adıyaman'da gerçekleşirse balık üretim maliyeti düşecek ve rekabet gücü artacaktır. Yavru balık üretimi artırılabilir.
Hububat üretimi	İldeki ekili alanların %63'i hububat arazisidir. İl' inci alt bölge buğday alanı en fazla olan bölgedir. Buğdaydan başka arpa, mercimek ve nohut üretimi yapılmaktadır.	Buğday ,arpa verimi Türkiye ortalamasının altındadır. Üretim değeri ve miktar açısından buğday ilde üretilen hububat içerisinde ilk sırada yer almaktadır.	Verimi yüksek tohum kullanılması durumunda birim alandan daha yüksek verim alınacaktır.
Tütün	Tütün tüm alt bölgelerde üretilse de en çok üretim İl' inci Alt Bölgede gerçekleşmektedir.	Endüstri bitkileri arasında en fazla üretimi yapılan ürün tütün olup üretim değeri açısından il için önemli bir üründür.	Tütün Kanunu nedeniyle tütün ekim alanlarında daralma meydana gelecek ve üretim azalacaktır. Tütün üretimi yapılan arazilerde alternatif ürün üretim imkanları son derece zayıf olduğundan tütün üreticilerimizin olumsuz ekonomik sonuçlarla karşılaşmalarına neden olacaktır. Tütün ekim alanlarında yem bitkisi üretimi için potansiyel mevcuttur.

BÖLÜM 7. AMAÇLAR VE STRATEJİLER

7.1. AMAÇLARIN BELİRLENMESİ VE UYGUN STRATEJİLERİN GELİŞTİRİLMESİ

7.1.1. Amaçlar

Adıyaman'da tarımsal kalkınmanın sağlanabilmesi için belirlenen amaçlar dört geniş başlıkta toplanmıştır. Bu amaçlar, ildeki mevcut problemlerin ve potansiyellerin ortaya konulması sonucu belirlenmiştir. Belirlenen bu amaçlar aslında Türkiye'de uygulanan ve sekizinci 5 yıllık kalkınma planı içerisinde de ifade edilen tarım politikalarının hedefleri içerisinde yer almaktadır. Bu amaçlar;

- Tarımsal verimliliğin artırılması;
- Tarımsal gelirin artırılması ve dolayısıyla tarımın GSYİH içindeki payının artırılarak toplumda sosyal dengenin sağlanması;
- Gıda güvencesinin ve güvenliğinin sağlanması
- Sürdürülebilir tarımın sağlanması olarak tespit edilmiştir.

Tespit edilen bu hedefler agro ekolojik özelliklere göre ayrılan alt bölgelerin hepsi için geçerlidir. Ancak bu amaçlara ulaşmada izlenecek stratejide alt bölgelerin öncelikleri dikkate alınacaktır.

İl genelinde hem hayvansal üretimde hem de bitkisel üretimde verim düşüktür. Tarımın sektör performansının incelendiği 5'inci bölümde bu durum rakamlarla ortaya konmuştur. Verimin artırılması, ekonomik anlamda çiftçiye olumlu olarak etkileyecektir. Gelir artışına neden olacak verim artışı aynı zamanda çiftçinin köyden kente göç etmesine engel olacaktır. Tarımsal gelirin artırılması verimliliğin artırılmasının yanı sıra katma değeri yüksek, pazarda avantajlı konumda olan ürünlerin üretimi ile mümkün olabilir.

AB ve DTÖ Tarım Anlaşması kuralları nedeniyle önümüzdeki yıllarda tarım ürünlerinin pazarda rekabet edebilir olması gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi de gıda güvenliğinin sağlanması ile mümkün olacaktır. Kaliteli ve standartlara uygun ürün üretimi Adıyaman da şu andaki eksikliklerden biridir. Uygulanacak projelerle orta vadede bu amaca ulaşmak mümkün olabilecektir. Tarımda sürekliliğin sağlanabilmesi için öncelikle mevcut kaynakların doğru ve bilinçli kullanılması gerekmektedir. Adıyaman özellikle su ürünleri açısından Atatürk Baraj gölü sayesinde zengin doğal kaynaklara sahip olmuştur. Ancak bu kaynaklar doğru kullanılmazsa belirlenen diğer üç amaca ulaşmak mümkün olmayacaktır.

Amaçlara ulaşmada uygulanacak stratejiler mevcut problemler dikkate alınarak belirlenmiştir. Ancak kurumsal yapılardan kaynaklanmayan bazı sosyal problemleri çözmek daha uzun vadede mümkün olacaktır..

1. Tarımsal verimliliğin artırılması:

Tarımsal verimliliğin artırılmasında uygulanacak stratejileri belirlerken tarımsal üretim; bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretimi olmak üzere ayrı başlıklar altında ele alınmış ve her biri için farklı stratejiler önerilmiştir.

Hayvansal üretim

Strateji

- Yerli ırktan kültür ırkına geçişin sağlanması
- Yem, bakım ve beslenme şartlarının iyileştirilmesi
- Etkin pazarlama ve örgütlenme sisteminin oluşturulması
- Tarıma dayalı sanayiın sözleşmeli üretimle desteklenerek geliştirilmesi

Bitkisel üretim

Strateji

- Yöreye uygun sertifikalı tohumluk kullanımı
- Bilinçli girdi kullanımı
- Sulanabilir alanların sulamaya açılması ve drenaj problemi olan alanların rehabilite edilmesi
- Nadas alanlarının daraltılması
- Tarıma elverişli kullanılmayan arazilerin değerlendirilmesi
- Arazilerin parçalanmasının engellenmesi
- Sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması

1-Su ürünleri üretimi

Strateji

- Yem maliyetlerinin düşürülmesi
- Yer üstü su kaynaklarının su ürünleri üretiminde kullanılması
- Su ürünleri kooperatiflerinin kurulması

2.Tarımsal gelirin artırılması:

Strateji

- Pazarlama sisteminin ve örgütlenmenin iyileştirilmesi
- Katma değeri yüksek ve il için avantajlı ürünlerin üretimi
- Üretim maliyetlerinin düşürülmesi
- Girişimcilik ruhunun geliştirilmesi

3. Gıda güvenliğinin sağlanması:

Strateji

- Kaliteli ve standartlara uygun ürün üretimi
- Kontrol ve denetim hizmetlerinin güçlendirilmesi

4. Sürdürülebilir tarım:

Strateji

- Arazilerin kullanım kabiliyet ve sınıfları dikkate alınarak kullanımı
- Erozyonla mücadele
- Doğal kaynakların bilinçli kullanımı
- Ekolojik tarım

,Tablo 43. Master Plan Stratejilerinin SWOT Analizi

Amaçlar Fırsatlar	Strateji	Mevcut durum ve güçlü yönü	Zayıf Yönü	Fırsatlar	Tehlikeler
<u>Üretimde verimlilik</u> Bitkisel Üretim:	<u>Girdi Kullanımı :</u> *Yöreye uygun sertifikalı tohumluk kullanımı *Bilinçli girdi kullanımı *Sulanabilecek alanların sulamaya açılması ve drenaj problemi olan alanların rehabilite edilmesi <u>Arazi Kullanımı :</u> *Tarıma elverişli kullanılmayan arazilerin değerlendirilmesi *arazilerin parçalanmasının engellenmesi	Nüfus baskısı yok	Sulanan alan yetersiz	Yem bitkileri tohumu için pazar bulma şansı yüksek Su kaynağı fazla su ürünleri üretimi ve arazilerin sulanması için yeterli	Erozyon Mera alanlarında işlemeli tarım yapılması
Hayvansal Üretim :	*Yerli ırktan kültür ırkına geçişin sağlanması *Yem, bakım ve beslenme şartlarının	Pazar talebinin olmaması Çiftçinin deneyimi yok	-Suni tohumlama çalışmaları yetersiz -Kadastro işlemlerinin tamamlan		Erozyon Mera alanlarında işlemeli tarım yapılması

	iyileştirilmesi *Etkin pazarlama ve örgütlenme sisteminin oluşturulması *Tarıma dayalı sanayiın geliştirilmesi		maması nedeniyle mera yönetimi zayıf olması	Hayvancılık	B.B.Hayvanların Kimliklendirilememesi Hayvan pazarı Borsasının olmaması Mezbahaneler(Kaçak kesim)
Su ürünleri Üretimi	*Yem maliyetlerinin düşürülmesi *yer üstü su kaynaklarının su ürünleri üretiminde kullanılması	Su kaynakları alabalık üretimine çok uygun Talep var	Yem pahalı maliyeti artırıyor	Yavru balık üretimi artırılabilir	Su kaynaklarında kirlilik yaratabilir
Tarımsal gelirin artırılması	*Pazarlama sisteminin ve örgütlenmenin iyileştirilmesi *Katma değeri yüksek ürünlerin üretimi *Üretim maliyetlerinin azaltılması *Girişimcilik ruhunun geliştirilmesi *Kırsal Turizm	Örgütlenmeye zayıf Turizm Potansiyeli	Etkin üretici örgütlerinin yokluğu Canlı hayvan borsası işlevini tam olarak yapamıyor. Tanıtım yok, yatırım çok zayıf	Güney Doğu illerine yakın olması avantaj Dünyaca ünlü tarihi yerler olması	

Gıda güvenliği	*Kaliteli ve standartlara uygun ürün üretimi *Kontrol ve denetim hizmetlerinin güçlendirilmesi	Verim çok düşük	Alışkanlıkların sürdürülmesi, Kontrol hizmeti veren kuruluşların yetersizliği	Ürün değişikliğine gidildiğinde gelir artacak dolayısıyla gıda güvencesi sağlanacak	
Sürdürülebilir tarım	*Arazilerin kullanım kabiliyet ve sınıfları dikkate alınarak kullanımı *Erozyonla mücadele *Doğal kaynakların bilinçli kullanımı *Ekolojik tarım	Arazinin engebeli oluşu ve bitki örtüsünün zayıflığı	Şiddetli rüzgar ve su erozyonu var	Yem Bitkileri ve Kekik gibi bitkiler erozyonla mücadelede kullanılabilir	

BÖLÜM 8. PROGRAM VE PROJELER

8.1. AMAÇ VE STRATEJİLER KAPSAMINDA YER ALAN MEVCUT PROJELER

Tablo 44. Hayvancılık Faaliyetleri

PROJE KATEGORİ			PROJELER	PROJE SÜRESİ	HEDEF GRUP VE YARARLAN ICILAR	SORUMLU KURULUŞLAR	KAPASİTE
Bitmiş Olan	Devam Eden	Teklif Edilen					
	X		Koyunculuk (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2001-2004	Samsat (20 Kişi)	İlçe Tarım Müdürlüğü	220 Adet
	X		Koyunculuk (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2001-2004	Sincik (12 Kişi)	İlçe Tarım Müdürlüğü	130 Adet
	X		Koyunculuk (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2000-2005	Tut (10 Kişi)	İlçe Tarım Müdürlüğü	100 Adet
	X		Arıcılık (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2000-2005	Tut (60 Aile)	İlçe Tarım Müdürlüğü	1200 Kovan
	X		Damızlık Koyunculuk Projesi (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2001-2005	Tut (100 Aile)	İlçe Tarım Müdürlüğü	960 Ad. Koyun 80 Ad.Damızlık Koç
	X		Süt Sığırcılığı. Geliş.Projesi (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2001-2005	Tut (40 Çiftçi)	İlçe Tarım Müdürlüğü	40 Adet
	X		Saanen Süt Keçisi Pr. (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2001-2005	Tut (10 Çiftçi)	İlçe Tarım Müdürlüğü	30 Adet Keçi
	X		Arıcılık (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2000-2004	Gerger (40 Aile)	İlçe Tarım Müdürlüğü	400 Kovan
	X		Arıcılık Projesi (SYDV Kaymakamlık)	2002 2005	Tut	İlçe Tarım Müdürlüğü	500 Adet Boş Kovan ve 300 Adet Ana Arı
	X		Saanen Keçi projesi SYDV Kaymakamlık	2002 2007	Çelikhan	İlçe Tarım Müdürlüğü	23 keçi 3 teke
	X		Süt sığırı projesi SYDV Kaymakamlık	2002 2007	Çelikhan	İlçe Tarım Müdürlüğü	36 süt sığırı
	X		Arıcılık projesi SYDV Kaymakamlık	2002 2007	Çelikhan	İlçe Tarım Müdürlüğü	220 arılı kovan
	X		Koyunculuk Projesi SYDV Kaymakamlık	2002 2007	Çelikhan	İlçe Tarım Müdürlüğü	230 koyun 23 koç
	X		Saanen Keçi Projesi SYDV Kaymakamlık	2002 2005	Gölbaşı	İlçe Tarım Müdürlüğü	25 Adet Keçi
		X	Koyunculuk Projesi SYDV Kaymakamlık	2002 2007	Çelikhan	İlçe Tarım Müdürlüğü	50 çiftçiye 500 koyun 50 koç
		X	Damızlık Ana Arı SYDV Kaymakamlık	2002 2004	Çelikhan	İlçe Tarım Müdürlüğü	60 çiftçiye 1500 adet Ana Arı

X			Alabalık Projesi SYDV Kaymakamlık	2002 2005	Çelikhan	İlçe Tarım Müdürlüğü	3 üretici 7 kafes 50000 balık
X			Kilis Keçiciliği Projesi (SYDV)	2002 2004	Tut	İlçe Tarım Müdürlüğü	30 Aileye 2'ser baş keçi, 4 aileye 1'er adet teke
	X		Koyunculuk (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2001- 2005	Besni 8 köyde 16 Kişi	İlçe Tarım Müdürlüğü	160 Adet
	X		Süt Sığırcılığı Geliş. Proj. (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2001- 2005	Besni 17 köy (40 Çiftçi)	İlçe Tarım Müdürlüğü	40 Adet
	X		Koyunculuk (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2001- 2005	Merkez (22 Aile)	İl Tarım Müdürlüğü	220 Adet koyun 22 Adet Koç
	X		Saanen Süt Keçisi Pr. GAP İdaresi Kaynaklı)	2002- 2005	Merkez Ormaniçi köyü 5 Çiftçi	İl Tarım Müdürlüğü	50 Adet Keçi 2 adet teke
	X		Mer'a Hindiciliği GAP İdaresi Kaynaklı)	2002- 2005	Merkez Köyler (19 Aile)	İl Tarım Müdürlüğü	1090 Adet
	X		Saanen Süt Keçisi Pr. (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2000- 2004	Gölbaşı 3 köy (27 Çiftçi)	İlçe Tarım Müdürlüğü	54 Adet Keçi 3 adet teke
	X		Saanen Süt Keçisi Pr. (S.Y.D.V. Kaynaklı)	2001- 2005	Gölbaşı 2 köy (15 Çiftçi)	İlçe Tarım Müdürlüğü	30 Adet Keçi 3 adet teke

Tablo 45. Ekolojik Tarım

Proje Kategorisi			Proje Adı	Yararlanıcılar	Sorumlu Kuruluş
Bitmiş olan	Devam eden	Teklif edilen	Eurepgap-Organik tarım standartlarına uygun üretim yapılması, alanların tespiti ve ön fizibilitelerinin hazırlanması projesi		
		X		il Çiftçileri	GAP idaresi

Tablo 46. Bitkisel Üretimle İlgili Faaliyetler

Proje Kategorisi			Proje Adı	Yararlanıcılar	Sorumlu Kuruluş	Kapasite
Bitmiş Olan	Devam Eden	Teklif Edilen				
	X		Aşısız Bağ Çubuğu Dğ.Pr. (İl Özel İdare Kaynakları)	Merkez, Besni, Kahta, ve Samsat İlçesi Çiftçileri	İl Tarım Müdürlüğü	73250 Adet Aşısız Asma Çubuğu

	x		Aşısız Bağ Çubuğu Dğ.Pr. (SYDV.Kayn.)	20 Aile Merkez Çiftçileri	İl Tarım Müdürlüğü	14000 Adet Aşısız Asma Çubuğu
	x		Kiraz fidanı ile bahçe tesisi Projesi (SYDV.Kayn.)	Besni İlçesi 10 köyde 98 çiftçiye	İlçe Tarım Müdürlüğü	2500 adet kiraz fidanı
	x		Yüksek sistem Telli Bağcılık (S.Y.D.V. Kaynakları)	Besni İlçesi 8 köyde 20 çiftçiye	İlçe Tarım Müdürlüğü	160 dekar alanda
	x		Aşılı Bağ Dağıtım Prj. (S.Y.D.V. Kaynakları)	Sincik İlçesi Çiftçilerine	İlçe Tarım Müdürlüğü	10200 adet aşılı bağ çubuğu
	x		Ceviz fidanı dağıtım projesi (S.Y.D.V. Kaynakları)	Çelikhan İlçesi 80 Çiftçi ailesine	İlçe Tarım Müdürlüğü	1650 adet aşılı ceviz fidanı
	x		Elma fidanı dağıtım projesi (S.Y.D.V. Kaynakları)	Çelikhan İlçesi 190 Çiftçi ailesine	İlçe Tarım Müdürlüğü	3850 adet aşılı ceviz fidanı
	x		T.Hurması fidanı dağıtım projesi (S.Y.D.V. Kaynakları)	Çelikhan İlçesi 100 Çiftçi ailesine	İlçe Tarım Müdürlüğü	2500 adet aşılı ceviz fidanı
	x		Kiraz fidanı dağıtım projesi (S.Y.D.V. Kaynakları)	Çelikhan İlçesi 110 Çiftçi ailesine	İlçe Tarım Müdürlüğü	2250 adet aşılı ceviz fidanı
	x		T.Hurması fidanı dağıtım projesi (S.Y.D.V. Kaynakları)	Gölbaşı İlçesi 130 Çiftçi ailesine	İlçe Tarım Müdürlüğü	20000 adet aşılı ceviz fidanı
	x		Kiraz fidanı dağıtım projesi (S.Y.D.V. Kaynakları)	Gölbaşı İlçesi 5 köyde 5 çiftçi ailesine	İlçe Tarım Müdürlüğü	3500 adet aşılı ceviz fidanı
	x		Aşılı Bağ Dağıtım Prj. (S.Y.D.V. Kaynakları)	Samsat İlçesi 11 köyde 26 Çiftçi ailesine	İlçe Tarım Müdürlüğü	9350 adet aşılı bağ çubuğu
	x		Seracılık Projesi (S.Y.D.V. Kaynakları)	Samsat ve merkez İlçede 5 köyde 8 Çiftçi ailesine	İlçe Tarım Müdürlüğü	8 adet 216 metre karelik yüksek tünel
	x		Süt toplama tankı projesi. (S.Y.D.V. Kaynakları)	Tut İlçesi Çiftçilerine	İlçe Tarım Müdürlüğü	3 adet tank

	X		Slajlık Mısır projesi SYDV Kaymakamlık	Tut merkez ve Köyleri 2002 2006	İlçe Tarım Müdürlüğü	15 aileye 15 da'lık mısır tohumluğu
	X		Çilek Yetiştiriciliği Projesi SYDV Kaymakamlık	Gölbaşı 2002 2006	İlçe Tarım Müdürlüğü	10 çiftçi 10 da
	X		Bağlarda Yüksek Terbiye Sistemi Projesi SYDV Kaymakamlık	Gölbaşı 2002 2006	İlçe Tarım Müdürlüğü	1 çiftçi 2 da
	X		Adıyaman Lalesi Yetiştiriciliği (SYDV) Kaymakamlık	Sincik-Gerger 2001 2005	İlçe Tarım Müdürlüğü	6 da
	X		Adıyaman Lalesi Yetiştiriciliği (SYDV) Kaymakamlık	Merkez-Çelikhan 2001 2005	İl-İlçe Tarım Müdürlüğü	46 da

8.2. PROGRAMLARIN VE PROJELERİN BELİRLENMESİ

I. Hayvancılığın Geliştirilmesi Programı

Proje Konuları:

*Hayvan ırkını geliştirme projesi

-Saf süt ineği ırkının iyileştirilmesi amacıyla montafon ve melez ırkın yaygınlaştırılması

-Suni tohumlamanın yaygınlaştırılması ve bu konuda özel sektörün devreye sokulması

* Damızlık üretim işletmelerinin kurulması

* Bakım ve beslemenin geliştirilmesi projesi

-Açık besi yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması

-İl genelinde besiye uygun genç hayvanların (0-5 ay) dağıtım sisteminin kurulması,

-Bakım, besleme ve barınakların iyileştirilmesi

* Hayvan sağlığı mücadele çalışmalarında özel sektörün katılması

* Hayvan hareketlerinin etkin şekilde denetlenmesi,

* Küçükbaş ve büyükbaş kasaplık hayvanların optimum besi süresi konusunda yayım projesi

* Küçükbaş hayvancılığı teşvik projesi

* Mera ıslahı ve yönetiminin sağlanabilmesi

* Arıcılığın gelişimi için ana arı üretimi ve hastalıklarla mücadele

II. Yem Bitkileri Tohum ve Üretiminin Artırılması Programı

Proje Konuları :

- *Tütün ekili alanlarının bir kısmına korunga ve fiğ ekilmesi
- *Yem bitkileri tohumu üretiminin artırılması
- *Sulanan alanların artırılması

III.Yayım Çalışmalarının Geliştirilmesi Programı;

Proje Konuları :

- * Hayvancılığın geliştirilmesine yönelik yayım programları
- * Kadınlar için yayım programı özellikle hayvanların beslenmesi ve hayvan hastalıklarının önlenmesinde aşılama ve sağım konularında kadınlara yönelik yayım programlarının yapılması
- * Hayvan beslemede kullanılan yem çeşitlerinin geliştirilmesi, silaj yapım teknikleri ve sap samanının kimyasallarla muamelesi
- * Mera Kanunu ve ilgili projeleri konusunda çiftçinin bilgilendirilmesi
- * Yayım hizmetlerinde özel sektörün devreye sokulması

IV.Tarıma Dayalı Sanayiın Geliştirilmesi Programı

Proje Konuları :

- * Entegre et ürünleri işleme tesislerinin kurulması
- * Süt Ürünleri Entegre Tesislerinin kurulması
- * Entegre su ürünleri işleme tesislerinin kurulması
- * Arıcılık ve arı ürünleri entegre tesislerinin kurulması
- * Yem fabrikası kurulması

V. Tarım Ürünleri Pazarının Geliştirilmesi Programı

Proje Konuları :

- * Süt toplama merkezlerinin toplama ve soğutma kapasitelerinin artırılması
- * Canlı hayvan borsasının çiftçi tarafından kullanımın özendirilmesi
- * Pazar bilgi sisteminin oluşturulması
- * Balın sertifikasyon ve derecelendirme çalışmalarının yapılması,
- * Balda marka yaratılması ve promosyon çalışmalarının yapılması
- * Bal paketleme tesisinin kurulması
- * Su ürünleri için soğuk hava deposu kurulması

VI. Kooperatiflerin Güçlendirilmesi

Proje Konuları :

- * Üretici Örgütlenmesinin Desteklenmesi

**VII. Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin Güçlendirilmesi;
Proje Konuları :**

- * Yavru balık üretiminin artırılması
- * Balık yemi üretim tesisinin kurulması

**VIII. Yöreye özgü kapari, kekik ve Adıyaman Lalesi gibi ürünlerin organik olarak üretiminin desteklenmesi :
Proje Konuları :**

- * Organik kapari ve kekik üretiminin yaygınlaştırılması
- * Organik üzüm ve dut kurutma tesisinin kurulması
- * Adıyaman Lalesi Üretiminin artırılması

**IX. Araştırma, Geliştirme ve Planlama Çalışmalarının Yapılması
Proje Konuları :**

- * Kadının tarımdaki rolü
- * Et ve süt ürünleri işleme konusunda pazar araştırmaları
- * Bitkisel ürünleri işleme konusunda Pazar araştırmaları

8.3. ÖNCELİKLİ PROJELER

Konu 8.2 de önerilen proje konuları arasında Adıyaman'da uygulanması öncelikli olan proje konuları Tablo 47'de verilmektedir.

Tablo 47. Öncelikli Proje Konusu Önerileri

TKB: Tarım Ve Köyışleri Bakanlığı STÖ : Sivil Toplum Örgütleri
SYDV: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu

Program	Proje Kategorisi	Proje ismi	Öncelikli Alt Bölge	Uygulama Süresi	Yürütücüler
Bitkisel Üretimin Geliştirilmesi	Devam eden	1-Sözleşmeli çiftçiliğin Yaygınlaştırılması	II' alt bölge	1Yıl	ÖZEL SEKTÖR
	Yeni Proje	2-Sulama sistemlerinin iyileştirilmesi Projesi	II. ve III. Alt bölge	5 Yıl	ÖZEL SEKTÖR TKB
		1-Organik tarımın yaygınlaştırılması projesi	Bütün alt bölgeler	5Yıl	ÖZEL SEKTÖR TKB
		2-Seçilmiş Meyve ve Sebzelerde üretimin artırılması projesi	Bütün alt bölgeler	5Yıl	ÖZEL SEKTÖR TKB
		3-Katma değeri yük sek ürünlerin üretilmesi	II.alt bölge	10 Yıl	ÖZEL SEKTÖR
		4-Seracılık			

Hayvancılığın Geliştirilmesi	Devam eden:	1-Hayvancılığın Geliştirilmesi Projesi 2-Süt Toplama Merkezi Kurulması Projesi 3-Yem Bitkileri üretiminin arttırılması Projesi			
	Yeni Proje Önerileri:	1-Hayvan ırkını geliştirme projesi -Saf süt ineği ırkının iyileştirilmesi amacıyla montofon ve melez ırkın yaygınlaştırılması -suni tohumlamanın yaygınlaştırılması ve bu konuda özel sektörün devreye sokulması -Damızlık üretim işletmelerinin kurulması 2-Küçükbaş hayvancılığı teşvik projesi	Bütün alt bölgeler	10 Yıl	TKB
			Bütün alt bölgeler	5 Yıl	TKB
			Bütün alt bölgeler	5 Yıl	TKB- ÖZEL İDARE-STÖ*
			I've II' inci alt bölge	5 Yıl	TKB
			Bütün alt bölgeler	5 Yıl	TKB
Yem Bitkileri Üretimini Artırılması	Devam Eden:	1-Çayır-Mera Yem Bitkileri Geliştirme Projesi	Tüm Alt Bölgeler	5 Yıl	TKB
	Yeni Proje Önerileri:	1-Tütün ekili alanlarının bir kısmına Yem Bitkileri ekilmesi projesi		5 Yıl	TKB
Yayım	Devam Eden:	1-Kooperatif Yöneticileri Eğitimi 2-Bitkisel ve Hayvansal üretim ile ilgili eğitim	Bütün alt bölg	5 Yıl	TKB
	Yeni Proje Önerileri	1-Kadınlar için yayım programı özellikle hayvanların beslenmesi ve hayvan hastalıklarının önlenmesinde aşılama çalışmalarının gerekliliği, sağım ve suni tohumlamanın yaygınlaştırılması konularında kadınlara yönelik yayım programlarının			

		yapılması 2-Hayvan beslemede kullanılan yem çeşitlerinin geliştirilmesi, silaj yapım teknikleri ve sap samanının kimyasallarla muamelesi 3-Mera Kanunu ve ilgili projeleri konusunda çiftçinin bilgilendirilmesi 4-Yayım hizmetlerinde özel sektörün devreye sokulması	Bütün alt bölgeler	5 Yıl	TKB
			Bütün alt bölgeler	2 Yıl	TKB
			Bütün alt bölgeler	2 Yıl	TKB
Pazarlama	Yeni Proje Önerileri	1-Süt toplama merkezlerinin toplama ve soğutma kapasitelerinin artırılması 2-Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerde Pazar bilgi sisteminin oluşturulması 3- Su ürünleri için soğuk zincir Ağına Oluşturulması	Tüm Alt Bölgeler	5 Yıl	TKB –SYDF-ÖZEL İDARE
			Tüm Alt Bölgeler	5 Yıl	TKB
			II' inci alt bölge	5 Yıl	TKB - ÖZEL İDARE-ÖZEL SEKTÖR
Örgütlenme	Yeni Proje Önerileri	1- Ürün bazında üretici örgütlenmesinin desteklenmesi	Tüm Alt Bölgeler	5 Yıl	TKB
Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin Güçlendirilmesi	Yeni Proje Önerileri	1- Yavru balık üretiminin artırılması	III' üncü alt bölge	5 Yıl	TKB
Tarıma Dayalı Sanayiın Geliştirilmesi	Yeni Proje Önerileri	1- Entegre et ürünleri işleme tesislerinin kurulması 2- Süt Ürünleri Entegre Tesislerinin kurulması 3-Yem Fabrikası kurulması 4-Entegre Bitkisel ürünleri işleme tesislerinin kurulması	II' inci alt bölge Tüm Alt Bölgeler II' inci alt bölge II' inci alt bölge	5 Yıl 5 Yıl 5 Yıl 5Yıl	ÖZEL SEKTÖR ve ÖZEL İDARE
Yöreye özgü ürünlerin organik olarak üretiminin desteklenmesi	Yeni Proje Önerileri	1-Organik Kapari üretiminin yaygınlaştırılması 2-Organik Üzüm Kurutma Tesisinin kurulması 3-Adıyaman lalesi üretimi	Tüm alt bölge II' inci alt bölge I.alt bölge	5 Yıl 5 Yıl 5 Yıl	TKB ve ÖZEL SEKTÖR

Araştırma, geliştirme ve planlama çalışmalarının yapılması	Yeni Proje Önerileri	1- Kadının tarımdaki rolü	1 Yıl	TKB
		2- Et ve süt ürünleri işleme konusunda pazar araştırmaları	1 Yıl	TKB
		3-II.Ürün deseninin oluşturulması	5 Yıl	TKB
		4-Kalite, Standardizasyon ve marka yaratma	5 Yıl	TKB

8.4. ADIYAMAN İLİ MERKEZ-İLÇELERİ VE KÖYLERİNİN HALİ HAZIRDA ÜRÜN DESENİ VE ÖNERİLEN ALTERNATİF ÜRÜN DESENİ

MERKEZ

SIRA NO	KÖYÜN ADI	MERKEZE UZAKLIĞI	HALİHAZIR ÜRÜN DESENİ	ÖNERİLEN ÜRÜN DESENİ
1	Ahmethoca	14 Km.	Hayvancılık Bağcılık Hububat Tütün El Sanatları A.Fıstığı Sebzecilik Arıcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-Bahçe Arıcılık El sanatları
2	Alibey (Külahhöyük)	20 Km.	Hububat Nohut-Mercimek Süt Sığırcılığı Tütün	Kuruda Bağ-Bahçe Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Hindi Yetiştiriciliği
3	Aydınlar	27 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek Pamuk II.Ürün Mısır	Yeni sulama sistemleri tesisi Pamuk ve Sebzecilik Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Seracılık Kafes Balıkçılığı İltri ve tıbbi bitkiler
4	Aydınluk	11 Km.	Hububat Tütün Çeltik Hayvancılık	Kuruda Bağ-Bahçe Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Seracılık El sanatları
5	Akçalı	19 Km.	Hayvancılık Bağ-Bahçe Sebzecilik Arıcılık A.Fıstığı	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) A.Fıstığı Aşılama Arıcılık
6	Ağaçkonak	30 Km.	Hayvancılık Bağcılık Yem Bitkileri Arıcılık	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) El sanatları Arıcılık
7	Akpınar	25 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek Hayvancılık Bağcılık	E. Bit. Yetiş. Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Balıkçılık Seracılık Kuruda Bağ-Bahçe Kavun-Karpuz Kooperatifçilik Yeni sulama sistemleri tesisi
8	Akdere	38 Km	Hububat Tütün Nohut-Mercimek Bağcılık Hayvancılık A.Fıstığı	Hayvancılığı Geliştirme Kuruda Bağ-Bahçe Kavun-Karpuz İltri ve tıbbi bitkiler
9	Bağdere	9 Km.	Hububat Tütün Bağcılık Hayvancılık Kooperatif Nohut-Mercimek Kavun-Karpuz	Kuruda Bağ-Bahçe Hayvancılığı Geliştirme Yer altı suyundan yararlanma Kavun-Karpuz

10	Bağlıca	29 Km.	Hayvancılık Bağcılık Meyvecilik Yem Bitkileri	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Arıcılık
11	Bağpınar	24 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kavun-Karpuz	Balıkçılık Seracılık Pamuk tarımı Kavun-Karpuz Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
12	Başpınar	10 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek Hayvancılık	Kuruda Bağ-Bahçe Kavun-Karpuz İtri ve tıbbi bitkiler Ahır Hayvancılığının Geliştirilmesi Bağcılık
13	Battalhöyük	23 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Nohut-Mercimek Meyvecilik Sebzecilik	Kuruda Bağ-Bahçe Kavun-Karpuz Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Arıcılık Seracılık II. Ürün Yetiştirme
14	Bebek	30 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Nohut-Mercimek	Kuruda Bağ-Bahçe Balıkçılık Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Pamuk tarımı Kavun-Karpuz
15	Boğazözü	18 Km.	Hayvancılık Tütün Hububat Meyvecilik Sebzecilik Çeltik Arıcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-Bahçe
16	Boztepe	22 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek Ahır Hayvancılığı	Ahır Hayvancılığının Geliştirilmesi Kuruda Bağ-Bahçe Kavun-Karpuz İtri ve tıbbi bitkiler
17	Bozhöyük	20 Km.	Hububat Meyvecilik Fidancılık Tütün Pamuk Hayvancılık Bağcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kavun-Karpuz İtri ve tıbbi bitkiler
18	Börgenek	19 Km.	Hububat Pamuk Hayvancılık Tütün Kuruda Bağ-bahçe	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-Bahçe Kavun-Karpuz Sebzecilik
19	Büklüm	15 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) İtri ve tıbbi bitkiler Kavun-Karpuz
20	Büyük Kavaklı	10 Km.	Hayvancılık Tütün Nohut-Mercimek Pamuk	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kavun-Karpuz İtri ve tıbbi bitkiler

21	Büyük Kırıklı	17 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek Pamuk	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Ahır Hayvancılığının Geliştirilmesi II. Ürün Yetiştirme (susam ve mısır) İltri ve tıbbi bitkiler
22	Çamyurdu	25 Km.	Hayvancılık Tütün Kuruda Bağ-bahçe Hububat Arıcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği El sanatları Meyvecilik Arıcılık
23	Çaylı	26 Km.	Hububat Tütün Kavun-Karpuz Hayvancılık Pamuk Balıkçılık	Endüstri Bitkileri Yetiştirme (Yeni sulama sistemleri tesisi ile) Pamuk ve sebze tarımı Kavun-Karpuz Balıkçılık Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
24	Çayırılı	23 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) İltri ve tıbbi bitkiler El sanatları Tarla Kenarı Meyvecilik
25	Çemberlitaş	9 Km.	Hububat Tütün Bağ-bahçe Hayvancılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-Bahçe El sanatları Sebzecilik
26	Çamlıca	23 Km.	Hububat Tütün Kuruda Bağ-bahçe Hayvancılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Arıcılık El sanatları Kuruda Bağ-Bahçe
27	Çatalağaç	33 Km.	Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe Hububat	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Arıcılık El sanatları Bağcılık
28	Çobandede	27 Km.	Hububat Hayvancılık Tütün Kuruda Bağ-bahçe	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Balıkçılık Suluda Meyvecilik
29	Dandırmaz	27 Km.	Hayvancılık Tütün A.Fıstığı Kuruda Bağ-bahçe Arıcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) A.Fıstığı Yetiştiriciliği Bağcılık Suluda Meyvecilik Arıcılık
30	Davuthan	24 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek Hayvancılık	hububat Nohut-mercimek Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık İltri ve tıbbi bitkiler
31	Derinsu	25 Km.	Hayvancılık Hububat Kuruda Bağ-bahçe Tütün	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Arıcılık El sanatları
32	Dişbudak	22 Km.	Hububat Tütün Pamuk Kavun-Karpuz Balıkçılık	Pamuk tarımı hububat Kavun-Karpuz Balıkçılık Yeni sulama sistemleri tesisi

33	Doğanlı	35 Km.	Tütün Hayvancılık Arıcılık Kuruda Bağ-bahçe	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Arıcılık El sanatları
34	Doyran	18 Km.	Hububat Tütün Kuruda Bağ-bahçe Nohut-Mercimek	Yeni sulama sistemleri tesisi Pamuk tarımı hububat Bağcılık Suluda Meyvecilik Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) İltri ve tıbbi bitkiler
35	Durukaynak	14 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Bağcılık El sanatları
36	Durak	38 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kavun-Karpuz Pamuk	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık İltri ve tıbbi bitkiler Pamuk tarımı
37	Esentepe	5 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Bağcılık Meyvecilik	Hayvancılığın geliştirilmesi Bağcılık İltri ve tıbbi bitkiler
38	Esence	21 Km.	Tütün Hayvancılık Hububat Kuruda Bağ-bahçe	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-Bahçe Suluda Meyvecilik El sanatları
39	Ekinci	36 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık İltri ve tıbbi bitkiler
40	Elmacık	21 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe Kavun-Karpuz Nohut-Mercimek	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Kavun-Karpuz İltri ve tıbbi bitkiler
41	Gölpınar	22 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kavun-Karpuz Nohut-Mercimek	Yeni sulama sistemleri tesisi Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kavun-Karpuz Pamuk tarımı Hububat tarımı
42	Gözebaşı	11 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kavun-Karpuz Kuruda Bağ-bahçe Nohut-Mercimek Pamuk Şeker pancarı	Yeni sulama sistemleri tesisi Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Hububat tarımı Pamuk tarımı Şeker pancarı Suluda Meyvecilik Bağcılık
43	Gökçay	27 Km.	Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe Hububat Arıcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Arıcılık Bağcılık Suluda Meyvecilik El sanatları

44	Gümüşkaya	44 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe A.Fıstığı Balıkçılık Balıkçılık	Yeni sulama sistemleri tesisi Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Pamuk tarımı Hububat tarımı Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Bağcılık Balıkçılık
45	Güneşli	16 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Suluda Meyvecilik
46	Güzelyurt	11 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe Pamuk Şeker pancarı Kavun-Karpuz	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Şeker pancarı İtri ve tıbbi bitkiler Pamuk tarımı Hububat tarımı Yeni sulama sistemleri tesisi
47	Hacıhalil	14 Km.	Hububat Tütün Bağcılık Kuruda Bağ-bahçe Pamuk Kavun-Karpuz Fidancılık	Yeni sulama sistemleri tesisi Pamuk tarımı Hububat tarımı Suluda Meyvecilik Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Kavun-Karpuz İtri ve tıbbi bitkiler
48	Hasankendi	11 Km.	Hububat Tütün Pamuk Meyvecilik Bağcılık Hayvancılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği İtri ve tıbbi bitkiler
49	Ilıcak	36 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kavun-Karpuz Bağcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Suluda Meyvecilik İtri ve tıbbi bitkiler
50	İncebağ	26 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Balıkçılık Bağcılık Pamuk tarımı Yeni sulama sistemleri tesisi Hububat tarımı
51	İnceler	14 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Bağcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Kavun-Karpuz
52	İndere	6 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Nohut-Mercimek sebzecilik Meyvecilik	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği sebze yetiştiriciliği Suluda Meyvecilik Bağcılık Arıcılık El sanatları
53	İpekli	18 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Bağcılık Kavun-Karpuz	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Kavun-Karpuz

54	Karagöl	16 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Nohut-Mercimek	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kavun-Karpuz İtri ve tıbbi bitkiler Bağcılık
55	Karakoç	20 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Tarla Kenarı Meyvecilik
56	Karaağaç	21 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Meyvecilik Bağcılık Yem Bitkisi Yetiş.	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Bağcılık Suluda Meyvecilik El sanatları
57	Karahöyük	19 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Bağcılık Meyvecilik	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Kavun-Karpuz Nohut-Mercimek
58	Kaşköy	30 Km.	Tütün Hayvancılık Meyvecilik Yem Bitkisi Yetiş. Bağcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Bağcılık Suluda Meyvecilik El sanatları Arıcılık
59	Kavak	35 Km.	Fasulye Tütün Yem Bitkisi Yetiş. Meyvecilik Arıcılık Bağcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Galeri Kavakçılığı Alabalık Yetiştiriciliği Arıcılık
60	Kayacık	17 Km.	Hayvancılık Hububat Tütün Nohut-Mercimek	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği İtri ve tıbbi bitkiler El sanatları
61	Kayaönü	11 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Bağcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yem Bitkisi Yetiştiriciliği El sanatları
62	Kayatepe	19 Km.	Hayvancılık Tütün Yem Bitkisi Yetiş. Meyvecilik	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Meyvecilik (zeytin) Bağcılık El sanatları Ahır Hayvancılığı
63	Kemer kaya	15 Km.	Tütün Hububat Hayvancılık	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Tarla Kenarı Meyvecilik Bağcılık El sanatları Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme)
64	Kındıralı	17 Km.	Hububat Tütün	Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği El sanatları Tarla Kenarı Meyvecilik II. Ürün Mısır ve Susam

65	Kızılcapınar	11 Km.	Hububat Bağcılık Tütün Hayvancılık	Balıkçılık Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Bağcılık El sanatları Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme)
66	Kızılcahöyük	16 Km.	Hububat Tütün	Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği Mantarcılık El sanatları II. Ürün Mısır ve Susam
67	Koçali	32 Km.	Tütün Hububat Bağcılık Hayvancılık	Kuruda Meyvecilik Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Arıcılık Ahır Hayvancılığı Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Tarla Kenarı Meyvecilik
68	Koruköy	12 Km.	Hayvancılık Tütün Kuruda Bağ-bahçe	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) A.Fıstığı Aşılama Bağcılık El sanatları
69	Kozan	33 Km.	Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe Orman ürünleri sebzecilik	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Kuruda Meyvecilik (zeytin-badem) El sanatları
70	Kuştepe	18 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe	Ahır Hayvancılığı Bağcılık İltri ve tıbbi bitkiler El sanatları
71	Kuyulu	33 Km.	Hayvancılık Bağcılık Arıcılık A.Fıstığı Tütün	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-bahçe A.Fıstığı Aşılama El sanatları
72	Dağ Kuyucak	22 Km.	Hayvancılık Bağcılık Arıcılık A.Fıstığı Tütün	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-bahçe A.Fıstığı Aşılama El sanatları
73	Kuşakkaya	22 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık A.Fıstığı	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-bahçe A.Fıstığı Aşılama El sanatları
74	Kuyucak	22 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık A.Fıstığı	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-bahçe İltri ve tıbbi bitkiler Ahır Hayvancılığı
75	Külahhöyük	25 Km.	Hububat Tütün sebzecilik pamuk Bağcılık	Kuruda Bağ-bahçe Seracılık İltri ve tıbbi bitkiler Tarla Kenarı Meyvecilik
76	Lokman	7 Km.	Hububat Tütün sebzecilik Hayvancılık Nohut-Mercimek	Kuruda Bağ-bahçe Ahır Hayvancılığı İltri ve tıbbi bitkiler Kapari Tarımı Seracılık

77	Mestan	45 Km.	Tütün Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe Meyvecilik Kavakçılık	Galeri Kavakçılığı Arıcılık Tarla Kenarı Meyvecilik El sanatları
78	Oluklu	18 Km.	Hububat Kuruda Bağ-bahçe Hayvancılık Nohut-Mercimek	Kuruda Bağ-bahçe Tarla Kenarı Meyvecilik Arıcılık Ahır Hayvancılığı
79	Olgunlar	18 Km.	Hububat Kuruda Bağ-bahçe Hayvancılık Nohut-Mercimek	Kuruda Bağ-bahçe Tarla Kenarı Meyvecilik Arıcılık Ahır Hayvancılığı
80	Ormaniçi	14 Km.	Tütün Hayvancılık Bağcılık Arıcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-bahçe El sanatları Arıcılık
81	Paşamezrası	18 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Nohut-Mercimek	Balıkçılık Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği El sanatları Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme)
82	Payamlı	5 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek	Ahır Hayvancılığı Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği
83	Pınaryayla	28 Km.	Tütün Hayvancılık Hububat	Tarla Kenarı Meyvecilik Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Teraslarda Meyvecilik
84	Sarıharman	21 Km.	Hububat Tütün Bağcılık Nohut-Mercimek	Ahır Hayvancılığı Kuruda Bağ-bahçe Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği
85	Sarıkaya	55 Km.	Nohut-Mercimek Hububat Meyvecilik Hayvancılık Arıcılık	Yemelik Baklagil Yetişt. Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Suluda Meyvecilik, El Sanatları
86	Şerefli	22 Km.	Kuruda Bağ-bahçe Hayvancılık Hububat Tütün A.Fıstığı	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Tarla Kenarı Meyvecilik A.Fıstığı Aşılama İtri ve tıbbi bitkiler Bağcılık, Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği Seracılık, El Sanatları, Sebzecilik
87	Taşgedik	15 Km.	Hayvancılık Tütün Bağcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-bahçe El sanatları
88	Taşpınar	12 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek	Ahır Hayvancılığı Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği İtri ve tıbbi bitkiler Bağcılık
89	Tekpınar	13 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek	İtri ve tıbbi bitkiler El sanatları Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği
90	Toptepe	12 Km.	Hayvancılık Kuruda Bağ-bahçe Hububat	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-bahçe Bağcılık

91	Uğurca	31 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık Bağcılık	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Tarla Kenarı Meyvecilik Yemeklik Baklagil Yetişt.İ.
92	Uludam	16 Km.	Hayvancılık Hububat Tütün	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Tarla Kenarı Meyvecilik Kuruda bağ-bahçe
93	Uzunköy	34 Km.	Hayvancılık Kuruda bağ-bahçe Yem Bitkileri	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yemeklik Baklagil Yetişt.İ. Oyuntularda ceviz yetiş. El sanatları Kooperatifçilik
94	Uzunpınar	17 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek Hayvancılık	Yemeklik Baklagil Yetişt.İ. Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği El sanatları İltri ve tıbbi bitkiler Ahır hayvancılığı
95	Varlık	23 Km.	Hayvancılık Bağcılık Tütün	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Yemeklik Baklagil Yetişt.İ. El sanatları Ahır hayvancılığı
96	Yarmakaya	11 Km.	Hububat Tütün pamuk	II. Ürün Mısır ve Susam Silajlık Mısır Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği El sanatları İltri ve tıbbi bitkiler
97	Yazlık	24 Km.	Hububat Tütün pamuk	II. Ürün Mısır ve Susam Balıkçılık Kavun ve Karpuz İltri ve tıbbi bitkiler
98	Yazıca	20 Km.	Hububat Tütün	Yemeklik Baklagil Yetişt.İ. Seracılık Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği Kavun ve Karpuz
99	Yazıbaşı	25 Km.	Hayvancılık Hububat Tütün	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Tarla Kenarı Meyvecilik Bağcılık Yem Bitkileri Üretimi
100	Yedioluk	38 Km.	Hayvancılık Tütün Hububat	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Kuruda Bağ-bahçe Bağcılık, Arıcılık, El Sanatları
101	Yenice	10 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık	Kuruda Bağ-bahçe Bağcılık Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) El sanatları
102	Yenigüven	8 Km.	Hububat Tütün Meyvecilik Bağcılık Hayvancılık	Kuruda Bağ-bahçe Suluda Meyvecilik Arıcılık Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği Bağcılık Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme)
103	Yeniköy	25 Km.	Hububat Hayvancılık Tütün Sebzecilik	Sebzecilik Kavun ve Karpuz Bağcılık Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) El sanatları İltri ve tıbbi bitkiler

104	Yeşiltepe	9 Km.	Hayvancılık Hububat Tütün	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Kuruda Bağ-bahçe Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği
105	Palanlı	15 Km.	Hayvancılık Tütün Bağcılık Meyvecilik	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Bağcılık Kuruda Bağ-bahçe El sanatları
106	Dardağan	12 Km.	Hayvancılık Tütün Hububat	Mera Islahı (hayvancılığı geliştirme) Tarla Kenarı Meyvecilik Yem Bitkileri Üretimi
107	Eski Hısnımansur	7 Km.	Hububat Tütün	Yem Bitkileri Üretimi Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği Ahır Hayvancılığı El sanatları
108	Ziyaret Payamlı	8 Km.	Hububat Hayvancılık Tütün	Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği II. Ürün Mısır ve Susam Tarla Kenarı Meyvecilik
109	Yeşilova	10 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık	Yem Bitkileri Üretimi Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği El sanatları
110	Yayladamı	12 Km.	Hububat Tütün	Bağcılık Ahır Hayvancılığı Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği El sanatları
111	Çamgazi	11 Km.	Hububat Tütün Sebzecilik Hayvancılık	Kuruda Bağ-bahçe Suluda Meyvecilik Bağcılık Seracılık İtri ve tıbbi bitkiler Sebzecilik Kavun ve Karpuz Yemeklik Baklagil Yetişt.
112	Akyazı	16 Km.	Tütün Hububat Nohut-Mercimek Hayvancılık	Kuruda Bağ-bahçe Bağcılık Ahır hayvancılığı Yemeklik Baklagil Yetişt. Yemlik Baklagil Yetişt.

ÇELİKHAN

SIRA NO	KÖYÜN ADI	MERKEZE UZAKLIĞI	HALİHAZIR ÜRÜN DESENİ	ÖNERİLEN ÜRÜN DESENİ
1	Aksu	17 Km.	Hayvancılık,Tütün,Yonca, Buğday,K.Soğan,Nar, İncir,Sebzecilik, Arıcılık	Mer'a Islahı, Arıcılık, Bahçe Tarımı , Hayvancılık
2	Altıntaş	31 Km.	Hayvancılık,Arıcılık,Buğday, K.Fasulye	Mer'a Islahı, Arıcılık, K.Fasulye , Hayvancılık
3	İzci	28 Km.	Hayvancılık,Arıcılık,Tütün, Yonca, Mısır, Buğday, Korunga, Fiğ, Y.Fıstığı, Sebzecilik, Bağcılık	Mer'a Islahı, Arıcılık,
4	Kalecik	30 Km.	Hayvancılık,Kayısı, Buğday, K.Fasulye, Sebzecilik	Mer'a Islahı, Arıcılık, Hububat, Hayvancılık
5	Karaçayır	24Km	Hayvancılık, Tütün, Yonca, Mısır,Buğday,Korunga, Fiğ,Ceviz, A.Fıstığı,Sebzecilik	Sebzecilik, Hayvancılık, Arıcılık, Bahçe Tarımı
6	Karagöl	32 Km.	Hayvancılık,Arıcılık,Elma, Yonca,Mısır,Buğday,	Mer'a Islahı, Arıcılık, Hububat, Hayvancılık

7	Korucak	25 Km.	Hayvancılık,Arıcılık,Yonca, Mısır, Buğday,Patates,Elma, Ceviz, Sebzecilik	Mer'a Islahı, Arıcılık, Bahçe Tarımı, Hayvancılık
8	Köseuşağı	9 Km.	Hayvancılık,Tütün,K.Fasulye, Buğday, Elma, Ceviz, Sebzecilik, Arıcılık	Arıcılık, Bahçe Tarımı, Sebzecilik, Kafes Balıkçılığı, Hayvancılık
9	Merkez		Hayvancılık, Tütün, K.Fasulye, Arıcılık, Nohut, Mısır, Buğday, Arpa, Elma, Armut, Ceviz, Kiraz, Vişne, Erik, Sebzecilik, Bağcılık	Mera Islahı, Arıcılık, Bahçe tarımı, K.Fasulye
10	Mutlu	25Km	Kayısı,A.Fıstığı,Sebzecilik,Korunga, Fiğ, Ceviz, Mısır, Buğday, Arpa, Hayvancılık, Tütün, Yonca	Mera Islahı, Arıcılık, Bahçe tarımı, Sebzecilik, Hayvancılık
11	Pınarbaşı	6Km	Hayvancılık, Tütün, K.Fasulye, Arıcılık, Nohut, Mısır, Buğday, Arpa, Patates, Elma, Ceviz, Kiraz, Vişne, Sebzecilik	Bahçe tarımı, Mera Islahı, Arıcılık
12	Recep	22Km	Sebzecilik, Bağcılık,Arıcılık,Tütün, Buğday, K.Soğan, Mısır, Yonca, Hayvancılık	Mera Islahı, Bahçe Tarımı, Sebzecilik, Hayvancılık
13	Taşdamar	22Km	Yonca, Mısır, Buğday, Arpa, Hayvancılık, Arıcılık, K.Fasulye, Patates, Korunga, Elma, Ceviz, Kiraz, Sebzecilik, Bağcılık	Mera Islahı, Arıcılık, Bağcılık, Bahçe tarımı, Hayvancılık
14	Yağızatlı	26 Km.	Hayvancılık, Tütün, Yonca, Mısır, Buğday, K.Soğan, Ceviz, Nar, Dut, İncir, T.Hurması, Sebzecilik, Arıcılık	Mer'a Islahı, Arıcılık, Bahçe Tarımı
15	Yeşiltepe	28Km	Sebzecilik,Bağcılık,Tütün, Yonca, Mısır Buğday, Kuru soğan, Ceviz	Hayvancılık, Bahçe Tarımı, Mera Islahı, Arıcılık
16	Yeşilyayla	10 Km.	Hayvancılık,Tütün,K.Fasulye, Arıcılık, Yonca, Mısır, Buğday, Elma, Ceviz, Kiraz	Mer'a Islahı, Arıcılık, Hayvancılık, K.Fasulye

BESNİ İLÇESİ

SIRA NO	KÖYÜN ADI	MERKEZE UZAKLIĞI	HALİHAZIR ÜRÜN DESENİ	ÖNERİLEN ÜRÜN DESENİ
1	Akdurak	45 Km	Hububat Pamuk A.Fıstığı Tütün Mısır Kavun-Karpuz Bağcılık Hayvancılık	Yem Bitkisi Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Nohut-Mercimek
2	Akkuyu	35 Km.	Hububat A.Fıstığı	Nohut-Mercimek Bağcılık
3	Akpınar	25 Km.	Hububat A.Fıstığı Meyvecilik Bağcılık Sebzecilik	Seracılık Hayvancılık Arıcılık
4	Alıçlı	43 Km.	Hububat Tütün	Hayvancılık Nohut-Mercimek
5	Aşağıçöplü	20 Km.	Hububat Meyvecilik Sebzecilik Hayvancılık	Seracılık Arıcılık Bağcılık

6	Aşağısöğütü	25 Km.	Hububat Pamuk Tütün A.Fıstığı	Mısır Soya Fasulyesi Şeker Pancarı Kolza Bağcılık
7	Atmalı	17 Km.	Hububat Bağcılık Tütün Sebzecilik	Nohut-Mercimek Arıcılık
8	Başlı	25 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık	Nohut-Mercimek Kimyon
9	Beşkoz	17 Km.	Hububat Meyvecilik Sebzecilik Arıcılık	Yem Bitkisi Hayvancılık
10	Beşyol	35 Km.	Hububat Pamuk Tütün Kavun-Karpuz	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır
11	Boncuk	15 Km.	Hububat A.Fıstığı Bağcılık	Hayvancılık Arıcılık
12	Burunçayır	13 Km.	Hububat Bağcılık Tütün Meyvecilik Sebzecilik Süt Sığırcılığı	Seracılık Yem Bitkisi Arıcılık
13	Camuşcu	35 Km.	Hububat Pamuk Tütün	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza
14	Çakallı	15 Km.	Hububat Bağcılık A.Fıstığı	Hayvancılık
15	Çakırhöyük	35 Km.	Hububat Tütün Pamuk Sebzecilik	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza Şeker Pancarı
16	Çaykaya	18 Km.	A.Fıstığı Bağcılık Hayvancılık	Arıcılık
17	Çilboğaz	8 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek	Bağcılık
18	Çomak	30 Km.	Hububat Pamuk Tütün Kavun-Karpuz	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza
19	Çorak	45 Km.	Hububat Bağcılık A.Fıstığı Hayvancılık	Arıcılık

20	Dikilitaş	35 Km.	Hububat Pamuk Tütün	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza
21	Doğankaya	23 Km.	Hububat Tütün	Bağcılık Arıcılık
22	Eğerli	16 Km.	Hububat Bağcılık A.Fıstığı Hayvancılık	Arıcılık
23	Eskiköy	10 Km.	Hububat A.Fıstığı Bağcılık Hayvancılık	Arıcılık
24	Geçitli	28 Km.	Hububat Pamuk Tütün	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza
25	Gümüşlü	25 Km.	Hububat Tütün Hayvancılık	Nohut-Mercimek
26	Güneykaş	15 Km.	Hububat Meyvecilik Sebzecilik Bağcılık	Seracılık Arıcılık
27	Hacihalil	35 Km.	Hububat Tütün Pamuk Kavun-Karpuz Hayvancılık	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza
28	Harmanardı	5 Km.	Hububat Tütün Sebzecilik	Nohut-Mercimek Arıcılık Hayvancılık Bağcılık
29	Hasanlı	30 Km.	Hububat Pamuk Bağcılık Tütün Hayvancılık	Soya Fasulyesi Mısır
30	Karagüveç	15 Km.	A.Fıstığı Bağcılık Hayvancılık	Arıcılık
31	Karalar	45 Km.	Hububat A.Fıstığı Bağcılık Hayvancılık	Arıcılık
32	Kargalı	40 Km.	Hububat Pamuk Mısır Tütün	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Kolza Seracılık
33	Kesecik	30 Km.	Hububat Pamuk Tütün	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza

34	Kesmetepe	40 Km.	Hububat Pamuk Sebzecilik Tütün	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza Bağcılık
35	Kızılhisar	10 Km.	Hububat Meyvecilik Sebzecilik Bağcılık Tütün	Seracılık Arıcılık Hayvancılık
36	Kızılın	45 Km.	Hububat Tütün Nohut-Mercimek Balıkçılık	Pamuk
37	Kızılpınar	10 Km.	Meyvecilik Hayvancılık Bağcılık A.Fıstığı	Arıcılık
38	Konuklu	15 Km.	Hububat Pamuk Tütün Mısır	Bağcılık Meyvecilik
39	Köseceli	22 Km.	Hububat Bağcılık A.Fıstığı Tütün	Arıcılık Hayvancılık
40	Kurugöl	15 Km.	Hububat Bağcılık A.Fıstığı Hayvancılık	Arıcılık
41	Kutluca	25 Km.	Hububat Pamuk Tütün, Mısır	Nohut-Mercimek Kimyon Bağcılık
42	Kuzevleri	24 Km.	Hububat Meyvecilik A.Fıstığı Hayvancılık	Arıcılık Yem Bitkisi
43	Merkez		Hububat Meyvecilik A.Fıstığı Bağcılık Arıcılık Hayvancılık Tütün	Kimyon
44	Oyalı	10 Km.	Hububat Meyvecilik A.Fıstığı Bağcılık Hayvancılık Sebzecilik	Arıcılık Yem Bitkisi
45	Oyratlı	20 Km.	Hububat A.Fıstığı Bağcılık Sebzecilik Meyvecilik Hayvancılık	Arıcılık Yem Bitkisi
46	Pınarbaşı	35 Km.	Hububat A.Fıstığı Bağcılık Hayvancılık	Arıcılık

47	Sarıkaya	45 Km.	Hububat Pamuk Mısır Kavun-Karpuz Tütün Mercimek	Bağcılık Yer Fıstığı Soya Fasulyesi
48	Sarıyaprak	20 Km.	Hububat A.Fıstığı Bağcılık Hayvancılık	Arıcılık
49	Sayören	45 Km.	Hububat Kavun-Karpuz Hayvancılık Tütün Nohut-Mercimek	Kimyon
50	Suvarlı	35 Km.	Hububat A.Fıstığı Bağcılık Hayvancılık	Arıcılık
51	Şambayat	21 Km.	Hububat Pamuk Meyvecilik Sebzecilik Tütün	Bağcılık Arıcılık Nohut-Mercimek Kimyon
52	Taşılyazı	10 Km.	Hububat Meyvecilik Sebzecilik Nohut-Mercimek Hayvancılık, Tütün	Arıcılık Seracılık
53	Tekağaç	22 Km.	Hububat Pamuk Mısır Tütün	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Kolza
54	Tokar	25 Km.	Hububat Pamuk Tütün	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza
55	Toklu	15 Km.	Hububat A.Fıstığı Hayvancılık Bağcılık	Arıcılık
56	Uzunkuyu	18 Km.	Hububat A.Fıstığı Bağcılık Hayvancılık	Arıcılık
57	Üçgöz	14 Km.	Hububat Çeltik Kavun-Karpuz Nohut-Mercimek Sebzecilik Tütün Pamuk	Kimyon Bağcılık Susam
58	Yazıbeydilli	32 Km.	Hububat Pamuk Kavun-Karpuz Tütün	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Kolza
59	Yazıkarakuyu	32 Km	Hububat Pamuk Kavun-Karpuz Tütün Mısır	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Kolza

60	Yelbastı	10 Km	Hububat Kavun-Karpuz Hayvancılık Susam Çeltik Tütün	Bağcılık Arıcılık
61	Yeniköy	35 Km.	Hububat Pamuk Tütün Sebzecilik	Yer Fıstığı Soya Fasulyesi Mısır Bağcılık
62	Yoldüzü	28 Km.	Hububat Pamuk Tütün	Bağcılık
63	Yukarısöğütlü	35 Km.	Hububat Pamuk Tütün Sebzecilik Bağcılık Hayvancılık	Arıcılık Yem Bitkisi Meyvecilik

GÖLBAŞI İLÇESİ

SIRA NO	KÖYÜN ADI	MERKEZE UZAKLIĞI	HALİHAZIR ÜRÜN DESENİ	ÖNERİLEN ÜRÜN DESENİ
1	A.Karakuyu	29 Km.	Antep Fıstığı Hayvancılık	Yem Bitkileri yetiştiriciliği Arıcılık
2	A.Nasırlı	29 Km.	Hububat Antep Fıstığı Nohut Bağcılık Hayvancılık	Hindi yetiştiriciliği Kuruda Bağ Bahçe Kavun-Karpuz yetiştiriciliği
3	A.Azaplı	15 Km.	Hububat Meyvecilik Sebzecilik	Seracılık Çilek Mısır Soya
4	Akçabel	17 Km.	Hububat Sebzecilik Meyvecilik Hayvancılık Arıcılık	Yem Bitkisi yetiştiriciliği Seracılık Mera Islahı(Hayvancılığı Geliştirme)
5	Akçakaya	6 Km.	Hububat Bağcılık Antep Fıstığı Hayvancılık	Antep Fıstığı Aşılama Yem Bitkisinin Yetiştiriciliği Arıcılık
6	Aktoprak	15 Km.	Hububat Sebzecilik Meyvecilik Yem Bitkileri	Kuruda bağ ve bahçe Yem Bitkileri Seracılık Çilek
7	Bağlarbaşı	11 Km.	Hububat Sebzecilik Meyvecilik Bağcılık Antep Fıstığı	Seracılık Antep Fıstığı Aşılama Çilek
8	Balkar Beldesi	9 Km	Hububat Hayvancılık Meyvecilik Sebzecilik Antep fıstığı Bağcılık Kooperatifçilik	Yem Bitkileri yetiştiriciliği El Sanatları A.Fıstığı Mercimek Mısır

9	Belören Beldesi	22 Km.	Hububat Hayvancılık A.Fıstığı Bağcılık Nohut Arıcılık	Kuruda Bağ-Bahçe El Sanatları A.Fıstığı aşılması Yem bitkileri Kooperatifçilik Kavun-Karpuz
10	Cankara	28 Km.	Sebzecilik Meyvecilik Bağcılık	Seracılık Bağcılığı geliştirme Arıcılık
11	Çatalağaç	23 Km	Hububat Hayvancılık Tütün Nohut	Yem Bitkileri yetiştiriciliği Mercimek Üreticiliği Bağcılık
12	Çataltepe	7 Km.	Hububat Antep Fıstığı Bağcılık Hayvancılık	Yem Bitkisi yetiştiriciliği Seracılık İtri bitkiler Arıcılık
13	Çelik	14 Km.	Hububat Bağcılık Nohut Hayvancılık	Kuruda Bağ-Bahçe Bağcılık
14	Gedikli	31 Km.	A.Fıstığı Hayvancılık	Yem Bitkisi yetiştiriciliği A.Fıstığı aşılama
15	Hacılar	17 Km.	Hububat Bağcılık Antep Fıstığı	Antep Fıstığı Aşılama Kuruda Bağ-Bahçe Bağcılık
16	Hamzalar	28 Km	Hububat Sebzecilik Meyvecilik Arıcılık Yem Bitkileri	İtri Bitkiler Arıcılık Seracılık
17	Harmanlı Beldesi	12 Km.	Hububat Sebzecilik Meyvecilik Bağcılık, Arıcılık El sanatları, Kooperatifçilik	Seracılık Kooperatifçilik Bağcılıkta yüksek terbiye sistemleri Yem bitkileri yetiştiriciliği Çilek
18	Haydarlı	28 Km	Hububat Meyvecilik Tütün Nohut	Yem Bitkileri yetiştiriciliği Mercimek Üreticiliği Kuruda Bağ-Bahçe Kimyon Yetiştiriciliği
19	Karabahşili	22 Km.	Hububat Meyvecilik Hayvancılık	Yem Bitkileri yetiştiriciliği Meyvecilik Arıcılık
20	Karaburun	4 Km.	Sebzecilik Meyvecilik Sebzecilik El Sanatları	Kavun-Karpuz Hindi yetiştiriciliği Mısır
21	Kösüklü	21 Km.	Antep Fıstığı Hububat Hayvancılık Nohut	Yem Bitkileri yetiştiriciliği A.Fıstığı aşılması Kuruda Bağ-Bahçe Mısır
22	Küçükören	25 Km.	Nohut Hububat Bağcılık Hayvancılık	Mercimek Üreticiliği Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Kuruda Bağ-Bahçe Kimyon Yetiştiriciliği

23	Meydan	22 Km.	Hububat Sebzecilik Yem Bitkileri	Baklagil Yetiştiriciliği Itri Bitkiler Arıcılık Soya
24	Ozan	6 Km.	Hububat Sebzecilik Meyvecilik Mısır	Çilek Yetiştiriciliği Mısır Seracılık Ayçiçeği Yetiştiriciliği
25	Örenli	6 Km.	Hububat Hayvancılık Antep Fıstığı	Antep Fıstığı Aşılama Yem Bitkisin Yetiştiriciliği Arıcılık Kuruda Bağ-Bahçe
26	Savran	16 Km.	Hububat Hayvancılık Meyvecilik	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Itri Bitkiler Bağcılık Arıcılık
27	Y.Çöplü	6 Km.	Hububat Hayvancılık Bağcılık Antep Fıstığı	Kimyon Yetiştiriciliği Antep Fıstığı Aşılama Yem Bitkileri
28	Y.Karakuyu	24 Km	Hayvancılık Antep fıstığı	A.Fıstığı Aşılması Arıcılık
29	Yarbaşı	30 Km.	Hububat A.Fıstığı Tütün	Kuruda Bağ-Bahçe Seracılık Sarımsak-Soğan yetiştiriciliği
30	Yaylacık	19 Km.	Hububat Sebzecilik Meyvecilik	Seracılık Çilek Yetiştiriciliği Mısır Ayçiçeği Yetiştiriciliği Arıcılık
31	Yeniköy	30 Km.	Hububat Tütün	Nohut-Mercimek Yetiştiriciliği Bağcılık
32	Yeşilova	20 Km.	Sebzecilik Hububat Hayvancılık Meyvecilik Mısır Yem Bitkileri	Hindi yetiştiriciliği Silajlık mısır Yetiştiriciliği Yer altı suyundan yararlanma Soya Fasulyesi
33	Y.Nasırlı	26 Km.	Bağcılık Hayvancılık A.Fıstığı	Kuruda Bağ-Bahçe A.Fıstığı aşılması
34	Merkez	0	Hububat Sebzecilik Meyvecilik Hayvancılık Mısır Arıcılık	Çilek Yetiştiriciliği Seracılık Mısır Ayçiçeği Yetiştiriciliği

KAHTA İLÇESİ

SIRA NO	KÖYÜN ADI	MERKEZE UZAKLIĞI	HALİHAZIR ÜRÜN DESENİ	ÖNERİLEN ÜRÜN DESENİ
1	Merkez		Hububat Hayvancılık Sera Bağ-Bahçe Meyvecilik Tütün Nohut Mercimek El sanatları	Ayçiçeği Soya fasulyesi Mısır Meyveciliği geliştirme Seracılık Itri ve Tıbbi Bitkiler Yem Bitkisi Yetiştiriciliği

2	Akalın	52Km	Hububat Hayvancılık Pamuk Bağ Sebze	Antepfıstığı Zeytin Mısır Ayçiçeği Balıkçılığın Geliştirilmesi
3	Akıncılar	50Km	Hububat Nohut Mercimek Pamuk Bağ Hayvancılık Bahçe Arıcılık	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği El Sanatları İltri ve Tıbbi Bitkiler Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme Arıcılığı Geliştirme Zeytin
4	Akkavak	28 Km	Hububat Tütün Bağ Meyvecilik Nohut Hayvancılık	Mera Islahı Meyveciliği Geliştirme İltri ve Tıbbi Bitkiler Zeytin Antepfıstığı
5	Akpınar	18 Km	Hububat Hayvancılık Bağ Mercimek Bahçe Tütün Antep Fıstığı	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Antepfıstığı Aşılama Meyveciliği geliştirme El Sanatları İltri ve Tıbbi Bitkiler Zeytin
6	Aktaş	65 Km	Pamuk Hububat Hayvancılık Tütün Arıcılık, Bağ-Bahçe	Soya Fasulyesi Kafes Balıkçılığı Meyveciliği Geliştirme Ayçiçeği
7	Akdoğan	25 Km	Hububat Hayvancılık Arıcılık Bağ-Bahçe Sebze Kavun	Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme El Sanatları Arıcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği İltri ve Tıbbi Bitkiler
8	Alıdam	55 Km	Hayvancılık Bağ-Bahçe Hububat Meyvecilik Sebze	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme El Sanatları Arıcılığı Geliştirme
9	Arılı	13 Km	Hububat Hayvancılık Tütün Pamuk Mercimek Nohut, Sebze	Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme Bağcılığı Geliştirme Zeytin Seracılık Mısır
10	Aydınpınar	35 Km	Hayvancılık Hububat Bağ-Bahçe Tütün	Arıcılığı Geliştirme İltri ve Tıbbi Bitkiler El Sanatları Hayvancılığı Geliştirme
11	Bağbaşı	30 Km	Hububat Mercimek Nohut Hayvancılık Arıcılık Bağ-Bahçe Tütün	Bağcılığı Geliştirme Antepfıstığı Arıcılığı Geliştirme El Sanatları İltri ve Tıbbi Bitkiler Zeytin

12	Ballı	40 Km	Hayvancılık Hububat Tütün Bağ-Bahçe	Hayvancılığı Geliştirme Arıcılığı Geliştirme Zeytin
13	Belenli	20 Km	Hayvancılık Hububat Bağ-Bahçe Antep Fıstığı Pamuk Balıkçılık	Antepfıstığı Geliştirme Kafes Balıkçılığı Hayvancılığı Geliştirme Mera Islahı Mısır Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
14	Belören	20 Km	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Arıcılık Yem Bitkileri	Hayvancılığı Geliştirme İtri ve Tıbbi Bitkiler Bağcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
15	Beşikli	52 Km	Hububat Tütün Hayvancılık Nohut Arıcılık, Mercimek	Kuruda Bağ-bahçe İtri ve Tıbbi Bitkiler Hayvancılığı Geliştirme Zeytin
16	Boğazkaya	20 Km	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Sebze Nohut Mercimek	El Sanatları Hayvancılığı Geliştirme Bağcılığı Geliştirme Zeytin Mera Islahı Antepfıstığı
17	Bostanlı	57 Km	Hububat Hayvancılık Sebze Bağ-Bahçe Arıcılık Balıkçılık	Kafes Balıkçılığı Hayvancılığı Geliştirme Kuruda Bağ-bahçe Zeytin Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Pamuk
18	Bozpınar	40 Km	Hububat Hayvancılık Arıcılık Bağ-Bahçe Sebze, Tütün	El Sanatları İtri ve Tıbbi Bitkiler Sebzecilik Zeytin Bağcılığı Geliştirme
19	Boztarla	14 Km	Hububat Hayvancılık Tütün Mercimek Bağ	Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme Bağcılığı Geliştirme Hindi yetiştiriciliği Zeytin
20	Bölükayla	22 Km	Hayvancılık Hububat Bağ-Bahçe Sebze El Sanatları Tütün Mercimek, Arıcılık	Seracılık Mera Islahı Arıcılığı Geliştirme Sebzecilik Kooperatifçilik Zeytin Bağcılığı Geliştirme
21	Burmapınar	25 Km	Hububat Hayvancılık Tütün Sebze Bağ-Bahçe	Antepfıstığı El Sanatları Kuruda Bağ-bahçe Zeytin Bağcılığı Geliştirme
22	Büyükbey	10 Km	Hububat Mercimek Pamuk Tütün Hayvancılık Bağ-Bahçe, Sebze	Soya Fasulyesi Ayçiçeği Sebzecilik Mısır Seracılık Yem Bitkisi Yetiştiriciliği

23	Büyükdağ	30 Km	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Tütün Mercimek Pamuk	İtri ve Tıbbi Bitkiler Hayvancılığı Geliştirme Mera Islahı Zeytin Bağcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
24	Çakıreşme	22 Km	Hububat Tütün Hayvancılık Mercimek Balıkçılık	Mera Islahı Balıkçılığın Geliştirilmesi Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Zeytin Bağcılığı Geliştirme
25	Çaltılı	17 Km	Hububat Hayvancılık Sebze Tütün Bağ-Bahçe	Sebzecilik Mera Islahı İtri ve Tıbbi Bitkiler Mısır Zeytin
26	Çardak	27 Km	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Nohut	Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme Kuruda Bağ-bahçe Zeytin
27	Çataltepe	6 Km	Hububat Hayvancılık Pamuk Tütün Sebze	Soya Fasulyesi Ayçiçeği İtri ve Tıbbi Bitkiler Mısır Seracılık
28	Çaybaşı	20 Km	Hububat Hayvancılık Mercimek Bağ-Bahçe Tütün Pamuk Sera	Ayçiçeği Soya Fasulyesi İtri ve Tıbbi Bitkiler Mısır Seracılık Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Hayvancılığı Geliştirme
29	Çıralık	7 Km	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Tütün Mercimek Sebze	Hayvancılığı Geliştirme El Sanatları Mera Islahı Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Meyveciliği Geliştirme Zeytin
30	Çukurtaş	12 Km	Hububat Hayvancılık Mercimek Nohut Bağ-Bahçe Tütün	Mera Islahı Kuruda Bağ-bahçe İtri ve Tıbbi Bitkiler Zeytin Bağcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
31	Damlacık	25 Km	Hayvancılık Hububat Antep Fıstığı Zeytin Sebze Bağ-Bahçe Arıcılık Meyvecilik	El Sanatları Meyveciliği Geliştirme Antepfıstığı Aşılama Arıcılığı Geliştirme İtri ve Tıbbi Bitkiler Zeytin Bağcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
32	Doluca	18 Km	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe El Sanatları Tütün Mercimek	Hayvancılığı Geliştirme Arıcılığı Geliştirme İtri ve Tıbbi Bitkiler Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Zeytin Bağcılığı Geliştirme
33	Dumlu	47 Km	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe	İtri ve Tıbbi Bitkiler Hayvancılığı Geliştirme Arıcılık

34	Durak	42 Km	Hububat Hayvancılık Mercimek Bağ-Bahçe Sera Meyvecilik Süt sığırcılığı Yem Bitkileri	Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme Seracılık Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Mısır Ayçiçeği Zeytin Bağcılığı Geliştirme
35	Dut	12 Km	Hububat Hayvancılık Tütün Mercimek Pamuk Sebze	İtri ve Tıbbi Bitkiler Ayçiçeği Soya Fasulyesi Mısır Meyveciliği Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
36	Dardoğan	67 Km	Hububat Hayvancılık Pamuk Balıkçılık Meyvecilik	Soya Fasulyesi Ayçiçeği Meyveciliği Geliştirme Kafes Balıkçılığı Mısır
37	Eceler	40 Km	Hububat Hayvancılık Tütün Nohut Bağ-Bahçe Arıcılık	İtri ve Tıbbi Bitkiler Mera Islahı Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Arıcılığı Geliştirme Zeytin Bağcılığı Geliştirme
38	Ekinci	38 Km	Hububat Hayvancılık Mercimek Tütün Bağ-Bahçe Sebze	İtri ve Tıbbi Bitkiler Hayvancılığı Geliştirme Mera Islahı Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Zeytin Bağcılığı Geliştirme
39	Erikdere	10 Km	Hububat Hayvancılık Sebze Bağ-Bahçe Tütün Meyvecilik	Sebzecilik Meyveciliği Geliştirme İtri ve Tıbbi Bitkiler Hayvancılığı Geliştirme Zeytin Bağcılığı Geliştirme
40	Erikli	47 Km	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Sebze Pamuk	El Sanatları İtri ve Tıbbi Bitkiler Mera Islahı Zeytin Bağcılığı Geliştirme
41	Eskitaş	60 Km	Hububat Hayvancılık Pamuk Tütün Bağ-Bahçe	Ayçiçeği Soya Fasulyesi Hayvancılığı Geliştirme Meyveciliği Geliştirme Mısır
42	Fındıklıçalı	45 Km	Hububat Hayvancılık Tütün Bağ-Bahçe	Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme Zeytin Bağcılığı Geliştirme
43	Fıstıklı	17 Km	Hububat Hayvancılık Antep Fıstığı Tütün	Antepfıstığı Aşılama Mera Islahı Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Zeytin

44	Geldibuldu	75 Km	Hububat Hayvancılık Pamuk Balıkçılık Tütün Arıcılık	Soya Fasulyesi Ayçiçeği Kafes Balıkçılığı Mısır Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Zeytin
45	Göçerli	35	Hububat Hayvancılık Pamuk Tütün Susam Sebze	Ayçiçeği Soya Fasulyesi Meyveciliği Geliştirme El Sanatları Mısır Zeytin
46	Gökçe	40	Hububat Hayvancılık Pamuk Tütün Kavun Sebze	Meyveciliği Geliştirme Ayçiçeği Mera Islahı Kuruda Bağ-bahçe El Sanatları Zeytin
47	Gölgeli	18	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Tütün Sebze Meyvecilik	Meyveciliği Geliştirme Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme Kuruda Bağ-bahçe Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Zeytin
48	Güdülge	55	Hububat Hayvancılık Susam Tütün Kavun Karpuz Bağ-Bahçe Arıcılık Sebze	El Sanatları Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Ayçiçeği Arıcılığı Geliştirme Kuruda Bağ-bahçe Zeytin Bağcılığı Geliştirme Hayvancılığı Geliştirme Balıkçılığın Geliştirilmesi
49	Güzelçay	8	Hububat Hayvancılık Balıkçılık Bağ-Bahçe Antep Fıstığı Tütün Sebze Meyvecilik Pamuk Nohut	Kafes Balıkçılığı El Sanatları Antepfıstığı Aşılama Hayvancılığı Geliştirme Meyveciliği Geliştirme Seracılık Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Ayçiçeği Soya Fasulyesi Mısır
50	Habibler	8	Hububat Hayvancılık Nohut Mercimek Tütün Sebze Bağ-Bahçe	Kuruda Bağ-bahçe Mera Islahı Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Ayçiçeği Zeytin Hayvancılığı Geliştirme tıbbi ıtri bitkiler
51	Hacıyusuf	15	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Antep Fıstığı Sera Susam Tütün	Seracılığın Geliştirilmesi Kuruda Bağ-bahçe Antepfıstığı Aşılama Bağcılığı Geliştirme Zeytin Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Ayçiçeği

52	Hasandigin	30	Hububat Hayvancılık Nohut Mercimek Tütün Susam Bağ-Bahçe	Bağcılığı Geliştirme Mera Islahı Zeytin Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Ayçiçeği
53	Hasköy	70	Hububat Hayvancılık Pamuk Balıkçılık Sebze	Soya Fasulyesi Ayçiçeği Meyveciliği Geliştirme Mısır Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
54	İkizce	60	Hububat Hayvancılık Tütün Bağ-Bahçe Arıcılık El Sanatları Kavun Karpuz Susam	Mera Islahı Arıcılığı Geliştirme Kuruda Bağ-bahçe Kafes Balıkçılığı Zeytin Ayçiçeği Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
55	İslamköy	15	Hububat Hayvancılık Tütün Bağ-Bahçe	Ayçiçeği Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Seracılık Hayvancılığı Geliştirme
56	Karacaören	9	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Meyvecilik Arıcılık Tütün	Mera Islahı Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Kuruda Bağ-bahçe Arıcılığı Geliştirme Zeytin
57	Karadut	40	Hayvancılık Hububat Arıcılık Sebze Meyvecilik Bağ-Bahçe El Sanatları Mısır	Arıcılığı Geliştirme Meyveciliği Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Zeytin Bağcılığı Geliştirme
58	Kavaklı	37	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Sebze Tütün	Kuruda Bağ-bahçe Arıcılığı Geliştirme Mera Islahı
59	Kayadibi	40	Hububat Hayvancılık Arıcılık	Mera Islahı Hayvancılığı Geliştirme Arıcılığı Geliştirme
60	Kocahisar	30	Hububat Hayvancılık Antep Fıstığı Nohut Mercimek Mısır Bağ-Bahçe Yem Bitkileri El Sanatları	Meyveciliği Geliştirme Antepfıstığı Aşılama Hayvancılığı Geliştirme Zeytin Bağcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği

61	Koçtepe	17	Hububat Hayvancılık Bağ-Bahçe Tütün Sebze	Kuruda Bağ-bahçe Antepfıstığı Arıcılığı Geliştirme Hayvancılığı Geliştirme Ayçiçeği
62	Kozağaç	18	Hububat Hayvancılık Tütün Nohut Mercimek Susam	Mera Islahı Arıcılığı Geliştirme El Sanatları İtri ve Tıbbi Bitkiler Zeytin Bağcılığı Geliştirme
63	Köseler	10	Hububat Hayvancılık Tütün Pamuk Arıcılık Mercimek	Mera Islahı El Sanatları Seracılık İtri ve Tıbbi Bitkiler Arıcılığı Geliştirme Ayçiçeği
64	Mülk	5	Hububat Hayvancılık Tütün Pamuk Bağ-Bahçe Mercimek	Ayçiçeği İtri ve Tıbbi Bitkiler Hayvancılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Soya Fasulyesi
65	Narsırtı	8	Hayvancılık Hububat Tütün Pamuk Bağ-Bahçe Sebze	Mısır Ayçiçeği Sebzecilik Soya Fasulyesi Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Hayvancılığı Geliştirme
66	Narince	30	Hayvancılık Hububat Sebze Meyvecilik Pamuk Bağ-Bahçe Antep Fıstığı El Sanatları	Mera Islahı Arıcılığı Geliştirme Meyveciliği Geliştirme Kuruda Bağ-bahçe Hayvancılığı Geliştirme Zeytin Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Bağcılığı Geliştirme
67	Oluklu	65	Hububat Hayvancılık Pamuk Bağ-Bahçe Arıcılık Meyvecilik Sebzecilik, Balıkçılık	El Sanatları Kafes Balıkçılığı Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Meyveciliği Geliştirme Mısır Zeytin Bağcılığı Geliştirme
68	Ortanca	3	Hububat Hayvancılık Tütün Sebze Bağ-Bahçe Meyvecilik	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Kuruda Bağ-bahçe Seracılık Hayvancılığı Geliştirme Ayçiçeği Kooperatifçilik
69	Ovacık	30	Hayvancılık Hububat Tütün Pamuk Meyvecilik Mercimek	Mısır Ayçiçeği Soya Fasulyesi Bağcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Meyveciliği Geliştirme
70	Salkımbağı	7	Hayvancılık Hububat Tütün Sebze Meyvecilik Susam Bağ-Bahçe Kavun-Karpuz	Mera Islahı Kuruda Bağ-bahçe seracılık Arıcılığı Geliştirme El Sanatları Meyveciliği Geliştirme Bağcılığı Geliştirme Zeytin

71	Sarısu	16	Hayvancılık Hububat Tütün Sebze Bağ-Bahçe Mercimek, Nohut	Balıkçılığın Geliştirilmesi Hindi yetiştiriciliği Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Ayçiçeği Zeytin Bağcılığı Geliştirme
72	Sarıkaya	25	Hayvancılık Hububat Tütün Antep Fıstığı Arıcılık Mısır Bağ-Bahçe	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği İltri ve Tıbbi Bitkiler A.fıtığı Aşılama Arıcılığı Geliştirme Kuruda Bağ-bahçe Zeytin Hayvancılığı Geliştirme
73	Sıraca	33	Hayvancılık Hububat Bağ-Bahçe Pamuk Sebze Tütün Mercimek Nohut	Meyveciliği Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Kuruda Bağ-bahçe Mısır Zeytin Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Ayçiçeği Seracılık
74	Şahintepe	6	Hayvancılık Hububat Mercimek Nohut Tütün Bağ-Bahçe	Seracılık Mera Islahı kavun-karpuz Hindi yetiştiriciliği Ayçiçeği Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
75	Taşlıca	13	Hayvancılık Hububat Tütün Nohut Mercimek Bağ-Bahçe, Sebze	Hayvancılığı Geliştirme Kuruda Bağ-bahçe Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Arıcılığı Geliştirme Zeytin Antepfıstığı yetiştiriciliği
76	Taşlık	65	Hayvancılık Hububat Pamuk Sebze, Tütün Meyvecilik Bağ-Bahçe	Ayçiçeği Soya Fasulyesi Arıcılığı Geliştirme Mısır, Zeytincilik Kafes Balıkçılığı Meyveciliği Geliştirme
77	Teymenli	12	Hayvancılık Hububat Tütün Nohut Mercimek Bağ-Bahçe El Sanatları Mısır Susam	Kuruda Bağ-bahçe Zeytin Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Arıcılığı Geliştirme Hayvancılığı Geliştirme El Sanatlarını geliştirme
78	Tuğlu	53	Hayvancılık Hububat Nohut Mercimek Tütün Pamuk Susam Kavun-Karpuz Bağ-Bahçe Sebze	El Sanatları Mısır Ayçiçeği Bağcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Mera Islahı Seracılık besicilik Zeytin Hayvancılığı Geliştirme

79	Tütenocak	23	Hayvancılık Hububat Tütün Sebze Meyvecilik Antep Fıstığı Bağ-Bahçe Mercimek El Sanatları Kavun-Karpuz Arıcılık	Arıcılığı Geliştirme Bağcılığı Geliştirme Mera Islahı A.fıtığı Aşılama Meyveciliği Geliştirme Zeytin Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Hayvancılığı Geliştirme
80	Ulupınar	60	Hayvancılık Hububat Pamuk Sebze Meyvecilik Bağ-Bahçe Arıcılık Balıkçılık	Mısır Soya Fasulyesi Balıkçılığın Geliştirilmesi kavun-karpuz Hayvancılığı Geliştirme Ayçiçeği Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
81	Yelkovan	10	Hayvancılık Hububat Tütün Nohut Mercimek Sebze Bağ-Bahçe	Mera Islahı İltri ve Tıbbi Bitkiler seracılık Kuruda Bağ-bahçe Zeytin Bağcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği
82	Yenikuşak	65	Hayvancılık Hububat Pamuk Bağ-Bahçe Meyvecilik Balıkçılık	Ayçiçeği Soya Fasulyesi Mısır Meyveciliği Geliştirme Balıkçılığın Geliştirilmesi Hayvancılığı Geliştirme
83	Yolaltı	20	Hayvancılık Hububat Tütün Bağ-Bahçe Meyvecilik Sebze Pamuk Antep Fıstığı Zeytin Susam Mercimek Arıcılık	El Sanatları Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Meyveciliği Geliştirme A.fıtığı Aşılama İltri ve Tıbbi Bitkiler Zeytin Bağcılığı Geliştirme
84	Yapraklı	20	Hayvancılık Hububat Tütün Bağ-Bahçe Mercimek Nohut Susam Kavun-Karpuz Sebze	El Sanatları Yem Bitkisi Yetiştiriciliği İltri ve Tıbbi Bitkiler Kuruda Bağ-bahçe Mera Islahı Zeytin Bağcılığı Geliştirme Hayvancılığı Geliştirme
85	Zeytin	12	Hayvancılık Hububat Tütün Zeytin Meyvecilik Sebze Pamuk Mercimek Nohut	kavun-karpuz Arıcılığı Geliştirme Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Mısır Bağcılığı Geliştirme Ayçiçeği Zeytin Hayvancılığı Geliştirme

86	Ziyaret	5	Hayvancılık Hububat Pamuk Tütün Sebze Bağ-Bahçe Mercimek	Mısır Ayçiçeği Hayvancılığı Geliştirme Soya Fasulyesi Hindî yetiştiriciliği Seracılık
----	---------	---	--	--

SAMSAT İLÇESİ

SIRA NO	KÖYÜN ADI	MERKEZE UZAKLIĞI	HALİHAZIR ÜRÜN DESENİ	ÖNERİLEN ÜRÜN DESENİ
1	Akdamar	5Km	Hububat Tütün Hayvancılık	Bağ-Bahçe Mera ıslahı Sulama tesislerinin Kurulması
2	Bayırlı	12Km	Hububat Tütün Hayvancılık	Mera ıslahı Sulama tesislerinin Kurulması Balıkçılık
3	Bağarası	12Km	Hububat Tütün Hayvancılık Balıkçılık	Mera ıslahı Bağ-Bahçe Kavun-Karpuz Yetiştiriciliği Sulama tesislerinin Kurulması
4	Çiçek	12Km	Hububat Tütün Y.Baklagiller	Mera Hindiciliği El Sanatları Yem Bitkileri Hayvancılık
5	Doğanca	10Km	Hububat Tütün Y.Baklagiller	Balıkçılık El Sanatları Yem Bitkileri Hayvancılık
6	Gölpınar	8Km	Hububat Tütün Balıkçılık	Kavun-Karpuz Yetiştiriciliği Sulama tesislerinin Kurulması Balıkçılık Endüstri Bitkileri
7	Göltarla	8Km	Hububat Tütün Balıkçılık	Hayvancılık Balıkçılık El Sanatları Mera ıslahı
8	Kırmacık	6Km	Su Ürünleri Hububat Bağ-Bahçe	Hayvancılık Balıkçılık Mera ıslahı Yem Bitkileri Seracılık
9	Kovanoluk	8Km	Hububat Y.Baklagiller Hayvancılık	Balıkçılık Mera Hindiciliği Bağ-Bahçe Mera ıslahı
10	Kızılöz	15Km	Hububat Tütün	Balıkçılık Mera Hindiciliği Bağ-Bahçe Mera ıslahı Zeytincilik Hayvancılık
11	Ovacık	8Km	Hububat Tütün Y.Baklagiller	Hayvancılık Mera ıslahı Hindicilik Endüstri Bitkileri Sulama tesislerinin Kurulması
12	Taşkuyu	6Km	Hububat Tütün Hayvancılık	Hayvancılık Balıkçılık El Sanatları Seracılık Hindicilik

13	Uzuntepe	4Km	Hububat Tütün Y.Baklagiller	Hayvancılık Yem Bitkileri Endüstri Bitkileri Bağ-Bahçe Sulama tesislerinin Kurulması
14	Tepeönü	9Km	Hububat Tütün Y.Baklagiller	Hayvancılık Bağ-Bahçe Hindicilik Zeytincilik
15	Kuştepe	10Km	Hububat Tütün Y.Baklagiller	Sulama tesislerinin Kurulması Baklagil Yem Bitkisi Endüstri Bitkileri Hayvancılık
16	Yarimbağ	2Km	Hububat Tütün Bağcılık A.Fıstığı	Hayvancılık Seracılık Bağ-Bahçe El Sanatları
17	Örentaş	1,5Km	Hububat Tütün Y.Baklagiller	Sulama tesislerinin Kurulması Balıkçılık Endüstri Bitkileri Kavun-Karpuz Yetiştiriciliği

GERGER İLÇESİ

SIRA NO	KÖYÜN ADI	MERKEZE UZAKLIĞI	HALİHAZIR ÜRÜN DESENİ	ÖNERİLEN ÜRÜN DESENİ
1	Açma	12Km	Hayvancılık Hububat Sebzecilik, Arıcılık	Bağ-Bahçe Arıcılık Hayvancılık
2	Ağaçlı	25Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Sebzecilik	Mera Islahı
3	A.Dağlıca	15Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi	Mera Islahı
4	Beşgöze	35Km	Hayvancılık Hububat Nohut Mercimek Tütün	Bağ-Bahçe Hayvancılık Balıkçılık
5	Beybostan	27Km	Hayvancılık Hububat Nohut Mercimek A.Fıstığı	A.Fıstığı Mera Islahı Bağ-Bahçe
6	Budaklı	4Km	Hayvancılık Hububat Nohut Mercimek Balıkçılık Sebzecilik	Mera Islahı Kafes Balıkçılığı Hindicilik Seracılık
7	Burçaklı	23Km	Hayvancılık Hububat	Mera Islahı Bağ-Bahçe
8	Cevizpınar	45Km	Hayvancılık Hububat Ceviz Yetiştiriciliği Sebzecilik	Mera Islahı Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama Hayvancılık
9	Çamiçi	23Km	Hayvancılık Hububat	Mera Islahı Bağ-Bahçe

10	Çifthisar	15Km	Hayvancılık Hububat Balıkçılık Sebzecilik	Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama Yem Bitkileri
11	Çobanpınar	25Km	Hayvancılık Hububat Balıkçılık Sebzecilik Meyvecilik Tütün	Mera Islahı Bağ-Bahçe Arıcılık
12	Dağdeviren	18Km	Hayvancılık Hububat Nohut-Mercimek, Arıcılık	Mera Islahı Bağ-Bahçe Arıcılık
13	Dallarca	27Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi	Hayvancılık Bağ-Bahçe Yem Bitkisi
14	Demirtaş	35Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi	Hayvancılık Bağ-Bahçe Yem Bitkisi
15	Eskikent	10Km	Hayvancılık Hububat Nohut-Mercimek Sebzecilik	Hayvancılık Bağ-Bahçe Yem Bitkisi
16	Geçitli	10Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Pamuk	Hayvancılık Bağ-Bahçe Yem Bitkisi Pamuk Sebzecilik Sulama tesislerinin Kurulması
17	Gölyurt	40Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Sebzecilik A.Fıstığı	Hayvancılık Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama
18	Gönen	15Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Bağ-Bahçe	Hayvancılık Bağ-Bahçe Yem Bitkisi
19	Gzpinar	23Km	Hayvancılık Hububat Nohut Mercimek Sebzecilik Bağ-Bahçe	Hayvancılık Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama Yem Bitkisi
20	Gümüşkaşık	45Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Bağ-Bahçe Tütün	Hayvancılık Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama
21	Gündoğdu	20Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi A.Fıstığı Sebzecilik Meyvecilik Arıcılık	Hayvancılık Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama Ceviz Yetiştiriciliği Arıcılık Yem Bitkisi

22	Güngörmüş	28Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi A.Fıstığı Sebzecilik Meyvecilik Arıcılık	Hayvancılık Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama Ceviz Yetiştiriciliği Arıcılık Yem Bitkisi
23	Gürgenli	30Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi A.Fıstığı Sebzecilik Meyvecilik Arıcılık	Hayvancılık Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama Ceviz Yetiştiriciliği Arıcılık Yem Bitkisi
24	Güzelsu	45Km	Hayvancılık Yem Bitkisi Meyvecilik Bağ-Bahçe Tütün El Sanatları	Hayvancılık Bağ-Bahçe Balıkçılık Kooperatifçilik Kavun-Karpuz Yetiştiriciliği
25	Kaşyazı	14Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Sebzecilik	Hayvancılık Hindicilik
26	Kesertaş	14Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Bağ-Bahçe Meyvecilik	Hayvancılık Bağ-Bahçe Balıkçılık
27	Kılıç	57Km	Hayvancılık Hububat Nohut Mercimek Pamuk Tütün Balıkçılık	Hayvancılık Bağ-Bahçe Balıkçılık Yem Bitkisi
28	Konacık	30Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi	Hayvancılık Yem Bitkisi A.Fıstığı Aşılama
29	Korulu	35Km	Hayvancılık Hububat Tütün Balıkçılık Bağ-Bahçe	Hayvancılık Yem Bitkisi Bağ-Bahçe Kafes Balıkçılık
30	Koşarlar	26Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi	Hayvancılık Yem Bitkisi Arıcılık
31	Köklüce	30Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi	Hayvancılık Bağ-Bahçe Balıkçılık
32	Kütüklü	32Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Bağ-Bahçe Meyvecilik Arıcılık	Hayvancılık Yem Bitkisi Arıcılık Bağ-Bahçe
33	Nakışlı	26Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Bağ-Bahçe	Hayvancılık Yem Bitkisi Arıcılık Bağ-Bahçe
34	Onevler	20Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Sebzecilik	Hayvancılık Yem Bitkisi A.Fıstığı Aşılama

35	Ortaca	32Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi	Hayvancılık Yem Bitkisi A.Fıstığı Aşılama
36	Oymaklı	25Km	Hayvancılık Hububat Nohut Mercimek A.Fıstığı, Tütün Balıkçılık	Hayvancılık Yem Bitkisi A.Fıstığı Aşılama Balıkçılık
37	Saraycık	20Km	Sebzecilik Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi	Hayvancılık Yem Bitkisi Arıcılık
38	Seyitmahmut	23Km	Hayvancılık Hububat Nohut Mercimek Sebzecilik Yem Bitkisi Tütün Arıcılık	Hayvancılık Yem Bitkisi Arıcılık Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama
39	Sutepe	30Km	Sebzecilik Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Tütün Mercimek Bağ-Bahçe	Hayvancılık Yem Bitkisi Arıcılık Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama
40	Üçkaya	7Km	Hayvancılık Hububat Nohut Mercimek Yem Bitkisi Balıkçılık	Hayvancılık Yem Bitkisi Bağ-Bahçe Hindicilik Kavun-Karpuz Yetiştiriciliği
41	Yağmurlu	25Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Bağ-Bahçe A.Fıstığı	Hayvancılık Yem Bitkisi Bağ-Bahçe A.Fıstığı Aşılama
42	Yayladalı	25Km	Hayvancılık Hububat Bağ-Bahçe A.Fıstığı Arıcılık	Hayvancılık Yem Bitkisi A.Fıstığı Aşılama Arıcılık
43	Yenibardak	40Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi A.Fıstığı	Hayvancılık Yem Bitkisi A.Fıstığı Aşılama
44	Yeşilyurt	10Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Sebzecilik Meyvecilik	Hayvancılık Yem Bitkisi
45	Y.Dağlıca	13Km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkisi Bağ-Bahçe A.Fıstığı Arıcılık	Hayvancılık Yem Bitkisi A.Fıstığı Aşılama Arıcılık

46	Merkez-Mah.		Hayvancılık Hububat Bağ-Bahçe A.Fıstığı Arıcılık Meyvecilik Nar Yetiştiriciliği	Hayvancılık Yem Bitkisi Arıcılık Meyvecilik Kooperatifçilik Seracılık
----	-------------	--	---	--

SİNCİK İLÇESİ

SIRA NO	KÖYÜN ADI	MERKEZE UZAKLIĞI	HALİHAZIR ÜRÜN DESENİ	ÖNERİLEN ÜRÜN DESENİ
1	Aksu	36km	Hayvancılık Arıcılık Hububat Kısmen Bağcılık	Mer'a Islahı Arıcılık Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Hayvancılık
2	Arıkonak	24km	Hayvancılık Arıcılık Hububat Meyvecilik Bağ	İtri ve Tıbbi bitkiler Hayvancılık Geliştirme Mer'a Islahı. Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Meyveciliği geliştirme Mısır Tarımı
3	Alancık	10km	Hayvancılık Bağcılık Sebzecilik Kısmen Antepfıstığı Arıcılık	Hayvancılık Geliştirme Kuruda bağ ve bahçe Mer'a Islahı Antepfıstığı Aşılama Yem Bitkileri Yetiştiriciliği
4	Ayengin Mah.	7km	Hayvancılık Hububat Bağ	Kuruda bağ ve bahçe Hayvancılığı Geliştirme Arıcılık
5	Balkaya	12km	Hayvancılık Hububat Yem Bitkileri	İtri ve Tıbbi bitkiler Hayvancılığı Geliştirme Mer'a Islahı. Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Mısır Tarımı
6	Cumhuriyet Mah.	6km	Antepfıstığı Hayvancılık Hububat Bağcılık	Antepfıstığı Aşılama Bağcılık Mer'a Islahı ve Hayvancılığı Geliştirme Hububat
7	Çamdere	25km	Hayvancılık Hububat El sanatları Bağcılık	Mer'a Islahı ve Hayvancılığı Geliştirme Antepfıstığı Aşılama Sebzecilik Seracılık
8	Çat	10km	Hayvancılık Hububat Arıcılık Bağcılık	Hayvancılık. Yem Bitkileri Yetiştiriciliği İtri ve Tıbbi bitkiler Arıcılık Bağcılık
9	Çatbahçe	10km	Bağ-Bahçe Antepfıstığı Hububat Kısmen Arıcılık Hayvancılık	Zeytin Yetiştiriciliği Antepfıstığı Aşılama Meyvecilik ve Bağcılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Mer'a Islahı ve Hayvancılığı Geliştirme
10	Dilektepe	20km	Hayvancılık Hububat El sanatları Bağcılık	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Seracılık Mer'a Islahı ve Hayvancılığı geliştirme Kuruda bağ ve bahçe
11	Eskiköy	15km	Hayvancılık Hububat	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Hububat Antepfıstığı Aşılama Kuruda bağ ve bahçe
12	Fatih Mahallesi	15km	Hayvancılık Hububat Antepfıstığı Meyvecilik Bağcılık	Mera Islahı Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Antepfıstığı Aşılama Meyvecilik ve Bağcılık

13	Geçitli	30km	Hayvancılık Meyvecilik Arıcılık Mısır Hububat	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Meyvecilik ve Bağcılık Arıcılık II.Ürün Mısır
14	Hasanlı	17km	Antepfıstığı Bağcılık Hububat Hayvancılık	Antepfıstığı Aşılama Bağcılık Arıcılık Mer'a Islahı ve Hayvancılığı Geliştirme
15	Hüseyinli	10km	Mısır Tarımı Meyvecilik Hayvancılık Bağ Hububat	II.Ürün Mısır Meyvecilik Mer'a Islahı ve Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık
16	Karaman Mah.	2km	Hayvancılık Hububat	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği Hayvancılık Geliştirme Bağcılık
17	Kıran	32km	Hayvancılık Hububat Meyvecilik Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği İtri ve Tıbbi bitkiler Kavun-Karpuz II.Ürün Mısır
18	Karaköse	15km	Hayvancılık Hububat Bağ-Bahçe Yem Bitkileri	Mer'a Islahı ve Yem Bitkileri Yetiştiriciliği İtri ve Tıbbi bitkiler II.Ürün Mısır Arıcılık
19	Narlı	13km	Hayvancılık Hububat Meyvecilik Bağ	Yem Bitkisi Yetiştiriciliği II.Ürün Mısır Meyveciliği geliştirme Arıcılık
20	Onur Mah.	2km	Hayvancılık Hububat, Bağcılık	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık
21	Sakız	12km	Hayvancılık Hububat Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği II.Ürün Mısır Arıcılık
22	Serince	8km	Hayvancılık Hububat Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık
23	Serinde	5km	Hayvancılık Hububat Bağ Arıcılık	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık Hububat
24	Söğütlübahçe	10km	Hayvancılık Hububat Bağ Arıcılık Antepfıstığı	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Mer'a Islahı Bağcılık Arıcılık Antepfıstığı Aşılama
25	Subaşı	28km	Hayvancılık Hububat Meyvecilik	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği İtri ve Tıbbi bitkiler Arıcılık
26	Şahinbeyler	22km	Hayvancılık Hububat Arıcılık Bağcılık	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği II.Ürün Mısır Arıcılık Bağcılık
27	Şahkolu	11km	Hayvancılık Hububat Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık
28	Taşkale	25km	Hayvancılık Hububat, Bağcılık	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık, Arıcılık

29	Yarpuzlu	12km	Hayvancılık Hububat Meyvecilik Bağ Arıcılık	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği İtri ve Tıbbi bitkiler II.Ürün Mısır Bağcılık Arıcılık
30	Zeynelaslan Mah.	18km	Hayvancılık Hububat Arıcılık Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği II.Ürün Mısır Arıcılık Bağcılık
31	İnlice Beldesi Çınar Mahallesi	32km	Hayvancılık Hububat Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık
32	İnlice Beldesi Çükan Mah.	34km	Hayvancılık Hububat Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık II.Ürün Mısır
33	İnlice Beldesi Fatih Mah.	43km	Hayvancılık Hububat Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık
34	İnlice Beldesi Fırat Mahallesi	30km	Hayvancılık Hububat Bağ Arıcılık	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık II.Ürün Mısır
35	İnlice Beldesi Karadağ Mah.	39km	Hayvancılık Hububat Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık
36	İnlice beldesi	40km	Hayvancılık Hububat Meyvecilik Sebzecilik Bağ	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık II.Ürün Mısır Mer'a Islahı
37	İnlice Beldesi Tuna Mahallesi	35km	Hayvancılık Hububat Meyvecilik Sebzecilik	Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık Sebzecilik

TUT İLÇESİ

SIRA NO	KÖYÜN ADI	MERKEZE UZAKLIĞI	HALİHAZIR ÜRÜN DESENİ	ÖNERİLEN ÜRÜN DESENİ
1	Merkez	0	Hayvancılık Bağcılık Hububat Sebzecilik Mısır	Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık Bağ- Bahçe
2	Akçatepe	15 Km	Hayvancılık Bağcılık Hububat Arıcılık Tütün AFıstığı	Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağcılık Arıcılık Bağ- Bahçe
3	Boyundere	4 Km	Sebzecilik Seracılık Bağ-Bahçe Pamuk AFıstığı Hububat Arıcılık Tütün	Sebzecilik Endüstri Bitkileri Seracılık Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği

4	Çiftlik	9 Km	Hayvancılık Bağcılık Hububat Tütün AFıstığı	Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağ-Bahçe AFıstığı
5	Elçiler	26 Km	Tütün Afıstığı Bağcılık Hayvancılık	Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağ-Bahçe AFıstığı Hububat
6	Havutlu	4 Km	Sebzecilik Seracılık Bağ-Bahçe AFıstığı Hububat Arıcılık Tütün Hayvancılık	Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağ-Bahçe
7	Kaşlıca	5 Km	Hayvancılık Bağcılık Hububat Nohut AFıstığı	Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağ-Bahçe Arıcılık
8	Köseli	18 Km	Hayvancılık Bağcılık Hububat Pamuk Çeltik AFıstığı	Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağ-Bahçe Arıcılık
9	Meryemuşağı	7 Km	Sebzecilik Bağ-Bahçe AFıstığı Hububat Arıcılık	Sebzecilik Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağ-Bahçe Arıcılık
10	Öğütlü	14 Km	Hayvancılık Bağcılık Hububat Tütün AFıstığı	Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağ-Bahçe Arıcılık Nohut
11	Tepecik	20 Km	Hayvancılık Bağcılık Hububat Tütün AFıstığı	Hayvancılık Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Bağ-Bahçe Arıcılık Nohut-Mercimek
12	Yalankoz	18 Km	Sebzecilik Seracılık Bağ-Bahçe AFıstığı Hububat Arıcılık Tütün Hayvancılık	Bağ-Bahçe Afıstığı Nohut-Mercimek Hayvancılık
13	Yaylımlı	8Km	Sebzecilik Seracılık Bağ-Bahçe AFıstığı Hububat Arıcılık Tütün Hayvancılık	Seracılık 2.ürün Mısır Yem Bitkileri Yetiştiriciliği Endüstri Bitkileri

BÖLÜM 9. KAYNAKLAR

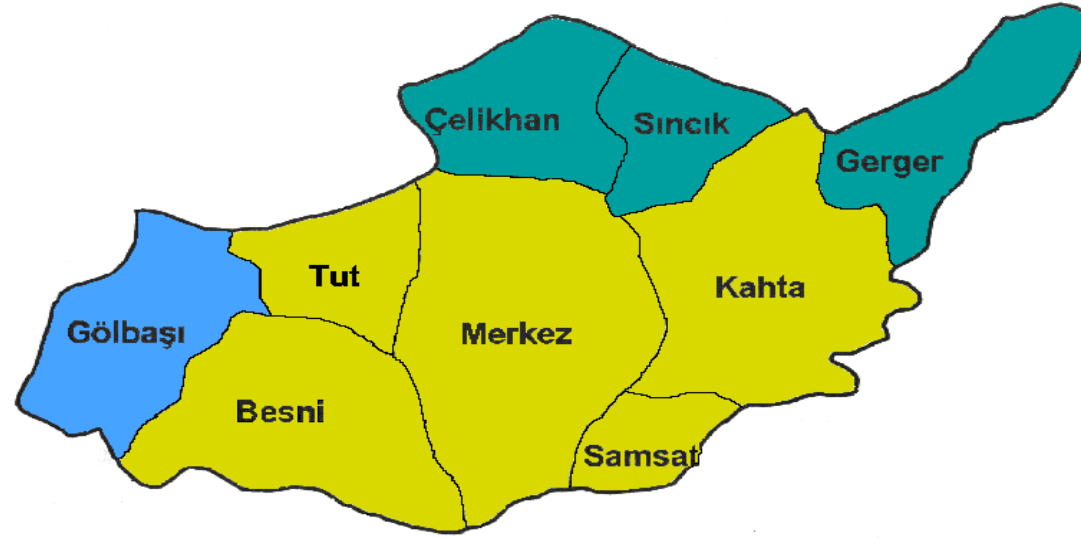
- 1- DİE Verileri, 1990-2002.
- 2- DSİ, 20. Bölge, 203. Şube Müdürlüğü 2003 Yılı Adıyaman Programı
- 3- DPT, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 2002, Hayvancılık Özel İhtisas Komisyon Raporu, Ankara.
- 4-DİE, GAP İl İstatistikleri 1998-2002,DİE Yayını
- 5- Adıyaman Ekonomik Raporu 1999-2002, Ticaret ve Sanayi Odası Yayını
- 6-Adıyaman Ekonomik Yapısı Ve Uygun Yatırım Alanları1997-2002, Türkiye Odalar Ve Borsalar Birliği Yayını
- 7-Güneydoğu Anadolu Projesinde Son Durum 2000, T.C. Başbakanlık Güney Doğu Anadolu Projesi GAP.Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı Yayını
- 8-Adıyaman Sos yo- Ekonomik Profili 1997-2002, T.C. Başbakanlık Güney Doğu Anadolu Projesi GAP.Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı Yayını
- 9-Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2000,DPT Yayını
- 10- Köy Envanteri 1997 DİE Yayını
- 11- 75. Yıl Adıyaman Yıllığı1998, Adıyaman Valiliği Yayını
- 12-T.C. Başbakanlık Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü yayınları,1984, İl rapor no: 02, Adıyaman ili arazi varlığı, Adıyaman.
- 13-T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı,1994, Türkiye Hayvancılık Alt Sektörünün Geliştirilmesi, Türkiye Hayvancılık Strateji Çalışmaları, Ankara.
- 14-T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, 1990-2002, Adıyaman Tarım İl Müdürlüğü İstatistik Verileri,
- 15-Adıyaman ve İlçeleri Brifing Raporları 2002, TKB Adıyaman Yayını

EKLER

EK-1 Adıyaman İli Haritaları

- Zon Haritası
- Toprak Haritası
- Su, Gölet ve Baraj Haritası
- Turizm Haritası
- Tarım Ürünleri Üretim Haritası
- GAP Çalışmaları Haritası
- DSİ Projeleri Haritası

ADİYAMAN İLİ ZON HARİTASI

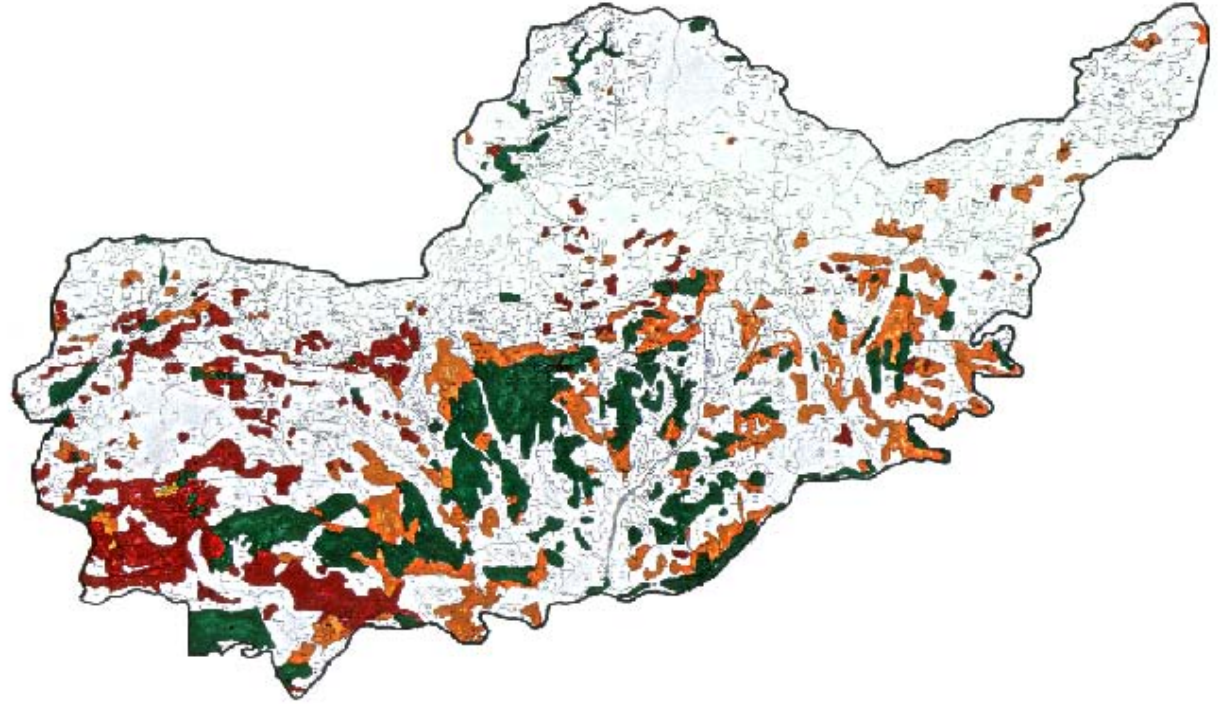
- BİRİNCİ ALT BÖLGE
- İKİNCİ ALT BÖLGE
- ÜÇÜNCÜ ALT BÖLGE

ADİYAMAN İLİ TOPRAK HARİTASI

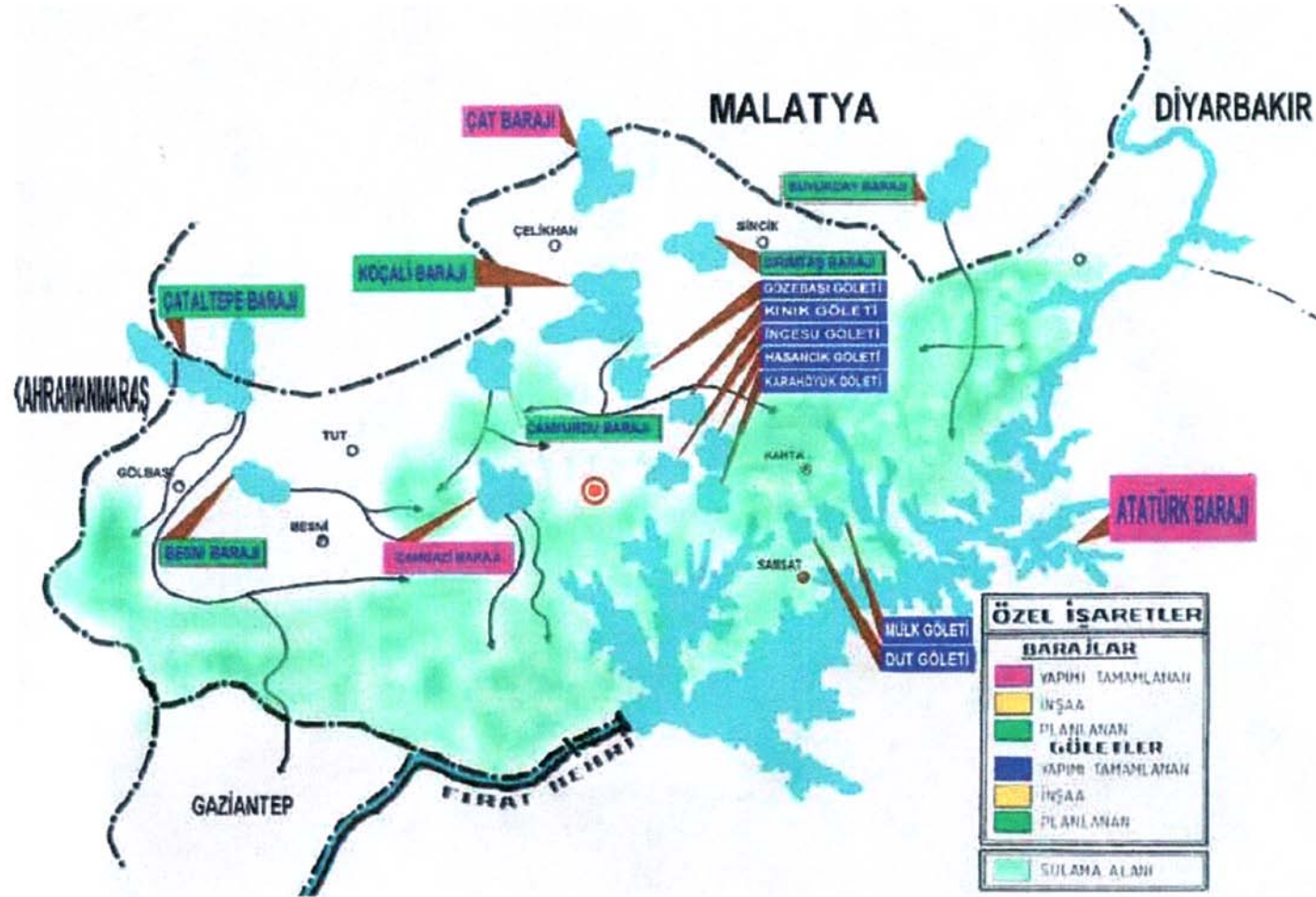
**-BİRİNCİ DERECEDE
ÖNEMLİ TARIM ARAZİLERİ**

**-İKİNCİ DERECEDE
ÖNEMLİ TARIM ARAZİLERİ**

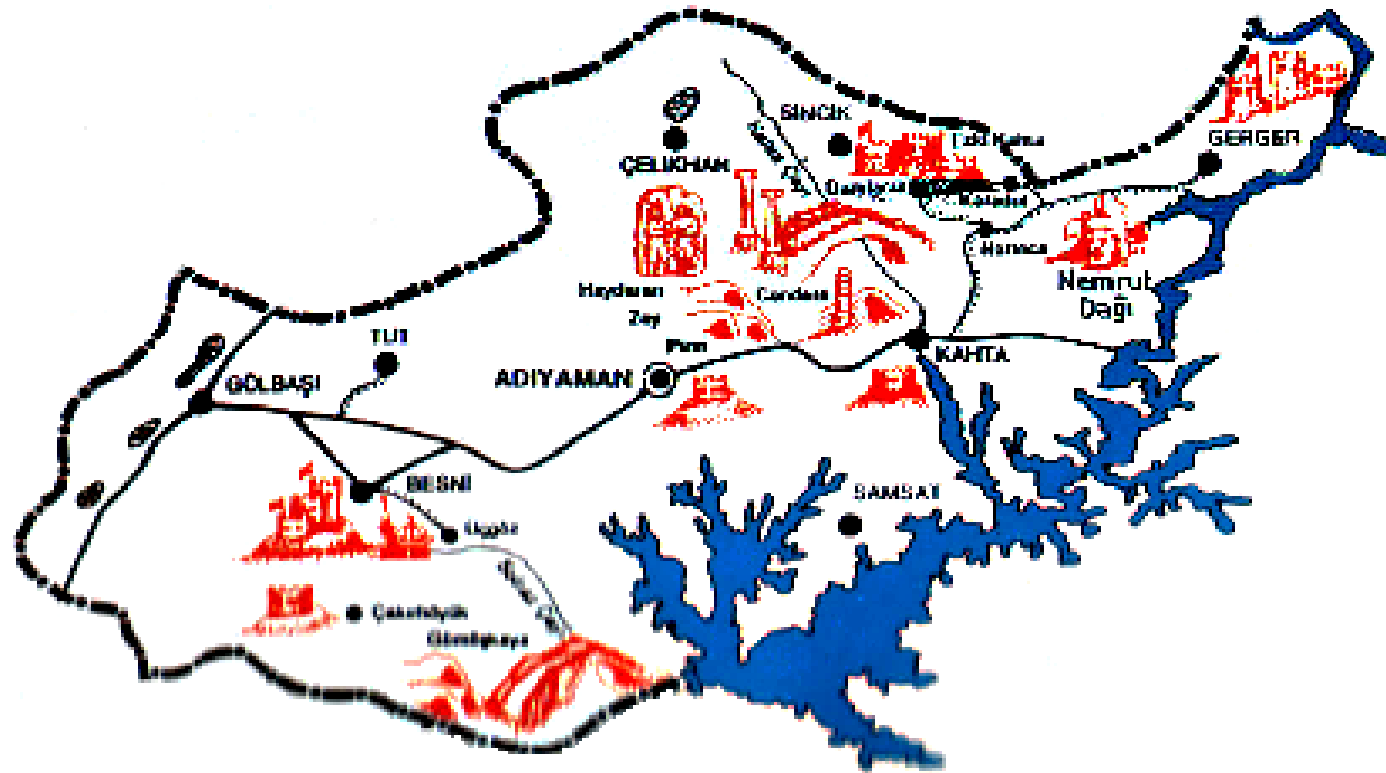
**-ÜÇÜNCÜ DERECEDE
ÖNEMLİ TARIM ARAZİLERİ**

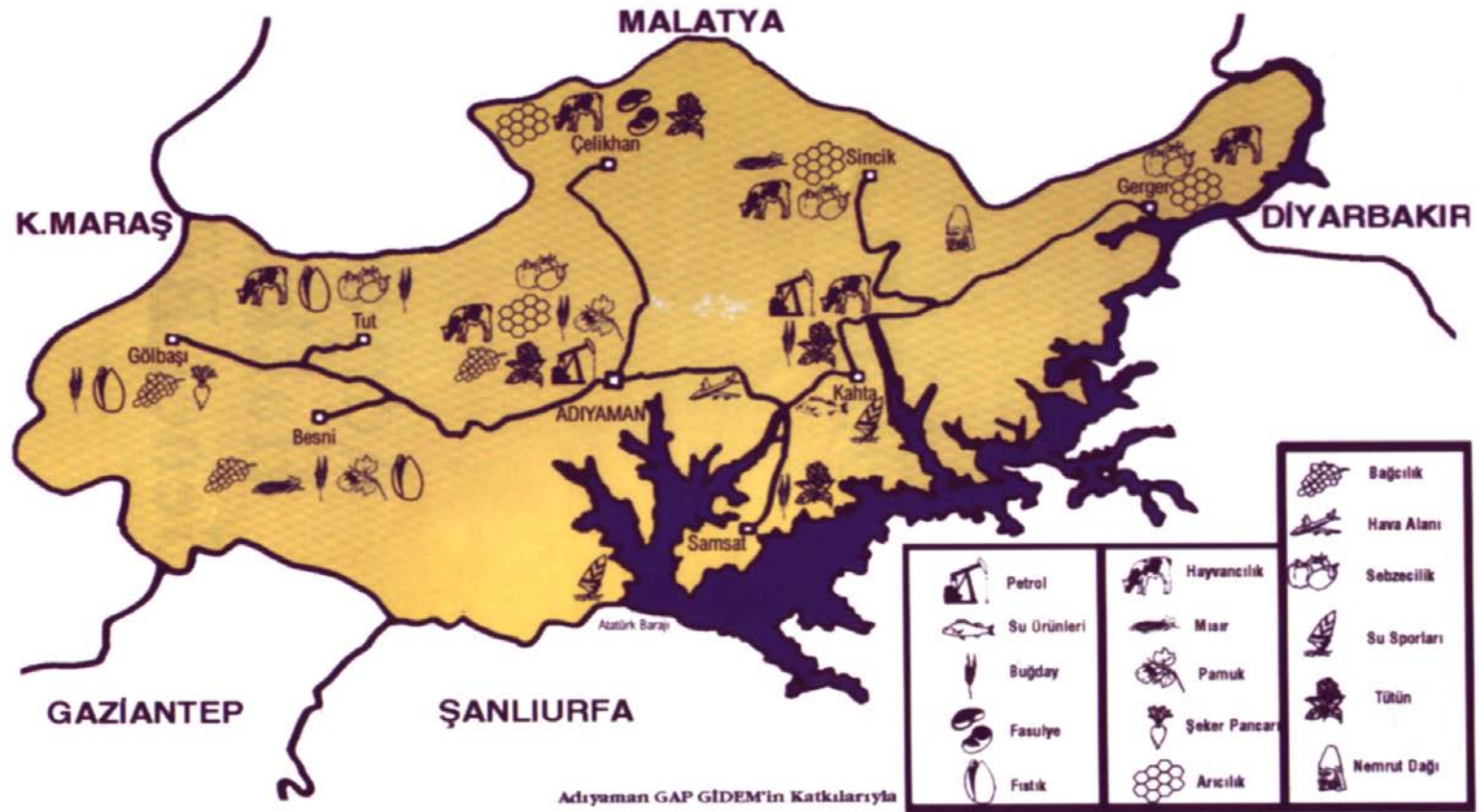
ADIYAMAN İLİ SU, GÖLET VE BARAJ HARİTASI

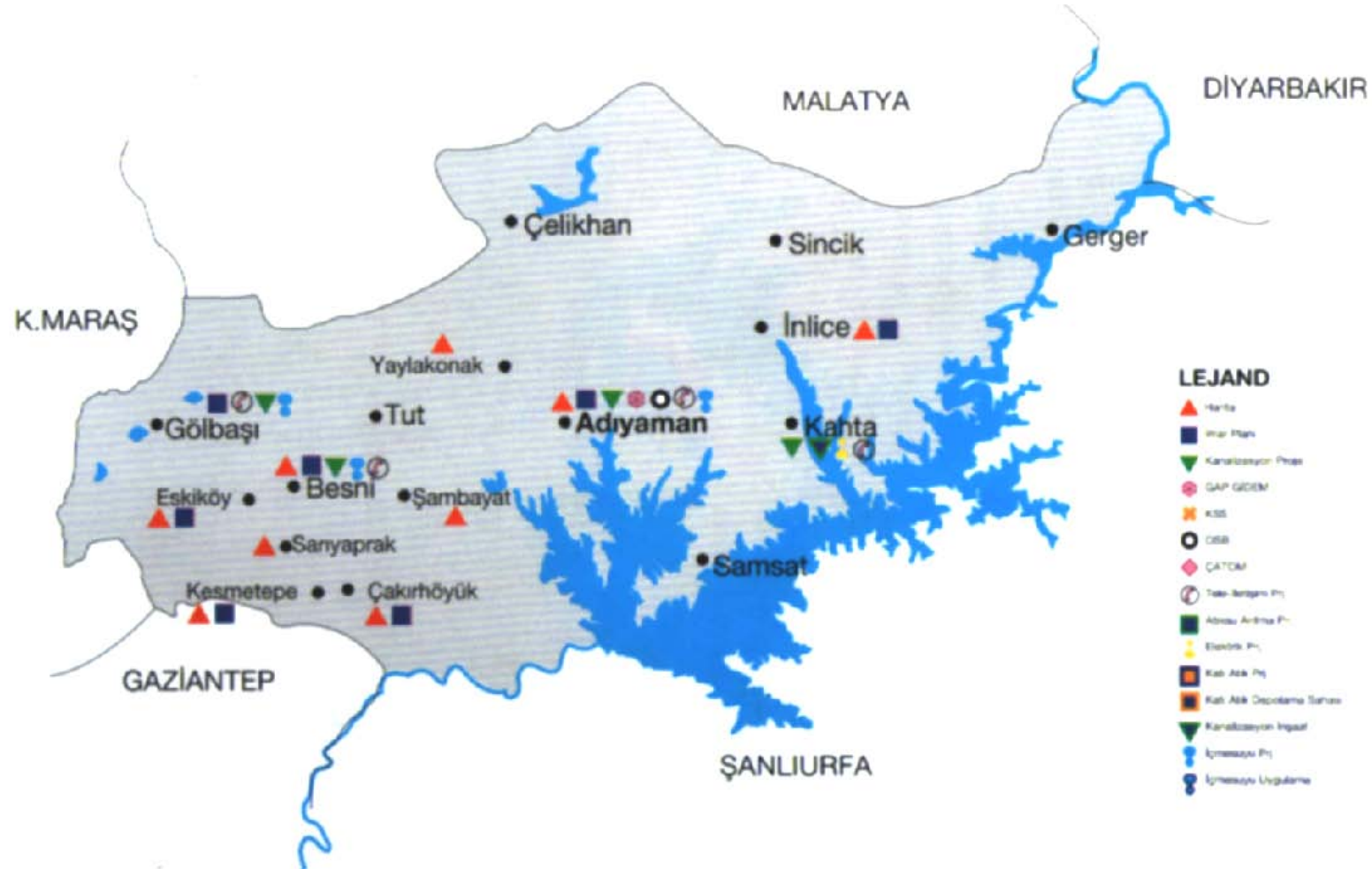
ADİYAMAN İLİ TURİZM HARİTASI

ADİYAMAN İLİ TARIM ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ HARİTASI

ADİYAMAN İLİ G.A.P. ÇALIŞMALARI HARİTASI

ADİYAMAN İLİ D.S.İ. PROJELERİ HARİTASI

